

Mötesbok: Kommunstyrelsen (2017-01-17)

Kommunstyrelsen

Datum: 2017-01-17

Plats: Kommunstyrelsens sammanträdesrum

Kommentar:

Dagordning

KS kl 15 KS sammanträdesrum

Beslutsärenden

1/17 Medborgarförslag 26/2012 - Illusionernas hus	3
2/17 Yttrande granskningsrapport förebyggande arbete mot diskriminering av HBTQ-personer	9
3/17 Remiss - Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten (SOU 2016:71)	36
4/17 Finans- och kraftrapport, november 2016	54
5/17 Fyllnadsval - suppl Djurförsöksetiska nämnden efter Torgny Rosendahl (S)	61

Till kommunfullmäktige

6/17 Motion 17/2016 - Inkluderande SFI	63
7/17 Motion 19/2016 - Bygg en F-6-skola i Bullmark	69
8/17 Motion 21/2016 - Ökad personaltäthet och ökat personalinflytande - grunden för heltidsmodell	77
9/17 Motion 22/2106 - Det finns inga ursäkter för hedersvåld	85
10/17 Kommunfullmäktige - ändring av arbetsordning	98
11/17 Förändringar i investeringsprocessen	114
12/17 Reviderad investeringsbudget för 2017	127
13/17 Förändring av avgift för arvoderad anhörigvård	137

Anmälningssärenden

14/17 KS - Anmälningssärenden jan 2017	150
--	-----

2016-12-05

Näringslivs- och
planeringsutskottet

Diariennr: KS000342/2012

Medborgarförslag 26/2012 - Illusionernas hus**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen beslutar

att avslå medborgarförslag 26/2012 – Illusionernas hus

Ärendebeskrivning

Förslagställaren Peter Ekvall föreslår i ett medborgarförslag inrättandet av ett Illusionernas hus där man kan komma in och uppleva olika spektakulära saker med sina sinnen.

Målgruppen är tänkt att vara Umebor och turister. Lokaliseringen borde vara central, möjligen inrymt i en eller två tomma gallerilokaler och verksamheten skulle betalas av skattebetalarna med en liten entréavgift.

Kommunfullmäktige beslutade 2012-05-28 att överlämna medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beslut.

Kulturnämnden föreslår i yttrande 2016-11-22 att medborgarförslaget avslås.

BeslutsunderlagMedborgarförslag
Kulturnämndens yttrande**Beredningsansvariga**

Lars Sahlin, bitr. kulturchef

Beslutet ska skickas tillFörnamn, Efternamn
BefattningAgneta Flumé
nämndssekreterare

§ 174

Diariennr: KS000342/2012

Medborgarförslag 26/2012 - Illusionernas hus

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att avslå medborgarförslag 26/2012 – Illusionernas hus

Ärendebeskrivning

Förslagställaren Peter Ekvall föreslår i ett medborgarförslag inrättandet av ett Illusionernas hus där man kan komma in och uppleva olika spektakulära saker med sina sinnen.

Målgruppen är tänkt att vara Umebor och turister. Lokaliseringen borde vara central, möjligen inrymt i en eller två tomma gallerilokaler och verksamheten skulle betalas av skattebetalarna med en liten entréavgift.

Kommunfullmäktige beslutade 2012-05-28 att överlämna medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beslut.

Kulturnämnden föreslår i yttrande 2016-11-22 att medborgarförslaget avslås.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag
Kulturnämndens yttrande

Beredningsansvariga

Lars Sahlin, bitr. kulturchef

Beslutet ska skickas till

Peter Ekvall

Umeå kommun
Näringslivs- och planeringsutskottet

Protokollsutdrag
2016-12-13

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

§ 44

Diariennr: KU-2016/00051

Medborgarförslag 26/2012. Illusionernas hus

Beslut

Kulturnämnden beslutar att avslå medborgarförslaget.

Ärendebeskrivning

Förslagställaren Peter Ekvall föreslår i ett medborgarförslag inrättandet av ett Illusionernas hus där man kan komma in och uppleva olika spektakulära saker med sina sinnen.

Målgruppen är tänkt att vara Umebor och turister. Lokaliseringen borde vara central, möjligen inrymt i en eller två tomma gallerilokaler och verksamheten skulle betalas av skattebetalarna med en liten entréavgift.

Tyvärr är förslaget alltför knapphändigt beskrivet för att det ska kunna handläggas. Dessutom torde det i dagsläget inte kunna ekonomiskt försvaras att inrätta ytterligare en verksamhet av museikaraktär i kommunen.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag

Beredningsansvariga

Lars Sahlin, bitr. kulturchef

Beslutet ska skickas till

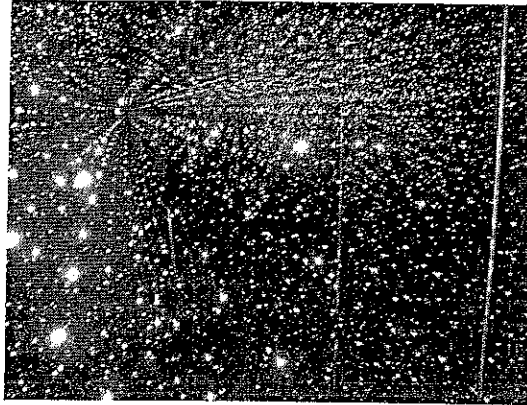
Kommunfullmäktige

2012-05-10

	Umeå kommun - Stadsledningskontoret	Dnr: 2012.342 Dpl: 843 Aktbil: Bil:
Medborgarförslag till Umeå Kommunfullmäktige		ID = 63101
Förslagslämnare		
Personnummer*		
Förnamn*	Efternamn*	Adress*
Ekvall	Peter	
Postnummer*	Ort	
	Umeå	
Telefon hem*	Telefon mobil	E-post
Förslag med motivering		
Förslag (se bilaga)		
Bifoga förslag Illusionernas hus.doc		
Underskrift		
Namn	Namnförtydligande	
<i>E-signerad</i>		

Illusionernas hus.

Jag tycker att Umeå kommun skulle bygga ett Illusionernas hus, ett hus där man kan komma in och uppleva olika spektakulära saker med sina sinnen.

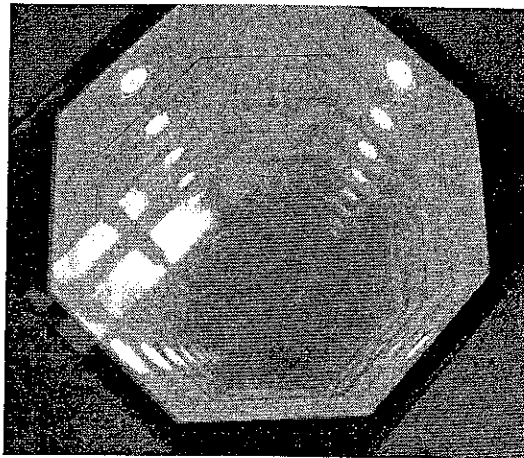

För vem?

Naturligtvis för alla Umeåbor men det ska även vara någon spännande att visa upp för turister. Jag tänker att detta ska ligga centralt så att man under lunchen eller när man väntar på bussen kan gå in och uppleva någonting.

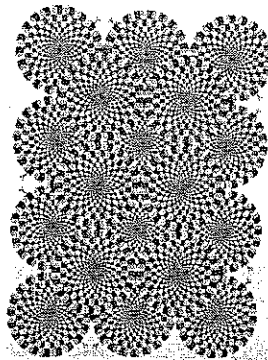
Placering?

Genom att Illusionerna inte behöver vara utrymmeskrävande, så skulle kommunen kunna hyra in sig i en eller två tomma gallerialokaler och klara sig bra på det utrymmet. En fördel till med att inrymma en sådan här attraktion i en galleria är tillgängligheten. Annars kunde kanske en liten del av det nuvarande stadsbiblioteket efter flytten användas till detta.

Ekonomi?

Den stora delen skulle förstås betalas av skattebetalarna, men det är ändå rimligt att ta en liten entréavgift. Man skulle även kunna tänka sig att kommunen samarbetar med någon privat aktör i en sådan här projekt.

Diarienumr: KS-2016/00698

Granskningsrapport - Förebyggande arbete mot diskriminering av HBTQ-personer

Förslag till beslut

Att godkänna förslag till yttrande över granskningsrapport gällande förebyggande arbete mot diskriminering av HBTQ-personer

Ärendebeskrivning

EY har på uppdrag av kommunens revisorer granskat hur Umeå kommun säkerställer att HBTQ-personer inte diskrimineras samt om det förebyggande och främjande arbetet är ändamålsenligt. Granskningen belyser Umeå kommuns roll som arbetsgivare, som utförare av socialtjänst samt kommunen som utbildningsanordnare. Ansvariga nämnder är kommunstyrelsen, för – och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt individ- och familjenämnden.

EY bedömer att det arbete som sker utifrån Umeå kommuns roll som utbildningsanordnare är ändamålsenligt, bland annat har kompetensutveckling i HBTQ-frågor skett vid ett flertal tillfällen de senaste åren för rektorer, lärare, studie- och yrkesvägledare och elever. Fokus i det arbetet har varit att förebygga diskriminering och kränkande behandling. EY pekar på goda exempel i form av elevhälsans centrala roll för arbetet inom skolan, den kommungemensamma utbildningen och så vidare. EY menar samtidigt att arbetet bör ges större uppmärksamhet i kommunens förebyggande arbete för en god arbetsmiljö och mot kränkande behandling.

Med utgångspunkt i granskningen rekommenderar EY att:

- Kommunstyrelsen säkerställer ett aktivt värderingsarbete
- Kommunstyrelsen säkerställer att alla enhetschefer bidrar till att förebygga, uppmärksamma och hantera kränkande särbehandling
- Individ – och familjenämnden följer upp att kompetensutveckling i HBTQ-frågor sker enligt nämndens uppdragsplan samt att HBTQ-perspektiv omfattas i övrig utbildning

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2016/00698

Arbete med att säkerställa ett aktivt värdegrundsarbete sker bland annat inom ramen för MÖTS och övningsplattformen. Där finns idag övningar som berör HBTQ och det finns möjligheter att lägga in ytterligare övningar eller byta ut vid behov. Alla nya chefer får utbildning i jämställdhet och HBTQ inom ramen för chefsutbildningen. I Jämställdhetsplanen (2015-2018) finns inskrivna åtgärder som handlar om att:

- Förebygga kränkningar och trakasserier genom att öka medvetenhet och kunskap om Policy samt handlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling
- Ansvarig chef på samtliga nivåer informerar i sin arbetsgrupp och håller regelbunden dialog om normer, värderingar och förhållningssätt

Individ – och familjenämnden har belyst ett behov av kunskap om jämställdhet och HBTQ i basutbildningen, utvecklad kunskap för de som arbetar med hedersproblematik och våld i nära relationer samt fortbildning i genus och makt för chefer. EY delar den bedömningen och konstaterar att vid tidpunkten för granskningen har dessa utbildningar inte skett och därför rekommenderar EY att IF-nämnden följer upp att detta sker. IF-nämnden har en särskild arbetsgrupp knuten till nämnden med fokus på jämställdhet och HBTQ vilket bör underlätta uppföljningen av arbete enligt rekommendation från EY. Nämnden kommer att följa upp de mål och särskilda uppdrag som beslutats i uppdragsplan för 2016 i årsbokslutet. I uppdragsplan för 2017 anger nämnden fortsatt fokus på HBTQ-frågor rörande kompetens för familjehem samt för medarbetare och chefer.

Beslutsunderlag

Granskning av förebyggande arbete mot diskriminering av HBTQ-personer

Beredningsansvariga

Linda Gustafsson, tillväxt

Beslutet ska skickas till

IF-nämnden

För-grundskolenämnden

Gymnasie-vuxenutbildningsnämnden

Linda Gustafsson

Jämställdhetsstrateg

§ 419

Diariennr: KS-2016/00698

Granskningsrapport - Förebyggande arbete mot diskriminering av HBTQ-personer

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna förslag till yttrande över granskningsrapport gällande förebyggande arbete mot diskriminering av HBTQ-personer.

Ärendebeskrivning

EY har på uppdrag av kommunens revisorer granskat hur Umeå kommun säkerställer att HBTQ-personer inte diskrimineras samt om det förebyggande och främjande arbetet är ändamålsenligt. Granskningen belyser Umeå kommuns roll som arbetsgivare, som utförare av socialtjänst samt kommunen som utbildningsanordnare. Ansvariga nämnder är kommunstyrelsen, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt individ- och familjenämnden.

EY bedömer att det arbete som sker utifrån Umeå kommuns roll som utbildningsanordnare är ändamålsenligt, bland annat har kompetensutveckling i HBTQ-frågor skett vid ett flertal tillfällen de senaste åren för rektorer, lärare, studie- och yrkesvägledare och elever. Fokus i det arbetet har varit att förebygga diskriminering och kränkande behandling.

EY pekar på goda exempel i form av elevhälsans centrala roll för arbetet inom skolan, den kommungemensamma utbildningen och så vidare. EY menar samtidigt att arbetet bör ges större uppmärksamhet i kommunens förebyggande arbete för en god arbetsmiljö och mot kränkande behandling.

Med utgångspunkt i granskningen rekommenderar EY att:

- Kommunstyrelsen säkerställer ett aktivt värderingsarbete
- Kommunstyrelsen säkerställer att alla enhetschefer bidrar till att förebygga, uppmärksamma och hantera kränkande särbehandling

- Individ – och familjenämnden följer upp att kompetensutveckling i HBTQ-frågor sker enligt nämndens uppdragsplan samt att HBTQ-perspektiv omfattas i övrig utbildning

Arbete med att säkerställa ett aktivt värdegrundsarbete sker bland annat inom ramen för MÖTS och övningsplattformen. Där finns idag övningar som berör HBTQ och det finns möjligheter att lägga in ytterligare övningar eller byta ut vid behov. Alla nya chefer får utbildning i jämställdhet och HBTQ inom ramen för chefsutbildningen. I Jämställdhetsplanen (2015-2018) finns inskrivna åtgärder som handlar om att:

- Förebygga kränkningar och trakasserier genom att öka medvetenhet och kunskap om Policy samt handlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling
- Ansvarig chef på samtliga nivåer informerar i sin arbetsgrupp och håller regelbunden dialog om normer, värderingar och förhållningssätt

Individ – och familjenämnden har belyst ett behov av kunskap om jämställdhet och HBTQ i basutbildningen, utvecklad kunskap för de som arbetar med hedersproblematik och våld i nära relationer samt fortbildning i genus och makt för chefer. EY delar den bedömningen och konstaterar att vid tidpunkten för granskningen har dessa utbildningar inte skett och därför rekommenderar EY att IF-nämnden följer upp att detta sker. IF-nämnden har en särskild arbetsgrupp knuten till nämnden med fokus på jämställdhet och HBTQ vilket bör underlätta uppföljningen av arbete enligt rekommendation från EY. Nämnden kommer att följa upp de mål och särskilda uppdrag som beslutats i uppdragsplan för 2016 i årsbokslutet. I uppdragsplan för 2017 anger nämnden fortsatt fokus på HBTQ-frågor rörande kompetens för familjehem samt för medarbetare och chefer.

Beslutsunderlag

Granskning av förebyggande arbete mot diskriminering av HBTQ-personer

Beredningsansvariga

Linda Gustafsson, tillväxt

Beslutet ska skickas till

IF-nämnden, För- och grundskolenämnden Gymnasie-och vuxenutbildningsnämnden

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2016-12-13

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

From: Anna Holmstedt
Sent: den 10 oktober 2016 13:57
To: Kerstin Magnusson
Subject: VB: Ny version av granskningrapport "Granskning av förebyggande arbete mot diskriminering av HBTQ-personer"
Attachments: Granskning av förebyggande arbete mot diskriminering av HBTQ-personer.pdf

Har du koll på det här?
/Anna

Från: Lena Grundberg [mailto:Lena.Grundberg@se.ey.com]
Skickat: den 10 oktober 2016 13:07
Till: Anna Holmstedt; Ann-Christin Johansson; Helene Hopfgarten; Yvonne Claesson
Ämne: Ny version av granskningrapport "Granskning av förebyggande arbete mot diskriminering av HBTQ-personer"

Hej!

Förra veckan skickade vi en granskningsrapport "Granskning av förebyggande arbete mot diskriminering av HBTQ-personer" via post till kommunstyrelsen, för- och grundskolenämnden, gymnasienämnden och individ- och familjenämnden.

Nu har smärre korrigeringar gjorts i rapporten efter att kommentarer kommit in från en av de intervjuade i granskningen.

Det är marginella förändringar och inget som påverkar sakinnehåll, slutsats eller bedömning. Ändringarna rör kommunikationsfrågor och finns på s. 2 och s. 9.

Vi skickar därför rapporten på nytt, så att ni har den korrekta versionen.

Vänliga hälsningar,

Lena Grundberg | Verksamhetsrevisor

Ernst & Young AB
Domarvägen 5, Box 4017 904 02 Umeå, Sweden
Office: 090-70 27 09 | Mobile: 070-327 96 62 | lena.grundberg@se.ey.com
Website: <http://www.ey.com>

The information contained in this communication is intended solely for the use of the individual or entity to whom it is addressed and others authorized to receive it. It may contain confidential or legally privileged information. If you are not the intended recipient you are hereby notified that any disclosure, copying, distribution or taking any action in reliance on the contents of this information is strictly prohibited and may be unlawful. If you have received this communication in error, please notify us immediately by responding to this email and then delete it from your

system. EY is neither liable for the proper and complete transmission of the information contained in this communication nor for any delay in its receipt.

Umeå kommun

Granskning av förebyggande arbete
mot diskriminering av HBTQ-personer

Building a better
working world

Building a better
working world

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Sammanfattande bedömning och rekommendationer	2
1. Inledning	3
2. Revisionskriterier	4
3. Kommunens styrning	5
3.1. Uppdragsplan 2016-2018 Inre kvalitet.....	5
3.2. Jämställdhetsplan 2015-2018.....	6
3.3. Värdegrund	6
3.4. Övrigt	6
4. HBTQ-arbetet i arbetsgivarskapet	7
4.1. Policy samt handlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling	7
4.2. Arbetsmiljöarbetet	7
4.3. Utbildning	8
4.4. Uppföljning	8
5. HBTQ i kommunikation och information	9
6. HBTQ-arbetet inom individ- och familjeomsorg	9
6.1. Enkätundersökningar	9
6.2. Förebyggande och främjande arbete.....	10
7. HBTQ-arbetet inom skolan	10
7.1. Enkätundersökningar	10
7.2. Kompetensutveckling	12
7.3. Skolornas förebyggande och främjande arbete	13
7.4. Inkomna rapporter om kränkande behandling	14
8. HBTQ inom Ungdomshälsan	14
9. Svar på revisionsfrågor	15
Källförteckning	18

Sammanfattande bedömning och rekommendationer

EY har på uppdrag av kommunens revisorer granskat hur Umeå kommun säkerställer att HBTQ-personer inte diskrimineras samt om det förebyggande och främjande arbetet är ändamålsenligt. Granskningen belyser Umeå kommuns roll som arbetsgivare samt som utförare av socialtjänst och utbildningsanordnare.

Ur ett arbetsgivarperspektiv visar granskningen att stort fokus i det förebyggande arbetet ligger på ett generellt arbete mot diskriminering och kränkande behandling. Medarbetarenkäten tyder på att kränkningar förekommer i högre grad från brukare än från chefer och arbetskamrater. Det har inte inkommit någon anmälan om kränkande behandling eller diskriminering till följd av sexuell läggning eller könsidentitet och kommunen har därför aldrig gjort några utredningar kopplade till dessa diskrimineringsgrunder.

När det gäller insatser specifika för HBTQ-frågor ingår en föreläsning om HBTQ och diskriminering i den obligatoriska chefsutbildningen för alla nya chefer. Föregående års ledardag innehöll en föreläsning för samtliga chefer om normer och värderingar ur ett transperspektiv. I det förebyggande arbetet för att motverka diskriminering är värdegrundsarbetet centralt. Alla chefer uppmanas diskutera värdegrund och kommunens handlingsplan mot diskriminering med sina medarbetare. Detta är ingen engångsaktivitet utan en kontinuerlig dialog om människosyn och förhållningssätt.

I kommunens kommunikationsarbete finns ett vägledningsmaterial till kommunikatörer som främjar inkludering av HBTQ-personer i kommunens informationsmaterial. Arbetet följs årligen upp stickprovsvis. Kommunikationsenheten är inte inblandad i allt material som produceras i kommunen, däremot arbetar en majoritet av kommunikatörerna ute i verksamheter där de både producerar material och kan handleda vid behov.

Inom individ- och familjeomsorgen skedde HBTQ-utbildningar för chefer senast 2012. Ett förebyggande arbete med att se över verksamheternas informationsmaterial och utredningsmetodik utifrån ett HBTQ-perspektiv har vidtagits sedan dess. För nya familjehem ingår HBTQ-frågor i introduktionsutbildningen. Individ- och familjenämnden har belyst ett behov av kunskap om jämställdhet och HBTQ i basutbildningen, utvecklad kunskap för de som arbetar med hedersproblematik och våld i nära relationer samt fortbildning i genus och makt för chefer. Vi delar den bedömningen. Vid tidpunkten för granskningen har dessa utbildningar inte skett och vår rekommendation är att individ- och familjenämnden följer upp att så sker.

Inom skolan har kompetensutveckling i HBTQ-frågor skett vid ett flertal tillfällen de senaste åren för både rektorer, lärare, studie- och yrkesvägledare och elever. Fokus i arbetet är att förebygga diskriminering och kränkande behandling. Särskilt intensivt är arbetet inom för- och grundskola, där centrala elevhälsan stöttar strategiskt, operativt och uppföljande. Ett stort antal anmälningar om diskriminering och kränkande behandling inkommer varje år, men en mycket liten del av dem har koppling till sexuell läggning och könsidentitet. Elevenkäterna tyder dock på ett stort mörkertal men fördjupar sig inte i vilka diskrimineringsgrunder eleverna upplever. Alla fyra skolor i vårt urval kan återge någon form av lokala främjande insatser, till exempel normkritisk översyn av litteratur, temadagar eller teaterbesök med fokus på normer. Vår bedömning är att arbetet är ändamålsenligt.

Sexuell läggning och könsidentitet är relativt nya diskrimineringsgrunder och det finns generellt ett stort kunskapsbehov avseende HBTQ-frågor. Det är därför positivt att det uppmärksammas inom den kommungemensamma chefsutbildningen samt inom skolan och individ- och familjeomsorgen. Vi bedömer att HBTQ bör ges större uppmärksamhet i kommunens förebyggande arbete för en god arbetsmiljö och mot kränkande behandling. Vi bedömer att det bör beaktas på ett mer aktivt sätt inom samtliga enheter i individ- och familjeomsorg.

Med utgångspunkt i granskningen rekommenderar vi att:

- ▶ Kommunstyrelsen säkerställer ett aktivt värdegrundsarbete.
- ▶ Kommunstyrelsen säkerställer att alla enhetschefer bidrar till att förebygga, uppmärksamma och hantera kränkande särbehandling.
- ▶ Individ- och familjenämnden följer upp att kompetensutveckling i HBTQ-frågor sker enligt nämndens uppdragsplan samt att HBTQ-perspektiv omfattas i övrig utbildning.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Undersökningar från Folkhälsoinstitutet (2005) och Ungdomsstyrelsen (2010) visar att den psykiska ohälsan är nära dubbelt så hög bland homo- och bisexuella som bland heterosexuella, bland annat till följd av diskriminering, trakasserier, hot och våld.

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Lagen reglerar arbetsgivares skyldigheter. Arbetsgivaren har ansvar för att individer inte diskrimineras eller missgynnas på arbetsplatsen. De ska arbeta aktivt för att främja lika rättigheter och möjligheter på arbetsplatsen, genomföra förebyggande insatser samt utreda och vidta åtgärder när någon medarbetare upplever diskriminering eller trakasserier.

Diskrimineringslagen reglerar också vilka skyldigheter huvudmän har som bedriver utbildningsverksamhet. De ska främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter samt vidta åtgärder för att förebygga och förhindra trakasserier. Även skollagen ställer krav på att varje verksamhet ska bedriva ett målinriktat arbete mot kränkande behandling och att en förebyggande plan ska upprättas årligen.

Många unga HBTQ-personer utsätts för trakasserier, hot och våld från den egna familjen. Socialtjänstlagen gör gällande att socialnämnden ska verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden samt bedriva förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa. Den som utsatts för brott ska få stöd och hjälp. RFSL:s attitydundersökning (2013) visar dock att HBTQ-personer i hög grad misstror socialtjänsten.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet är att granska hur Umeå kommun säkerställer att HBTQ-personer inte diskrimineras samt granska om det förebyggande och främjande arbetet är ändamålsenligt.

Följande frågor besvaras:

- ▶ Vilken styrning och uppföljning sker av kommunens arbete mot diskriminering?
- ▶ Vilken kompetensutveckling i HBTQ-frågor har skett bland chefer i kommunen?
- ▶ Hur beaktas HBTQ-frågor i kontakten med medborgarna t.ex. i kommunikations-/informationsarbetet?
- ▶ Vilka förebyggande och främjande insatser vidtas för att kommunens arbetstagare inte ska utsättas för diskriminering eller trakasserier på arbetsplatsen?
- ▶ Hur många utredningar har kommunen genomfört i situationer där arbetstagare upplever sig ha blivit utsatta för trakasserier eller diskriminering kopplade till sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck? Vilka åtgärder vidtogs?
- ▶ Vilken kompetensutveckling i HBTQ-frågor har skett bland skolpersonal?
- ▶ Vilka förebyggande och främjande insatser vidtas i grund- och gymnasieskolor?
- ▶ Hur många rapporter om kränkande behandling med koppling till sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck har kommit skollnämnderna till handa?
- ▶ Vilken kompetensutveckling i HBTQ-frågor har skett bland personal i individ- och familjeomsorg som arbetar med stöd till barn och unga?
- ▶ Vilka förebyggande och främjande insatser vidtas inom individ- och familjeomsorg?

1.3. Ansvariga nämnder/styrelser

Granskningen omfattar kommunen som arbetsgivare samt förebyggande och främjande arbete i grund- och gymnasieskola samt individ- och familjeomsorg riktad mot barn och unga. Ansvariga nämnder är kommunstyrelsen, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt individ- och familjenämnden.

1.4. Metod

Granskningen består av dokumentanalys och intervjuer. Intervjuer har genomförts med:

- ▶ Personaldirektör, personalstrateg, enhetschef för arbetsmiljö och hälsa, förhandlare
- ▶ Kommunikatör
- ▶ Utbildningsdirektör
- ▶ Jämlikhetsutvecklare med inriktning mot likabehandling
- ▶ Enhetschef för elevhälsa i för- och grundskola
- ▶ Rektor på Hagaskolan, Hedlundaskolan, Midgårdskolan och Storsjöskolan
- ▶ Verksamhetschef individ- och familjeomsorg (unga)
- ▶ Enhetschef och två medarbetare från enheten barn och unga med funktionsnedsättningar.
- ▶ Planeringssekreterare inom enheten för stöd och utveckling

Information har också inhämtats via mailkonversation med verksamhetschef för landstingets ungdomshälsa.

Rapporten är sakgranskad av intervjuade, vilket innebär att de fakta som rapporten hänvisar till är kvalitetssäkrade av de som granskats. Slutsatserna och revisionsbedömningarna ansvarar EY för.

2. Revisionskriterier

2.1. Diskrimineringslagen

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Lagen reglerar arbetsgivares skyldigheter. Arbetsgivaren har ansvar för att individer inte diskrimineras eller missgynnas på arbetsplatsen. De ska arbeta aktivt för att främja lika rättigheter och möjligheter på arbetsplatsen, genomföra förebyggande insatser samt utreda och vidta åtgärder när någon medarbetare upplever diskriminering eller trakasserier.

Diskrimineringslagen reglerar också vilka skyldigheter huvudmän har som bedriver utbildningsverksamhet. De ska främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter samt vidta åtgärder för att förebygga och förhindra trakasserier.

2.2. Skollagen

Enligt skollagen är huvudmannen ansvarig för att varje särskild verksamhet bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Varje år ska det upprättas en plan med åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Personal som fått kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten är skyldig

att anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att anmäla vidare till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna och vidta skäliga åtgärder.

2.3. Socialtjänstlagen

Socialtjänstlagen gör gällande att socialnämnden ska verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden samt bedriva förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa. Till socialnämndens uppgifter hör också att verka för att den som utsatts för brott ska få stöd och hjälp, med särskilt beaktande av barn som utsatts för brott och kvinnor som utsatts för våld eller övergrepp av närstående.

2.4. Föreskrift om organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4)

Den 31 mars trädde arbetsmiljöverkets föreskrift om organisatorisk och social arbetsmiljö i kraft. Med föreskriften skärps kraven på att arbetsgivare ska bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Föreskriften innehåller ett särskilt avsnitt om kränkande särbehandling, vilket definieras som handlingar riktade mot en eller flera arbetstagare på ett kränkande sätt och som kan leda till ohälsa eller att dessa ställs utanför arbetsplatsens gemenskap.

Arbetsgivaren ska enligt föreskriften klargöra att kränkande särbehandling inte accepteras i verksamheten samt vidta åtgärder för att motverka förhållanden i arbetsmiljön som kan ge upphov till kränkande särbehandling. Chefer och arbetsledande personal har ett särskilt ansvar när det gäller att förebygga, uppmärksamma och hantera kränkande särbehandling. Arbetsgivaren ska se till att det finns rutiner för hur kränkande särbehandling ska hanteras, där ska framgå vem som tar emot information om att kränkande behandling förekommer, vad som händer med information, vad mottagaren ska göra samt hur och var de som är utsatta snabbt kan få hjälp. Arbetsgivaren ska göra rutinerna kända för samtliga arbetstagare.

3. Kommunens styrning

3.1. Uppdragsplan 2016-2018 Inre kvalitet

Individ- och familjenämnden har sedan januari 2015 en beredningsgrupp för jämställdhets- och HBTQ-frågor som ansvarar för att föreslå målsättningar och resultatmål. Individ- och familjenämnden har i sin nuvarande uppdragsplan för inre kvalitet konstaterat att det finns behov av kompetensutveckling inom området hedersproblematik och våld i nära relationer. Information och kunskap om jämställdhets- och HBTQ-frågor ska läggas in som en del i basutbildningen. Alla chefer ska genomgå en kunskapshöjande utbildning i genuskunskap utifrån ett maktperspektiv, HBTQ-kunskap och hur detta hänger ihop med barn avseende boende, vårdnad och umgänge.

För- och grundskolenämndens uppdragsplan för 2016 anger *trygghet* som ett målområde och inom detta finns ett mål som lyder: *"I samarbete mellan barn och elever, föräldrar och personal ska personalen i vardagarbetet tydligt visa att nolltolerans råder mot all diskriminering och annan kränkande behandling. Alla förskolor och grundskolor ska arbeta efter en väl förankrad likabehandlingsplan för att förebygga och förhindra diskriminering."*

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har i sin uppdragsplan för 2016 valt ut ett fokusområde för gymnasieskolan som är: *"Kompetenshöjning för personal inom skolan för att motverka alla former av kränkande behandling, diskriminering och exkludering på grund av sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck."*

De intervjuade rektorerna är väl medvetna om nämndens särskilda fokus på ett normkritiskt perspektiv, men menar att diskrimineringslagen i sig utgör tydliga riktlinjer och krav på verksamheten.

Nämnderna följer upp uppdragsplanen i samband med årsredovisning. Aktuella insatser och händelser av särskild betydelse återges löpande som informationspunkter.

3.2. Jämställdhetsplan 2015-2018

Kommunen har en jämställdhetsplan som antogs av personalutskottet 2015-08-26. Planen är framtagen utifrån de krav som diskrimineringslagen ställer på arbetsgivare. Ett av målen handlar om frihet från trakasserier där arbetsgivaren enligt diskrimineringslagen ska *”vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att någon arbetstagare utsätts för trakasserier eller repressalier som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan uppfattning eller för sexuella trakasserier.”*

För att uppnå målet ska följande åtgärder vidtas: förebygga kränkningar och trakasserier genom att öka medvetenhet och kunskap, ansvariga chefer ska informera i sin arbetsgrupp och hålla regelbunden dialog i frågor om normer, värderingar och förhållningssätt. Om någon medarbetare signalerar eller anmäler upplevelse av kränkning eller trakasserier ska närmaste chef agera omedelbart. Därutöver ska avsnitt om förebyggande av kränkningar och trakasserier ingå i det interna ledarutvecklingsprogrammet och utbildning av nya skyddsombud och i introduktionen av nyanställda ska information om förebyggande av kränkningar och trakasserier ingå. Ansvaret vilar på samtliga chefer och medarbetare, samt på personalfunktionen.

3.3. Värdegrund

Allt arbete i organisationen ska utgå från en kommungemensam plattform som består av en vision, verksamhetsidé och värdegrund. Den gemensamma värdegrunden är:

- ▶ Medborgarfokus – vi skapar värde för dem vi är till för.
- ▶ Öppenhet – vi är tillgängliga, tydliga och lyssnar med omtanke.
- ▶ Tillit – vi har förtroende för varandra och vår förmåga att möta utmaningar.
- ▶ Ständiga förbättringar – vi utvecklas positivt genom ständiga förbättringar och förnyelse.

Värdegrundsarbetet uppges ha hög prioritet för stadsdirektören och dennes ledningsgrupp. Cheferna har ett tydligt uppdrag att arbeta med värdegrundfrågor och på intranätet finns verktyg för detta, bland annat ett dialogmaterial som kan användas på arbetsplatsträffar.

Flera intervjuade beskriver värdegrundsarbetet på arbetsplatserna i positiva ordalag. Cheferna leder samtalen med stöd av det material som finns. Alla medarbetare deltar i diskussioner som uppges utmana föreställningar och stimulera en större tolerans för olikheter. Detta är dock inte ett arbete som blir färdigt utan frågorna måste lyftas löpande enligt intervjuade.

3.4. Övrigt

Under 2015 lyfte Vänsterpartiet en motion om att Umeå kommun bör utarbeta en HBTQ-policy. Den föreslagna policyn hade tre övergripande målsättningar: synliggörande, kompetens och bemötande. Vid yttranden från nämnderna, lyfte bland andra för- och grundskolenämnden att ett strategiskt arbete med HBTQ-frågor inte bör ligga som ett enskilt dokument utan arbetas in i ordinarie styr- och ledningssystem så att arbetet sker

systematiskt och kontinuerligt i alla verksamheter. Kulturnämnden lyfte riskerna med att skapa en särskild policy skild från kommunens övriga styrdokument, då den riskerar att få en begränsad effekt ute i verksamheterna. Kommunfullmäktige beslutade att avslå motionen.

4. HBTQ-arbetet i arbetsgivarskapet

4.1. Policy samt handlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling

Personalfunktionen har antagit en policy och handlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling. Policyn säger att Umeå kommun ska arbeta målinriktat och verka för att aktiva åtgärder vidtas för att uppnå lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, och särskilt motverka diskriminering på dessa grunder. Vidare ska kommunen verka för en ömsesidig, öppen och rak kommunikation. Ett särskilt ansvar vilar på ledningsfunktionen, som ansvarar för att utveckla arbetsmiljön, samt att i ett tidigt skede agera, så att diskriminering och kränkande särbehandling inte uppstår. I verksamheten ska det finnas rutiner för att på ett tidigt stadium fånga upp signaler. Om tecken på diskriminering eller kränkande särbehandling visar sig ska åtgärder snarast vidtas och följas upp.

I anslutning till policyn finns en handlingsplan i syfte att förebygga diskriminering och kränkande särbehandling och underlätta utredning genom att ha rutiner för detta. Huvudregeln ska vara en skyndsam, diskret och konfidentiell handläggning.

Enligt handlingsplanen är det chefer som ansvarar för att motverka kränkande särbehandling och diskriminering samt kraftfullt lösa de problem som uppstår. Samtliga anställda ansvarar för att tillsammans skapa och bibehålla ett öppet och vänligt klimat, och en vardaglig hövlighet på arbetsplatsen. Den som upptäcker tendenser till kränkande särbehandling eller diskriminering ska ta upp detta med närmaste chef, alternativt fackligt ombud. Handlingsplanen innehåller också anvisningar till chefer för utredning, bedömning och åtgärder vid anmälan av diskriminering och kränkande särbehandling.

Som en förebyggande insats ska alla som är verksamma inom kommunen informeras om policyn och handlingsplanen. Policyn säger att detta ska göras regelbundet av närmaste chef på arbetsplatsträffen men det är okänt i vilken grad det sker. För arbetsplatsträffar finns också ett dialogmaterial i syfte att få en dialog om hur kränkningar kan uppstå, vad man som medarbetare kan uppleva kränkande, hur man har det på arbetsplatsen, hur man vill ha det och hur man ska behålla det som är bra. Materialet innehåller nio fiktiva situationer att diskutera tillsammans i grupp samt en instruktion med förslag på tillvägagångssätt.

Det förebyggande arbetet ska utgå från medarbetarenkäten (se nedan) och de utvecklingsområden som identifieras där.

Policyn ska ses över under 2016 till följd av arbetsmiljöverkets nya föreskrift om organisatorisk och social arbetsmiljö.

4.2. Arbetsmiljöarbetet

Enligt personaldirektören innebär den nya föreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö ett förstärkt fokus på arbete mot kränkande behandling. Detta är en del i arbetsmiljöarbetet och det har i hög grad tagit sin utgångspunkt i kommunens värdegrundsarbete och ska så göra även framöver.

Personalfunktionen har träffat alla chefer med anledning av den nya föreskriften om arbetsmiljö. De förväntningar och krav som ställs på arbetsgivare har diskuterats vid mötena.

Mötena har letts av personalkonsulter som utbildats i innebörden av den nya föreskriften. Det kommer att ske en förstärkning av arbetsmiljöutbildningen för chefer och skyddsombud.

Umeå kommun har ett systemstöd, Lisa, för registrering och uppföljning av arbetsskador, tillbud och arbetsmiljöbrister.

4.3. Utbildning

Personalfunktionen har utvecklat en modell för att följa upp hur cheferna arbetar med arbetsgivarfrågor. Den bygger på att cheferna gör en självskattning och har en fördjupad dialog med en personalkonsult. Modellen kommer börja tillämpas inom kort. Den väntas bl.a. ge en ökad kunskap om inom vilka områden chefer behöver mer kunskap och kan ligga till grund för riktade insatser för chefsgrupper.

Den obligatoriska chefsutbildningen för nya chefer innehåller ett pass där kommunens jämställdhetsstrateg pratar om HBTQ-frågor och diskriminering. Årligen arrangeras ledardagar dit alla chefer bjuds in. Under föregående år innehöll programmet ett föredrag med Sara Lund som talade om normer och värderingar utifrån sina erfarenheter som transvestit.

För cirka fyra år sedan genomfördes utbildningar för chefer och fackliga företrädare i samarbete med RFSL om HBTQ-frågor. Bland de intervjuade finns chefer som deltog i denna utbildning som berättar att de tyckte att den var bra. Den resulterade bland annat i att individ- och familjeomsorgen såg över sitt informationsmaterial (se nedan).

4.4. Uppföljning

Vart annat år genomförs en medarbetarundersökning där ett av områdena handlar om diskriminering. Det senaste resultatet är från 2014 och några för granskningen relevanta resultat är:

	Ja	Nej	Bortfall
56. På min arbetsplats har chefer och medarbetare tydligt tagit ställning mot alla former av kränkande särbehandling	85,5 %	6,9 %	7,6 %
57. Jag har under det senaste året blivit utsatt för kränkande särbehandling av min chef eller mina arbetskamrater	5,2 %	92,2 %	2,6 %
57b. Jag har fått det stöd jag behövt av min arbetsgivare	36,8 %	46,6 %	16,5 %
58. Jag har under det senaste året blivit utsatt för kränkningar från brukare	14,4 %	83,7 %	1,9 %
58b. Jag har fått det stöd jag behövt av min arbetsgivare	67,1 %	16,8 %	16,1 %
62. Jag vet vart jag kan vända mig om jag skulle bli utsatt för diskriminering, kränkande särbehandling, trakasserier eller hot och våld	83,8 %	14,3 %	1,9 %
63. På min arbetsplats har det förekommit kränkande särbehandling, sexuella trakasserier, hot eller våld under det senaste året	17,6 %	70 %	12,4 %

Det förekommer anmälningar från medarbetare som upplever att de varit utsatta för kränkande behandling. Det har dock inte varit några anmälningar som har handlat om kränkningar till följd av sexuell läggning eller könsidentitet och det har därför inte gjorts några utredningar kopplade till dessa diskrimineringsgrunder.

5. HBTQ i kommunikation och information

En av kommunens kommunikatörer har utarbetat riktlinjer och en checklista för jämlik kommunikation i text och bild. Checklistan riktar sig i första hand till kommunikatörer men är tillgänglig för andra anställda i kommunen.

I checklistan finns flera punkter som främjar HBTQ, till exempel:

- Spegla vårt samhälles mångfald och ha en bred representation av olika grupper i text och bild. Inkludera människor med till exempel olika etnicitet, sexuell läggning och funktionsnedsättning, låt de synas och komma till tals.
- Undvik könsbestämda pronomen då kön inte spelar någon roll för din text. Du kan istället använda direkt tilltal (du-tilltal), skriva ut båda könen, skriva om till plural, upprepa substantivet, använda hen eller omformulera din mening helt.
- Välj ord med ambitionen att uttrycka dig så jämlikt och inkluderande som möjligt. Skriv till exempel invånare i stället för medborgare, partner i stället för make, fru eller pojkvän, talesperson i stället för talesman.

Varje år gör en av kommunikatörerna en stickprovsundersökning för att granska hur väl kommunens publikationer lever upp till riktlinjerna. Denne beskriver att kommunen har blivit bra på att ha en jämställd representation av kvinnor och män i bildmaterial men att det är en utmaning att synliggöra en bred representation vad gäller till exempel sexuell läggning i bild. Kommunikatören beskriver att de senaste åren har stickproven visat positiva resultat, framförallt när det gäller skriftligt material. Stickproven visar bland annat att könsbestämda ord inte används i onödan (till exempel förälder istället för mamma/pappa).

Två kommunikatörer har genomgått en heldagsutbildning i jämlik kommunikation och har i sin tur genomfört interna utbildningar för övriga kommunikatörer. Kommunikationsenheten är inte inblandad i allt material som produceras i kommunen, däremot arbetar en majoritet av kommunikatörerna ute i verksamheter där de både producerar material och kan handleda vid behov.

6. HBTQ-arbetet inom individ- och familjeomsorg

6.1. Enkätundersökningar

Vartannat år genomför kommunen UNGA-enkäten som riktar sig till alla ungdomar mellan 13 och 18 år som går i högstadiet och gymnasiet. I undersökningen ställs frågor om ungas hälsa men den fyller också en demokratisk funktion genom att ge dem möjlighet att uttrycka hur de upplever skola och vardag utifrån många olika perspektiv.

I 2014 års enkät tog ett tredje könsalternativ för första gången med i undersökningen. Cirka 5500 elever besvarade enkäten varav ungefär 200 uppgav *annan könstillhörighet*. Enkätsvaren visar att elever med annan könstillhörighet generellt sett mår mycket sämre än andra killar och tjejer. På frågan om hur de generellt sett har mått de senaste 12 månaderna var det 17 % som anger att de mått dåligt eller mycket dåligt, jämfört med 13 % av flickorna och 4 % av pojkarna. Bland resultaten finns bland annat:

- ▶ Fler anser att man inte lär sig något i skolan, är missnöjda med sina skolresultat och skolkar. Färre upplever att de har möjlighet att påverka i skolan.
- ▶ Fler känner sig otrygga i skolan, i hemmet, i sitt bostadsområde och på nätet.
- ▶ Färre deltar i fritidsaktiviteter och fler saknar möjlighet att bestämma över sin fritid.

- ▶ Fler upplever att de saknar någon som bryr sig om dem, att de aldrig får beröm för sådant de gör och att de inte litar på någon.
- ▶ Var fjärde är missnöjd med sin kropp. Lika hög andel av flickorna är missnöjda, jämfört med var tionde pojke.
- ▶ I lägre grad än flickorna men högre grad än pojkarna har de ofta upplevt stress eller är trötta. Fler har huvudvärk och svårt att somna.
- ▶ Fler hoppar ofta över skollunchen och middagen, äter godis och dricker läsk varje dag, röker och snusar varje dag och dricker alkohol varje vecka.

Resultatet av undersökningen diskuterades mycket inom verksamheten barn och unga. Betydelsen av att se och lyssna på varje ungdom var en av de slutsatser som drogs.

I 2016 års enkätundersökning svarade drygt hälften så många att de har annan könsidentitet. Resultaten särredovisas inte längre i rapporten men i de generella slutsatserna konstateras att unga med annan könsidentitet fortfarande generellt sett mår sämre än andra.

6.2. Förebyggande och främjande arbete

Arbetet inom individ- och familjeomsorg beskrivs i hög grad bygga på att se och stödja varje individ utifrån den denne är och vill vara. Det innebär en öppenhet både för HBTQ och för andra perspektiv som är viktiga för den enskilde.

Cheferna inom individ- och familjeomsorg deltog i den chefsutbildning som genomfördes i samarbete med RFSL år 2012. I Individ- och familjenämndens uppdragsplan och budget 2016 är ett av de särskilda uppdrag som listas att information till familjehem i HBTQ- och jämställdhetsfrågor ska säkerställas. Idag finns sådant information i den utbildning som nya familjehem genomgår, men det ska förstärkas. Förvaltningen planerar också en särskild utbildning om HBTQ för redan befintliga familjehem.

De tidigare utbildningarna har resulterat i en översyn av allt informationsmaterial i samarbete med en kommunikatör. Ett antal bilder och beskrivningar som byggde på stereotypa uppfattningar om hur en familj ser ut ändrades. Familjecentralernas informationsmaterial har sett över och mer neutrala begrepp har införts som att prata om närstående istället för könsbestämda anhöriga. Enheterna har också gjort en översyn av den utredningsmetodik som används, BBIC (barns behov i centrum), för att se över hur frågorna som ställs är formulerade utifrån ett HBTQ perspektiv. Arbetet uppges ha varit effektivt och ökat medvetenheten i verksamheten.

Inom korttidsboenden har många av brukarna olika former av funktionsnedsättningar, vilket gör att arbetet mot diskriminering i hög grad fokuserat på den diskrimineringsgrunden. Intervjupersonerna beskriver att frågor om sexualitet och intimitet kan vara svåra för personalen att hantera, oavsett sexuell läggning. Framöver planeras därför en generell utbildning i sex- och samlevnad för all personal. Konkreta insatser på HBTQ-området har bara skett i situationer där det funnits brukare som själva varit öppna med sin sexualitet och velat ha hjälp att till exempel besöka en särskild klubb, varefter personalen diskuterat sinsemellan eller fått vägledning utifrån.

7. HBTQ-arbetet inom skolan

7.1. Enkätundersökningar

Kommunen genomför elev- och föräldraenkäter vartannat år från förskolan upp till årskurs 9 samt en årlig elevenkät på gymnasiet. Elevenkäten frågar bland annat om eleven har blivit

utsatt för kränkande behandling eller hot, från andra elever eller från någon lärare eller annan vuxen i skolan. En jämförelse över tid visar att resultaten överlag har förbättrats successivt sedan 2009. Följande resultat gäller för årskurs 7-9 sammanvägt:

Andel som utsatts för kränkande behandling av annan elev	2015	2013	2011	2009
... en gång under året	13,3	15,8	15,6	18,3
... flera gånger under året	9,5	10,4	11,9	10,9
Andel av dem som valde att berätta för en vuxen ¹	37	37,5	41,4	27,3
Andel som utsatts för kränkande behandling av lärare²	2015	2013	2011	2009
... en gång under året	3,6	8,2	10	10,2
... flera gånger under året	2,1	6,6	5,9	4,4
Andel av dem som valde att berätta för en vuxen ¹	34,5	37,5	41,4	27,3
Andel som blivit hotad av annan elev och känt sig rädd	2015	2013	2011	2009
... en gång under året	3,6	2,8	4,2	6,2
... flera gånger under året	2,1	2,1	3	3,2
Andel av dem som valde att berätta för en vuxen ¹	47,3	43,3	47,4	41,1
Andel som blivit hotad av lärare och känt sig rädd²	2015	2013	2011	2009
... en gång under året	2,2	1,4	2,1	2,4
... flera gånger under året	1,3	1,7	3	3,1
Andel av dem som valde att berätta för en vuxen ¹	34,7	43,3	47,4	41,1

2015 valde utbildningskontoret att för första gången använda ett tredje könsalternativt, *annat*, i enkäten. 68 elever (2,4 %) har uppgett annan könstillhörighet. Nedan presenteras resultaten för ett urval av frågor som är relevanta för denna granskning:

Fråga	Flicka	Pojke	Annan
Andel som är missnöjda med sin skola	1,4	1,9	20,6
Andel som aldrig eller bara ibland trivs i skolan	16,9	12,6	42,6
Andel som aldrig eller bara ibland känner sig trygg i skolan	7,1	5	42,6
Har utsatts för kränkande behandling av elever	25,9	18,4	47,1
Har utsatts för kränkande behandling av vuxen	12,5	9,8	39,7
Har blivit hotad av annan elev och känt sig rädd	4,5	6,1	25
Har blivit hotad av vuxen och känt sig rädd	2,3	3,8	22,1

De elever som har angivit annan könsidentitet har genomgående avvikande resultat på enkätfrågorna. Det gäller även frågor som rör till exempel tillgång till information om kursplaner, deltagande i modersmålsundervisning, lärarnas förmåga att variera undervisningen, tillgång till dator som arbetsredskap eller möjlighet till ämnesöverskridande uppgifter. Utbildningsdirektören beskriver i intervju att förvaltningen har beaktat möjligheten att alla enkätsvar inte är sanningsenliga. Hon menar att det är viktigt att visa eleverna att

¹ 2009-2013 var frågan gemensam oavsett om det var en elev eller vuxen som utförde kränkningen/hotet.

² 2009 och 2011 ställdes frågan separat för lärare och för annan personal, 2013 och 2015 är resultaten sammanslagna. Andelen som kränkts eller hotats av övrig personal var genomgående lägre i tidigare enkäter.

resultaten tas på allvar för att även eleverna ska ta enkäten på allvar. Arbetet utgår därför från de resultat som har inkommit. Samma gäller hanteringen av UNGA-enkäten.

Gymnasieskolans elevenkät för 2016 visar att eleverna generellt sett känner sig trygga. Enkäten ställer värderingsfrågor där eleven på skala 1-6 ska beskriva hur väl de instämmer i påståendet. 94,3 % av eleverna känner sig trygga både i sin klass och i skolan, en liten minskning mot föregående år. 74,6 % av eleverna känner att de kan vända sig till någon vuxen i skolan om de skulle vara utsatta för kränkning och diskriminering, även det en minskning från 2015 års 82,4 %. Elevenkäten för gymnasiet ställer inte lika specifika frågor om kränkningar som i enkäten för grundskolan. I resultatet av Unga16 kan för gymnasieskolorna utläsas följande resultat:

Fråga	Dragon	Forslunda	Fridhem	Midgård
Andel som känner sig otrygga i skolan	2,7	2,6	5,4	3,8
Andel som utsatts för kränkande/nedvärderande behandling det senaste året (inte bara i skolan)	23,4	36	29,3	36,6
... varav kränkningen utfördes av annan elev	48,3	33,3	48,1	33,1
... varav kränkningen utfördes av skolpersonal	15,7	7,4	18,5	12,7
... varav kränkningen utfördes av annan person	37,9	51,9	37	57,5
... varav kränkningen hade samband med sexuell läggning eller könsöverskridande identitet	7,8	22,2	22,2	9
Andel som uppfattar att skolan har tagit ställning mot alla former av kränkande behandling	46,4	66,7	36,6	65

Resultaten av enkätundersökningarna används i det systematiska kvalitetsarbetet. Varje enskild skola använder sig av sitt eget resultat för att upprätta en handlingsplan inför kommande år. På övergripande nivå identifierar utbildningskontoret gemensamma utvecklingsområden och använder enkäterna som grund för prioritering av särskilda insatser.

7.2. Kompetensutveckling

Utbildningsdirektören beskriver att likabehandlings- och värdegrundsarbete varit högt prioriterat sedan implementeringen av den nya skollagen 2011. Inledningsvis var arbetet inriktat på att kompetensutveckla skolledare kring skolans nya ansvar för arbetet med kränkningar och diskriminering. Under 2013-2014 avsatte kommunfullmäktige sociala investeringsmedel som bland annat användes till insatser riktade mot hela personalen kring skolans förebyggande och främjande insatser.

Under 2011-2013 skedde också mycket kompetensutveckling genom projekt Normstorm i Umeåregionen, där många kurser och aktiviteter riktades mot skolan. Bland annat gick många skolledare en kurs i genus och makt, alla studie- och yrkesvägledare utbildades i genus och normkunskaper och många pedagoger i både förskola och grundskola utbildades i normkritisk pedagogik. Projektet omfattade också många aktiviteter för elever.

I augusti varje år arrangerar utbildningskontoret upptaktsdagar för all skolpersonal. Under 2014 och 2015 har upptaktsdagarna för grund- och gymnasieskolans personal bland annat innehållit en föreläsning i normkritiskt förhållningssätt, med anledning av resultaten i Unga14-enkäten. Ett par av de intervjuade rektorerna beskriver att föreläsningen har föranlett fortsatta samtal kring HBTQ-frågor och normkritik på skolan. En av rektorerna beskriver att lärarna i sin tur har försökt lyfta frågor om samlevnad och genus med eleverna.

Rektorerna lyfter också fram Skolverkets fortbildningstillfälle kring sex och samlevnad som en lyckad kompetensutveckling. En rektor beskriver att det finns en önskan om mer

utbildning men att det på grund av tidsbrist varit svårt. Tiden för kompetensutveckling är begränsad och i många fall måste kompetensutveckling inom lärarnas ämnesområden prioriteras. Vid ett särskilt fall där en elev genomgick ett könsbyte fick personalen särskild utbildning från RFSL för att i sin tur kunna stötta eleven på ett bra sätt.

En rektor lyfter fram värdet av kompetensutvecklingen som sker vid arbetet med lika-behandlingsplanen. Samtal kring planen med eleverna kräver att lärarna är pålästa kring exempelvis diskrimineringsgrunderna för att kunna svara på elevernas frågor och möjliggöra diskussioner i klassrummet. Inom för- och grundskolans elevhälsa arbetar en jämlikhetsutvecklare med fokus på likabehandlingsarbetet. Hon arbetar på både organisations-, grupp- och individnivå, till exempel genom konsultation och handledning av personal samt genom att arrangera utbildningar i främjande och förebyggande metoder. Det är jämlikhetsutvecklaren som hanterar de anmälningar som förskolor och grundskolor upprättar vid fall av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Hon sammanställer rapporter till nämnd och erbjuder stöd till rektorer i hur de kan hantera uppkomna situationer. Jämlikhetsutvecklaren arrangerar också ett nätverk för att skolor och förskolor som vill utbyta erfarenheter med andra i sitt arbete. Intresset har ökat kontinuerligt och nätverket omfattar nu både pedagoger, elevhälsopersonal och rektorer.

7.3. Skolornas förebyggande och främjande arbete

Elevhälsan har arbetat aktivt med att alla skolor ska ha likabehandlingsplaner med mål kopplade till diskrimineringsgrunderna. Under de senaste åren har arbetet främst varit inriktat mot förskolor eftersom kunskapen där inte varit lika utbredd som i skolan. Jämlikhetsutvecklaren med ansvar för likabehandlingsfrågor stöttar och konsulterar skolorna i arbetet, men har inte någon kontrollerande funktion. Istället är det områdescheferna som följer upp skolornas arbete genom regelbundna möten med rektorerna i sitt område.

Resultatet av skolenkäten används som underlag för att upprätta likabehandlingsplanen, ofta tillsammans med egna enkäter, trygghetsvandringar eller en översikt av föregående års incidenter. Ett vanligt förfarande på skolorna är att genomföra en egen trygghetsenkät för att kartlägga vilka utvecklingsområden som finns på skolan. De intervjuade rektorerna beskriver att kränkande behandling och trakasserier huvudsakligen äger rum i anslutning till raster och i korridorerna mellan lektioner. Flera skolor har därför ökat vuxennärvaron på rasterna. En rektor berättar att skolan anställt en särskild resurspedagog som skall finnas i skolans korridorer för att skapa god stämning, öka tryggheten och skapa goda relationer till eleverna. Sedan resurspedagogen tillträdde har färre incidenter inträffat. Den extra resursen kan också avlasta lärarna genom att hantera många av de incidenter som uppkommer.

Några av skolornas främjande och förebyggande aktiviteter är direkt kopplade till HBTQ-frågan, medan andra aktiviteter berör flera diskrimineringsgrunder. Exempel på åtgärder som skolorna genomdrivit har varit synliggörande och samtal kring olika familjekonstellationer samt en utmaning av heteronormen i samlevnadsundervisningen. Därutöver har skolbibliotekens utbud av litteratur granskats och inventerats. En av de intervjuade beskriver att skolan tillsammans med biblioteket har tagit fram en särskild "regnbågshylla". Ytterligare aktiviteter utgörs av en visning av teaterföreställningen "Kärleken är fri" med efterhörande diskussion, som berörde ämnen kring rättigheten att älska vem man vill och maskulinitetsnormer. Särskilda temadagar och temaveckor kring framförallt likabehandling har anordnats på flera skolor. Flera rektorer lyfter också fram ett särskilt arbete med att motverka kränkningar i elevernas språkbruk.

En av rektorerna beskriver att skolan gjort ett strategiskt val att låta Elevhälsan ansvara för en del av aktiviteterna som utförts. Detta för att minska sårbarheten och inte göra arbetet beroende av en särskild lärares intresse.

Även fritidshemmen uppmärksammar HBTQ frågor. Ett exempel som kommer fram i intervjuerna är att inbjudan har gått ut till aktiviteter som vänt sig till de som har sin könsidentitet som flicka och därmed inte bara vänt sig till de som har ett biologiskt kön som flicka.

7.4. Inkomna rapporter om kränkande behandling

När en elev har utsatts för kränkande behandling ska händelsen anmälas till rektor. Rektor ska genom ett digitalt formulär anmäla händelsen vidare till förvaltningen. I formuläret ingår frågor som kopplar varje händelse till diskrimineringsgrund men också till åldersgrupp, om eleven återkommande utsatts och i vilket sammanhang kränkningen skedde. Kommunens jämlikhetsutvecklare tar emot alla inkomna rapporter för förskola och grundskola och ansvarar för att hålla nämnden informerade. Hon erbjuder också stöd till rektorerna i de fall då rektorerna upplever att en situation är svår att hantera. Hon har nyligen vidareutvecklat anmälningsformuläret för att underlätta arbetet för pedagoger och rektorer och har också arbetat fram ett stödmaterial som ska göra det lättare att dokumentera och utreda händelser.

För läsåret 2013-2014 inkom för grundskolan 934 anmälningar och för läsåret 2014-2015 inkom 854 anmälningar. Antalet anmälningar av trakasserier eller diskriminering kopplat till könsidentitet ökade från 1 till 4 och antalet anmälningar av trakasserier eller diskriminering kopplat till sexuell läggning ökade från 6 till 7. Fördelningen per diskrimineringsgrund bör tas med försiktighet eftersom den i hög grad beror på förkunskaperna hos den som fyller i blanketten. Antalet anmälningar med funktionsnedsättning som bakgrund ökade till exempel kraftigt under året, troligen på grund av större medvetenhet hos lärarna kring neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som ADHD.

Flest incidenter anmäls under låg- och mellanstadiet. Jämlikhetsutvecklaren problematiserar statistiken och menar att kränkningar kan bli mer subtila och elevernas benägenhet att söka stöd hos vuxna är lägre. Det är också svårt att avgöra om det minskade antalet anmälningar beror på att det främjande och förebyggandet arbetet har varit framgångsrikt eller om skolorna anmäler incidenter i lägre grad.

För- och grundskolenämnden behandlar årsvis en statistisk sammanställning av antalet inkomna anmälningar. Löpande rapportering sker vid särskilt utmärkande händelser, till exempel om någon anmälan också blivit föremål för kritik av skolinspektionen.

För gymnasieskolan går inkomna rapporter via nämndsekreterare direkt till nämnden. Under 2013-2014 och 2014-2015 inkom inga rapporter med koppling till sexuell läggning eller könsidentitet.

8. HBTQ inom Ungdomshälsan

Ungdomshälsan drivs av Västerbottens läns landsting och stöttar många ungdomar som bor i Umeå kommun. Under 2016 har Ungdomshälsan genomgått landstingets HBTQ-diplomering. Diplomeringen omfattar utbildningar för att höja personalens kompetens inom normkritik. Den innebär också praktiska insatser som att Ungdomshälsan granskat sina broschyrer, sitt utåtriktade arbete och sin hemsida för att alla ska känna sig välkomna och inkluderade. Flera av landstingets verksamheter kommer att HBTQ-diplomeras den närmaste tiden inom ramen för Hälsa 2020, ett projekt med målet att Västerbottens läns landsting ska ha världens bästa hälsa och världens friskaste befolkning.

Ungdomshälsan arbetar aktivt med ett neutralt och inkluderande bemötande gentemot alla ungdomar oavsett sexualitet och könsidentitet. Ungdomshälsans slogan är "Kom som du är", vilket också fungerar som en utgångspunkt i mötet med ungdomarna. Det finns en särskild drop-in tid för HBTQ-ungdomar men de är också välkomna på övriga tider. Bakgrunden är att

det finns studier som tyder på att HBTQ-personer mer sällan söker vård än andra, och därför ser de en poäng i att ha en särskild tid för just denna målgrupp.

Ungdomshälsan följer upp sitt arbete med HBTQ-ungdomar på arbetsplatsträffar. Det finns en specifik kontaktperson på arbetsplatsen för arbetet med HBTQ-frågor. Personalen kommer att fortsätta utbilda sig och fördjupa sig i ämnet. Planerade aktiviteter i framtiden är exempelvis fortsatt deltagande i Pride-paraden i Umeå och studiecirkel utifrån litteratur eller artiklar.

9. Svar på revisionsfrågor

Syftet är att granska hur Umeå kommun säkerställer att HBTQ-personer inte diskrimineras samt granska om det förebyggande och främjande arbetet är ändamålsenligt.

Fråga	Svar
<i>Vilken styrning och uppföljning sker av kommunens arbete mot diskriminering?</i>	<p>I augusti 2015 antog personalutskottet en jämställdhetsplan utifrån de krav som diskrimineringslagen ställer på arbetsgivare. I planen framgår att kommunen ska förebygga kränkningar och trakasserier genom att ansvariga chefer ska informera i sin arbetsgrupp och hålla regelbunden dialog i frågor om normer, värderingar och förhållningssätt. Planen beskriver också hur chefer i kommunen ska arbeta med att förebygga kränkningar och trakasserier. Ansvaret vilar på samtliga chefer och medarbetare samt på personalfunktionen.</p> <p>Kommunstyrelsens personalutskott följer upp arbetet genom resultatet av medarbetarenkäten samt genom uppföljning av uppdragsplaner vid års- och delårsbokslut. Representanter från personalfunktionen deltar löpande vid utskottets sammanträden och informerar om aktuella frågor.</p> <p>För- och grundskolenämnden har <i>trygghet</i> som ett målområde, vilket bland annat innebär att nolltolerans råder mot all diskriminering och annan kränkande behandling. Alla skolor ska ha likabehandlingsplaner för att förebygga och förhindra diskriminering. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden betonar i sin uppdragsplan för inre kvalitet att kompetenshöjning för att motverka alla former av kränkande behandling, diskriminering och exkludering på grund av sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck ska ske.</p> <p>Utbildningsnämnderna följer upp arbetet genom elevenkäten och genom att löpande ta emot rapporter om inkomna anmälningar om kränkande behandling. Uppdragsplaner följs upp årsvis.</p> <p>I individ- och familjenämndens uppdragsplan framgår att information och kunskap om jämställdhets- och HBTQ-frågor ska läggas in som en del i basutbildningen. Alla chefer ska genomgå en utbildning i genuskunskap utifrån ett maktperspektiv, HBTQ-kunskap och hur detta hänger ihop med barn avseende boende, vårdnad och umgänge.</p>

	<p>En särskild beredningsgrupp i individ- och familjenämnden ansvarar för att föreslå resultatmått i jämställdhets- och HBTQ-frågor i uppdragsplanen. Nämnden följer upp uppdragsplanen i samband med årsbokslut.</p>
<p><i>Vilken kompetensutveckling i HBTQ-frågor har skett bland chefer i kommunen?</i></p>	<p>Den obligatoriska chefsutbildningen för nya chefer innehåller ett pass om två timmar som handlar om diskriminering och HBTQ-frågor.</p> <p>Under föregående års ledardag, dit samtliga chefer är inbjudna, ingick ett föredrag med Sara Lund om normer och livet som transvestit.</p> <p>För cirka fyra år sedan genomfördes HBTQ-utbildningar för samtliga chefer och fackliga företrädare i samarbete med RFSL.</p>
<p><i>Hur beaktas HBTQ-frågor i kontakten med medborgarna t.ex. i kommunikations/informationsarbetet?</i></p>	<p>Kommunen har riktlinjer och en checklista för jämlik kommunikation. Checklistan innehåller flera exempel på vad kommunikatörerna ska tänka på för att göra text och bild mer jämlika och representera bredare grupper, bland annat ur ett HBTQ-perspektiv.</p> <p>Kommunens informationsmaterial granskas årligen stickprovsvis för att utvärdera hur jämlik kommunikationen är.</p>
<p><i>Vilka förebyggande och främjande insatser vidtas för att kommunens arbetstagare inte ska utsättas för diskriminering eller trakasserier på arbetsplatsen?</i></p>	<p>Personalfunktionen har tagit fram en handlingsplan för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling. Handlingsplanen ska förankras hos alla anställda på APT. För APT finns också ett dialogmaterial med diskussionsövningar som ska underlätta för arbetsgrupperna att diskutera vad andra kan uppfatta som kränkande och hur gruppen kan skapa ett positivt arbetsklimat. Ingen uppföljning görs av hur välanvänt materialet är.</p>
<p><i>Hur många utredningar har kommunen genomfört i situationer där arbetstagare upplever sig ha blivit utsatta för trakasserier eller diskriminering kopplade till sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck? Vilka åtgärder vidtogs?</i></p>	<p>Inga sådana utredningar har genomförts. Det förekommer anmälningar från medarbetare som upplever att de utsatts för kränkande behandling, men inga har haft koppling till sexuell läggning eller könsidentitet.</p> <p>Enligt medarbetarenkäten vet 83,8 % av medarbetarna vart de kan vända sig om de blir utsatta för diskriminering eller kränkande behandling. 17,6 % uppger att det har förekommit kränkande särbehandling, hot eller våld på deras arbetsplats det senaste året.</p>
<p><i>Vilken kompetensutveckling i HBTQ-frågor har skett bland skolpersonal?</i></p>	<p>En mängd olika kompetensutvecklingsinsatser har genomförts kring arbetet med diskriminering och kränkande behandling sedan den nya läroplanen infördes 2011. Många medarbetare genomgick kompetensutveckling i genusfrågor inom projekt Normstorm som drevs av Umeåregionen 2011-2013.</p> <p>Det senaste året har en föreläsning i normkritiskt förhållningssätt ägt rum på upptaktsdagen för all skolpersonal. Inom grundskolan finns ett nätverk kring</p>

	likabehandlingsarbete där nyckelpersoner från alla skolor deltar i kompetensutveckling.
<i>Vilka förebyggande och främjande insatser vidtas i grund- och gymnasieskolor?</i>	<p>Elevhälsan har arbetat aktivt med att alla skolor ska ha likabehandlingsplaner med mål kopplade till diskrimineringsgrunderna. En jämlikhetsutvecklare med ansvar för likabehandlingsfrågor stöttar och konsulterar skolorna i arbetet, både ur strategiskt och operativt perspektiv samt vid konkreta fall.</p> <p>Skolorna planerar själva sitt arbete utifrån resultat av elevenkäten, egna enkäter, föregående års rapporter, m.m. Konkreta insatser specifika för HBTQ-området är att se över utbudet av litteratur i skolorna, både i syfte att gallra ut sådant som förmedlar negativa stereotyper och för att lyfta fram litteratur med HBTQ-tema, att ordna temadagar kring likabehandling, se en teaterföreställning om rätten att älska vem man vill samt att öka vuxennärvaron i skolan under raster.</p>
<i>Hur många rapporter om kränkande behandling med koppling till sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck har kommit skolorna till handa?</i>	För läsåret 2013-2014 inkom till för- och grundskole-nämnden 1 rapport kopplad till könsidentitet och 6 rapporter kopplade till sexuell läggning. För 2014-2015 inkom 4 rapporter kopplade till könsidentitet och 7 rapporter kopplade till sexuell läggning. Till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden inkom under dessa år inga rapporter med koppling till könsidentitet eller sexuell läggning.
<i>Vilken kompetensutveckling i HBTQ-frågor har skett bland personal i individ- och familjeomsorg som arbetar med stöd till barn och unga?</i>	Ingen särskild utbildning i HBTQ-frågor har skett för personalen sedan 2012, då en chefsutbildning genomfördes. Alla nya familjehem genomgår en utbildning där det finns ett avsnitt om HBTQ-frågor. Två utbildningar är i planeringsstadiet: en utbildning om HBTQ för redan befintliga familjehem samt en utbildning i sex- och samlevnad för all personal på korttidsboenden.
<i>Vilka förebyggande och främjande insatser vidtas inom individ- och familjeomsorg?</i>	<p>Individ- och familjeomsorgen har sett över allt sitt informationsmaterial i samarbete med kommunikationsavdelningen. Avsikten har varit att revidera bilder och texter som förmedlar en stereotyp bild av familjen.</p> <p>Enheterna har också gjort en översyn av den utredningsmetodik som används för att säkerställa att frågorna är väl formulerade ur ett HBTQ-perspektiv.</p>

Umeå 2016-09-28

Nina Högberg

Lena Joelsson

Källförteckning

Checklista för jämlik kommunikation, kommunikationsavdelningen.

Dialogmaterial kränkande särbehandling, personalfunktionen

Elevenkäten, resultat för åren 2011-2016, utbildningskontoret.

Elevhälsans statistikredovisning till nämnden för anmälan om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, elevhälsa för- och grundskola.

Incidentrapport/Anmälan om diskriminering och kränkande behandling, mallar för för- och grundskola.

Jämställdhetsplan 2015-2018

Likabehandlingsplan, för Hagaskolan, Hedlundaskolan, Midgårdskolan, Storsjöskolan.

Medarbetarenkät 2014

Motion 3/2015 – Umeå behöver en HBTQ-policy, KS-2014/00041.

Policy samt handlingsplan mot diskriminering och kränkande särbehandling, personalfunktionen 2011.

Strategi för jämställdhetsarbete

Unga14 – Hur mår ungdomarna? samt Unga16 – Hur mår tonåringarna i Umeå?

Uppdragsplaner och budget för 2016 för kommunstyrelsen, Individ- och familjenämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Tjänsteskrivelse

2016-12-22

Kommunstyrelsens
arbetsutskott

Diarienumr: KS-2016/00784

Remiss - Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten (SOU 2016:71)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar
att lämna remissvar enligt kommunledningsstabens förslag.

Ärendebeskrivning

Justitiedepartementet har skickat ut betänkandet Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten (SOU 2016:71) på remiss.

Det är ett betänkande av 2015 års vallagsutredning som har haft i uppdrag att dels se över hur omval kan genomföras snabbare än idag, dels att överväga hur skyddet för valhemligheten kan förstärkas.

Valnämndens presidium har informerats om betänkandet och förslaget till remissvar.

Beslutsunderlag

Kommunledningsstabens yttrande 2016-12-23
Remiss – snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten, SOU
2016:71

Beredningsansvariga

Tordleif Hansson

Beslutet ska skickas till

Justitiedepartementet

Tordleif Hansson
Utredare

§ 9

Diariennr: KS-2016/00784

Remiss - Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten (SOU 2016:71)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att lämna remissvar enligt kommunledningsstabens förslag.

Ärendebeskrivning

Justitiedepartementet har skickat ut betänkandet Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten (SOU 2016:71) på remiss.

Det är ett betänkande av 2015 års vallagsutredning som har haft i uppdrag att dels se över hur omval kan genomföras snabbare än idag, dels att överväga hur skyddet för valhemligheten kan förstärkas.

Valnämndens presidium har informerats om betänkandet och förslaget till remissvar.

Beslutsunderlag

Kommunledningsstabens yttrande 2016-12-23

Remiss – snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten, SOU 2016:71

Beredningsansvariga

Tordleif Hansson

Beslutet ska skickas till

Justitiedepartementet

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2017-01-10

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Snabbare omval och förstärkt skydd av valhemligheten (SOU 2016:71)

Umeå kommun har getts möjlighet att som remissinstans lämna ett yttrande över betänkandet. 2015 års vallagsutredning har haft i uppdrag att dels se över hur omval kan genomföras snabbare än idag, dels att överväga hur skyddet för valhemligheten kan förstärkas.

När det gäller de förslag angående snabbare omval som presenteras i betänkandet har Umeå kommun ingenting att erinra. Kommunen stödjer lagändringar som möjliggör att ett omval liknar ett ordinarie val i så hög utsträckning som möjligt.

Det finns dock all anledning att ifrågasätta ett antal av utredningens slutsatser när det gäller förstärkt skydd för valhemligheten. Alla delar av valsystemet och röstningsförfarandet måste fullt ut bidra till att stärka kraven på valhemlighet och fria val. Utredningen konstaterar att de negativa upplevelser som det refereras till vanligtvis haft att göra med tillhandahållandet av valsedlar och med ordningen vid röstmottagningen. Vidare har det också framkommit att oförståelsen för det svenska valsystemet ökat på senare år bland annat bland utländska medborgare som röstar i Sverige i Europaparlamentsvalet. Samtidigt konstaterar utredningen emellertid att det inte finns några belegg för att valhemligheten har röjts eller att valen inte varit fria. Det finns inte heller några farhågor för att något sådant skulle kunna inträffa. Att i det läget fokusera på att kommunerna ska köpa in nya valskärmar för att valsedlarna ska kunna placeras inne i själva skärmen är enligt vår uppfattning att skjuta över målet. Utredningen borde istället visa tilltro till att kommunerna som lokala valmyndigheter ska kunna lösa de problem som funnits på en del håll.

Vad kan valnämnderna göra för att komma till rätta med de brister som nämns i utredningen?

- Valnämnden ska se till att det är god ordning vid valsedelsborden och att ingen väljare i möjligaste mån ska känna sig stressad eller iakttagen. Valsedelsborden ska placeras på ett så bra sätt som möjligt med hänsyn till kraven på valhemlighet. Som nämns i utredningen finns det tydliga regler för ordningen på och vid ett röstmottagningsställe och vem som ansvarar för ordningen.
- Valnämndernas planering av arbetet får större betydelse för att skapa klara rutiner för valets genomförande på ett röstmottagningsställe. Det skärpta kravet att alla

röstmottagare ska genomgå utbildning är ett led i detta och det är bra. Där bör det läggas ett stort fokus på frågor kring integritet och valhemlighet. Det handlar om att hitta arbetssätt och rutiner som förutom att skapa trygghet genom ordning och reda även ger ett bra flöde i röstnings- och vallokaler.

Göteborgs kommun lyfts fram som ett gott exempel. Ett sådant arbetssätt ser Umeå kommun som en självklarhet och vi menar att det skulle räcka mycket långt för att undvika de problem som utredaren lyfter fram. Umeå kommun har även goda erfarenheter av att valnämnden träffar representanter för de olika partierna inför valen för att informera om lagstiftning och vilka lokala regler som gäller för exempelvis valsedlarnas placering och tillhandahållande samt rollfördelning i val- och röstningslokaler.

Organisation

- Utredningen använder ibland svepande formuleringar som inte tyder på vidare insikt i hur kommunerna organiserar sina val och vilka lokaler som finns till förfogande.
- För att säkerställa att alla valsedlar hela tiden finns inne i valskärmen måste röstmottagare kontrollera det efter varje väljare. Det är inte realistiskt att tro att röstmottagare, utan att ha insyn, kan övervaka hur det ser ut inne i valskärmen när en väljare har röstat. Kontrollen blir tidsödande och arbetskraftsintensiv särskilt som det numera förekommer många valsedlar.
- De föreslagna valskärmarna bedöms bli större än de som används idag. Det finns såväl vallokaler som röstningslokaler som har relativt små utrymmen, exempelvis vissa förskolor och bibliotek. Visserligen är de föreslagna valskärmarna enklare att placera med tanke på insyn men det kan få till följd att det i vissa lokaler kan bli mycket svårt att få in fyra eller fem valskärmar av den större typ som utredningen föreslår.
- Söndagen före valdagen genomförs förtidsröstning på ett antal olika institutioner. Det rör sig om särskilda boenden samt häkte och kriminalvårdsanstalter. Röstningen organiseras på så sätt att varje arbetslag besöker flera lokaler under dagen och transporterar allt valmaterial mellan lokalerna. Det kommer att bli mer tidsödande och personalkrävande med utredningens förslag om nya valskärmar. Andra transportmedel än idag kommer också att behövas. Kostnaden kommer därmed att öka.
- Röstningsprocessen kommer att ta längre tid än den gör idag.

Kostnader

- Umeå kommun skulle behöva köpa in närmare 400 nya valskärmar vilket enligt utredningens kostnadsberäkning innebär en engångskostnad på cirka 2 400 000 kr.
- Utredaren menar vidare att det "borde räcka med två extra röstmottagare till varje vallokal och röstningslokal". Det ger ett intryck av att det är en marginell förändring. Det är det inte. Med en personalförstärkning enligt utredningens förslag blir kostnadsökningen avsevärd. Kommunen måste rekrytera fler röstmottagare. Det kan dels vara svårt att få tag på så mycket ytterligare personal, dels innebär även själva rekryteringsförfarandet ett merarbete som också kostar pengar. För Umeå kommuns del beräknas valnämndens kostnader öka med i storleksordningen 18 procent, vilket motsvarar cirka 1,1 miljoner kronor.

- Om de nya valskärmarna kräver andra lokaler kan det innebära problem att hitta lämpliga lokaler inom vissa valdistrikt. Det kan medföra ytterligare kostnader om kommunen måste hyra andra val- och röstningslokaler.
- Utredningen tror att det föreslagna systemet kommer att kräva färre valsedlar. Vi tror att det kommer att kräva fler då det finns en risk att någon plockar med sig hela buntar eller märker valsedlar som sedan blir ogiltiga.

Demokrati

- Eftersom vi bedömer att en röstmottagare måste gå in bakom valskärmen efter varje väljare för att säkerställa att alla valsedlar finns kvar och är i rätt ordning finns risk att väljaren känner sig övervakad/granskad.
- Vi bedömer att alla lokaler vi använder idag inte kommer att rymma det antal valskärmar som krävs. Det kommer att resultera i köbildning och lång väntetid vilket kan riskera att väljare låter bli att rösta.
- Utredningens bedömning om minskad risk för familjepåverkan tror vi är marginell. Familjepåverkan sker på annan plats än bakom valskärmen.
- Umeå kommun menar också att utredaren inte tillräckligt utrett röstmottagarens roll och befogenhet mot en väljare som genomför ett sabotage mot valet genom exempelvis manipulation av valsedlar. Detta bör utredas ytterligare innan en lagändring beslutas.
- Utredningen bedömer att det föreslagna systemet ställer mindre krav på kunskap hos väljaren och ger god hänsyn till väljarnas olika bakgrund och förmåga. Vår erfarenhet är att väljarna har många frågor om hur röstningen går till. Vår bedömning är att det kommer att bli svårare att ställa de frågorna när väljaren redan gått in bakom en skärm.
- Utredaren tror att när valsedlarna placeras i vallokalen och inte utanför kommer det att ha en avhållande effekt i fråga om oegentligheter. Utredaren tar för givet att sabotage bara skett på de ställen där man haft valsedlarna utanför lokalen. I Umeå kommun har det förekommit att buntar försvunnit eller blandats även om valsedlarna funnits inne i själva val- eller röstningslokalen. Vi tror att risken ökar genom utredningens förslag eftersom ingen ser vad du gör inne i ett valbås.

Tillgänglighet

- Umeå kommun tror att det finns en risk att utredningens förslag riskerar att hämma väljarna från att ställa frågor till röstmottagarna. Det gör att tillgängligheten minskar för de som har särskilda behov, exempelvis i form av funktionsnedsättning eller språksvårigheter.
- Att placera många valsedlar inne i valbåset gör att det ställs mycket stora krav på valbåsets utformning för att ge maximal tillgänglighet och överblick ur ett funktionshinderperspektiv. Eftersom Sverige inte har skilda valdagar blir det väldigt många valsedlar.
- Utformningen av de nya valskärmarna gör att miljön inne i skärmen bli mörkare. Redan som det är idag efterfrågar många väljare mer ljus bakom skärmen.
- Väljare med funktionsnedsättning har visserligen möjlighet att få hjälp vid behov men en nyordning enligt utredningens förslag får inte försvåra röstningen jämfört med idag för personer med olika typer av funktionsnedsättningar.

Övrigt

- Om en lagändring enligt utredningens förslag genomförs är den tänkta tidsaspekten för kort. En förändring bör genomföras som ett försök i ett antal utvalda kommuner och därefter utvärderas innan den genomförs i hela landet.
- Med tanke på att utredningen föreslår att lagändringen ska träda i kraft till valet 2018 ställer vi oss frågande till hur upphandlingen av valskärmar ska gå till. Finns det någon som kan leverera med så kort varsel och vem kommer att stå för kostnaderna?

Slutsatser

- Umeå kommun har inga synpunkter på utredningens förslag när det gäller snabbare omval.
- Umeå kommun delar slutsatsen att valnämnderna har en viktig roll att spela för att förbättra processen vid valet. Ytterligare information och utbildning av röstmottagarna är en annan viktig pusselbit. Vår bedömning är att valprocessen med rätt åtgärder i dessa avseenden mycket väl kommer att uppfylla kraven på förstärkt skydd för valhemligheten.
- Effekterna för personer med olika typer av funktionsnedsättning bör belysas särskilt.
- Umeå kommun säger nej till förslaget att flytta valsedlarna innanför valskärmen. Det skulle innebära stora organisatoriska och praktiska utmaningar för många kommuner. Kostnadsökningarna blir dessutom avsevärda utan att det på ett avgörande sätt ger ett bättre skydd för valhemligheten jämfört med de andra åtgärder som har nämnts ovan och som även utredningen tar upp.
- Vi tror inte att utredningens förslag till förstärkt skydd för valhemligheten får avsedd effekt. Det riskerar istället att försvåra för väljaren att ställa frågor och att orientera sig bland valsedlarna. Vidare anser vi att en del av förslagen skulle kunna leda till begränsningar av tillgängligheten vilket kan innebära en begränsning av demokratins utövande. Det bör vägas mot det eventuella förstärkta skydd av valhemligheten som eftersöks.
- Även om kön till valsedelsborden försvinner kommer inte de totala köerna att minska. De kommer istället att förflyttas till valskärmarna.

Innehåll

Sammanfattning	9
Summary	17
1 Författningsförslag	25
1.1 Förslag till lag om ändring i vallagen (2005:837)	25
1.2 Förslag till lag om ändring i folkomröstningslagen (1979:369).....	37
2 Utredningsuppdraget	39
2.1 Utredningens direktiv.....	39
2.1.1 Sammanfattning av uppdraget	39
2.1.2 Förutsättningar för snabbare omval.....	39
2.1.3 Förstärkt skydd för valhemligheten.....	41
2.2 Utredningsarbetet.....	42
3 Allmänt om valsystemet	43
3.1 Allmänt om val och om valförfarandet.....	43
3.1.1 Den nuvarande vallagstiftningen	43
3.1.2 Grundläggande regler om allmänna val	44
3.1.3 Regleringar av omval och extra val	46
3.1.4 Valmyndigheter	47
3.1.5 Röstlängder och röstkort.....	48
3.1.6 Registrering av partibeteckning och anmälan av kandidater	49
3.1.7 Anmälan om deltagande i val	50
3.1.8 Samtycke till kandidatur	50

3.1.9	Valsedlar och kuvert.....	51
3.1.10	Röstning i vallokal och röstningslokal.....	52
3.1.11	Annan röstning	53
3.1.12	Röstningen.....	53
3.1.13	Räkning av röster och valets avslutning.....	54
3.2	Överklagande av val och prövningen av överklaganden.....	55
3.2.1	Överklagande av beslut att fastställa utgången av ett val.....	55
3.2.2	Prövningen av överklaganden.....	56
3.3	Sammanfattning av tidpunkter	57
4	Snabbare omval.....	59
4.1	Nuvarande ordning.....	59
4.2	Erfarenheter från val och omval	60
4.2.1	Inledning.....	60
4.2.2	Omstritt omval.....	60
4.2.3	2011 års vallagskommitté.....	61
4.2.4	Riksdagens tillkännagivande i frågan	61
4.2.5	Valmyndighetens erfarenheter	63
4.2.6	Valprövningsnämndens erfarenheter	65
4.2.7	Länsstyrelsen i Västra Götalands läns och Göteborgs kommuns erfarenheter.....	65
4.2.8	Sammanfattning av nuvarande omvalssystem	66
4.3	Överväganden och förslag.....	69
4.3.1	Vilka förutsättningar ska gälla vid omval?	69
4.3.2	Röslängden.....	72
4.3.3	Förutsättningarna för att delta i ett omval för partier och kandidater	79
4.3.4	Tidsfrister vid omval	89
4.3.5	Handläggningen av överklaganden m.m.....	101
4.3.6	Andra frågor vid omval.....	106
5	Förstärkt skydd för valhemligheten	111
5.1	Bakgrund.....	111
5.2	Nuvarande ordning.....	112

5.2.1	Fria och hemliga val.....	112
5.2.2	Valhandlingen och röstmottagningen	113
5.2.3	Kontroll av kuvert vid röstmottagningen	116
5.2.4	Valsedlarna	117
5.2.5	Överväganden kring valhemligheten i andra sammanhang.....	117
5.2.6	Vissa erfarenheter i samband med valen åren 2010 och 2014	118
5.3	Överväganden och förslag.....	119
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	131
7	Konsekvensanalys.....	133
7.1	Utgångspunkter	133
7.2	Uppdraget.....	134
7.2.1	Bakgrund.....	134
7.2.2	Förslagen och vad som ska uppnås.....	135
7.3	Ekonomiska och andra konsekvenser.....	137
7.3.1	Snabbare omval.....	137
7.3.2	Förstärkt skydd för valhemligheten.....	139
7.4	Övriga konsekvenser	144
8	Författningskommentar	145
8.1	Förslaget till lag om ändring i vallagen (2005:837).....	145
8.2	Förslaget till lag om ändring i folkomröstningslagen (1979:369).....	158
Bilagor		
Bilaga 1	Kommittédirektiv 2015:104	159
Bilaga 2	Bilder valbås	169

Bilaga 3	Lathund – Förberedande valarbete (baserat på lathund - omvalet till landstingsfullmäktige i Västra Götalands län 2011).....	171
Bilaga 4	Valadministration – Översiktlig processkarta – Idag-processen.....	177
Bilaga 5	Valmyndighetens uppgifter vid omval	

Sammanfattning

Uppdraget

2015 års vallagsutredning har haft i uppdrag dels att se över hur omval kan genomföras snabbare än i dag, dels att överväga hur skyddet för valhemligheten kan förstärkas.

Frågorna som rör snabbare omval har sin bakgrund i diskussionerna kring de omval som hölls åren 2011 och 2015 beträffande valen till landstingsfullmäktige i Västra Götalands län och till kommunfullmäktige i Båstad. I den allmänna debatten efter omvalen anfördes att de mer framstod som extra val än som omval, bl.a. eftersom valen hölls omkring åtta månader efter ordinarie val och då förutsättningarna för omvalen därmed hade ändrats. Exempelvis hade kretsen av röstberättigade förändrats och partier som inte tidigare hade deltagit fick möjlighet att ställa upp i omvalen. Utredningen har därför haft i uppdrag att undersöka om förfarandet kan förenklas i syfte att omval ska kunna genomföras snabbare än i dag och för att förutsättningarna vid omval ska bli i princip desamma som vid ordinarie val. Utredningen har även haft att överväga och lämna förslag till en tidsfrist för genomförande av omval som ska vara så kort som det är praktiskt möjligt.

Den del av uppdraget som rör skyddet för valhemligheten gäller sättet att tillhandahålla valsedlar. Det har bl.a. från internationella valövervakare rests invändningar mot det svenska valsystemet med anledning av att den plats på röstmottagningsstället där valsedlarna finns utlagda inte skyddas mot insyn. Personer i lokalen kan då se vilka valsedlar en väljare tar. Det har därmed ifrågasatts om valhemligheten upprätthålls med ett sådant system. Utredningen har således haft i uppdrag att analysera och ta ställning till hur kraven kan skärpas på sättet att tillhandahålla valsedlar i anslutning till ett röstmottagningsställe.

Huvuddragen i utredningens förslag och bedömningar presenteras här.

Snabbare omval

Ett omval ska vara omval i egentlig mening

Nuvarande omvalssystem är inte utan invändningar. Ett omval innebär en omfattande process som i stort motsvarar genomförandet av ett ordinarie val. Det beror på att de generella bestämmelserna i vallagen i stor utsträckning blir tillämpliga även vid ett omval. Detta har betydelse för genomförandetiden och för de förutsättningar som blir gällande vid omvalet.

Utredningens utgångspunkt är att ett omval ska vara ett omval i egentlig mening, så långt detta är möjligt. Det betyder att förutsättningarna vid ett omval ska vara så lika de som gällde vid det ordinarie valet som möjligt. Ju närmare i tiden det ordinarie valet ett omval kan hållas desto bättre är utsikterna att den utgångspunkten kan upprätthållas. Samtidigt måste ett högt och jämlikt valdeltagande eftersträvas liksom ett säkert genomförande. Ett omval bör därför alltid hållas så snart som det är praktiskt möjligt och lämpligt.

För att uppnå en sådan ordning föreslår utredningen vissa förändringar i vallagen i förenklande och effektiviserande syfte.

Röstlängdsbestämmelserna bör inte ändras

En förenkling av omvalssystemet skulle kunna innebära att endast de personer som upptogs i röstlängden vid det ordinarie valet ska ha rätt att rösta i händelse av omval. En sådan ändring har dock visat sig problematisk.

För det första kan konstateras att vissa väljare som med nuvarande bestämmelser har rösträtt i ett omval skulle förlora den rätten om bestämmelserna ändras. Rösträtten följer av Sveriges grundlag, varför systemet alltså inte låter sig justeras enbart genom förändringar i vallagens bestämmelser om röstlängd. Dessutom kan en förändring, som exempelvis innebär att personer som har flyttat från ett omvalsområde behåller sin rösträtt i omvalet medan de som har

flyttat till området inte får rösträtt, antas ha en inte obetydlig inverkan på valdeltagandet.

Även mot bakgrund av de effektivitetssyften som en ändring av röstlängdsbestämmelserna kan medföra har utredningen alltså funnit att en ändring av dessa bestämmelser är svår att motivera. Några sådana förändringar föreslås därför inte.

Nya partier och kandidater ska inte kunna anmälas till ett omval

Med den utgångspunkten som utredningen förespråkar, att så långt möjligt samma förutsättningar bör gälla vid omval som vid ordinarie val, bör endast de partier och kandidater som ställde upp i ett val få delta i händelse av omval.

Förutsättningarna på parti- och kandidatsidan skulle med en sådan ordning vara klara redan vid beslutet om omval. Samma valseddlar skulle därmed kunna användas. En stor del av Valmyndighetens administration kring exempelvis anmälnings- och registreringsförfarandet skulle också minska. Med ett sådant system följer alltså ett effektivare och smidigare omvalsförfarande. Dessutom bidrar det till att ett omval kan genomföras som ett omval i verklig mening och inte som ett nytt val.

Utredningen föreslår alltså bl.a. att det införs bestämmelser i vallagen som innebär att ett parti inte ska kunna göra en särskild anmälan om deltagande i ett omval. Vidare ska ett partis anmälan av kandidater för ett visst val gälla även i händelse av omval. Nya kandidater ska inte kunna anmälas.

Ett omval ska hållas så snart som möjligt och senast inom tre månader

En utgångspunkt för utredningen har varit att en tidsfrist för när omval senast ska hållas måste anpassas till hur valsyste- met ser ut i dag och de valförberedelser som detta kräver. Förberedelserna vid ett omval är en mycket omfattande process för valmyndigheterna. Även för partierna krävs förhållandevis omfattande förberedelsearbete. För genomförandetiden har det också betydelse hur omfattande ett omval är. Med utredningens förslag till förenklingar beträffande anmälan av partier och kandidater vid omval finns dock effektivitets-

vinster att göra. Därutöver är det angeläget att genomförandet av ett omval alltid kan ske säkert så att ett nytt omval undviks. En tidsfrist måste därför vara väl tilltagen.

Utredningen har funnit att med en tidsfrist om tre månader bör ett omval kunna genomföras på ett säkert sätt i alla olika situationer som kan uppkomma. Omval kommer dock i vissa fall att kunna genomföras snabbare. Utredningen föreslår därför att det i vallagen införs en bestämmelse som innebär att ett omval ska hållas så snart det kan ske och senast inom tre månader efter beslutet om omval.

Ändrade tidpunkter för utskick av röstkort

För att ett omval ska kunna hållas inom kortare tid än den föreslagna tidsfristen om tre månader krävs överväganden beträffande tidpunkten för utsändande av utlandsröstkorten. Dessa särskilda röstkort, som är avsedda för väljare som inte är folkbokförda här i landet, skickas enligt nuvarande regler senast 50 dagar före valdagen till väljarna. Det finns ingen särskild tidpunkt vid omval utan samma tid gäller för samtliga val. Detta medför att omval inte kan genomföras på kortare tid, vilket inte är en helt tillfredsställande ordning mot bakgrund av utredningens övriga förslag.

För att möjliggöra att ett omval kan genomföras snabbare föreslår utredningen att bestämmelserna ändras så att utlandsröstkorten skickas till väljarna så snart det är möjligt sedan det har beslutats när omvalet ska hållas.

Röstkorten till de väljare som är folkbokförda i Sverige skickas enligt nuvarande ordning så att de är väljarna till handa senast 18 dagar före valdagen. Detta gäller även vid omval. Förtidsröstningen vid ett omval startar dock först tio dagar före valdagen. Dessutom kan Valmyndighetens arbete underlättas i händelse av ett omfattande omval om röstkorten skickas ut senare. Därför föreslår utredningen att röstkorten ska vara väljarna till handa senast tio dagar före valdagen.

Övriga frister vid omval bör inte ändras

Det finns även andra tidsfrister för valförberedelserna för vilka utredningen har övervägt eventuella ändringar.

Enligt nuvarande ordning får vid omval brevröster göras i ordning först sedan det har beslutats vilken dag valet ska hållas. Budröster får vid omval göras i ordning tio dagar före valdagen; lämnas en budröst vid utlandsmyndighet gäller dock 20 dagar. Slutligen får förtidsröstningen påbörjas tio dagar före valdagen om röstning sker i en röstningslokal och 24 dagar före vid en utlandsmyndighet.

Utredningen har konstaterat att dessa tidsfrister är väl anpassade för den särskilda situation som uppstår vid ett omval. De lägger inte heller hinder i vägen för att ett omval ska kunna genomföras så snart det är praktiskt möjligt och lämpligt. Utredningen föreslår därför inga ändringar i dessa tidsfrister.

Handläggningen av överklaganden effektiviseras

I syfte att förenkla förfarandet och administrationen i samband med överklagande av ett valresultat föreslår utredningen vissa lagändringar i bestämmelserna som rör bl.a. Valprövningsnämndens handläggning. Förändringarna kan bidra till att ett eventuellt omvalsförfarande går snabbare.

Enligt nuvarande bestämmelser ska resultatet av riksdagsvalet och val till Europaparlamentet tillkännages genom kungörelse. I effektivitetssyfte föreslår utredningen att valresultatet i stället offentliggörs genom att protokollet läggs fram för granskning, i likhet med hur resultaten av landstings- och kommunalvalen offentliggörs. Det innebär att valresultatet kan offentliggöras exempelvis genom att det anslås på Valmyndighetens anslagstavla eller publiceras på myndighetens hemsida.

Ett överklagande av ett valresultat ska i dag lämnas till den myndighet som har meddelat det överklagade beslutet. Beslutsmyndigheten ska kungöra samtliga överklaganden, överlämna dem till Valprövningsnämnden och yttra sig över överklagandena. Det är dock Valprövningsnämnden som avgör om överklagandena kommit in i tid.

Detta är en ineffektiv ordning eftersom Valprövningsnämndens handläggning inte kan starta direkt. Ofta behöver dessutom besluts-

myndigheten inhämta uppgifter från andra instanser för att kunna yttra sig till nämnden. Utredningen föreslår därför en smidigare och effektivare ordning som innebär att överklagandena i stället ges in till Valprövningsnämnden. Nämnden kan sedan avgöra vilket underlag som behövs för prövningen. Den i vallagen uttryckliga rätten att yttra sig över överklagandena, som allmänheten har efter kungöran-det, tas också bort.

Förstärkt skydd för valhemligheten

Skyddet för valhemligheten kan förbättras

Rätten till fria och hemliga val följer av bl.a. regeringsformen och internationella förpliktelser som Sverige har åtagit sig att följa. Väljarna ska alltså vara garanterade skydd mot att ingen bestämmer vad någon annan ska rösta på och att ingen utsätts för yttre påverkan under röstningen. Väljare ska inte vara tvungna att visa eller tala om hur de har röstat. Inte heller ska det gå att ta reda på hur någon har röstat.

Valsedlar ska enligt nuvarande ordning tillhandahållas väljarna genom att de läggs ut på en lämplig plats i anslutning till ett röstmottagningsställe. Där ska väljaren förse sig med valsedlar för att sedan bakom en valskärm lägga en valsedel i ett valkuvert.

Utredningen har gjort bedömningen att kravet på att val ska vara fria och hemliga i stort är tillgodosett genom nuvarande valsystem. Det kan dock förbättras. Utredningen anser att den ordning som därvid bör eftersträvas ska vara så okomplicerad som möjligt och ska göra det enkelt för väljaren att bevara valhemligheten.

Valsedlar ska finnas innanför valskärmen

Det finns olika möjligheter att stärka skyddet för valhemligheten. Utredningen har övervägt lösningar som innebär att platsen där valsedlarna läggs ut avgränsas med skärmar eller att de tillhandahålls i ett separat rum. Möjligheten att väljaren själv skriver ut den aktuella valsedeln bakom en valskärm har också övervägts. Dessa lösningar har dock ansetts komplicerade, ineffektiva eller alltför kostsamma.

Utredningens förslag innebär att valsedlarna ska tillhandahållas genom att de placeras innanför valskärmarna. Den lösningen ställer krav på andra slags valskärmar än de som används i dag. Exempelvis kan det bli aktuellt med valskärmar som har tre sidor och med utrymme för valsedlar samt med möjlighet att dra för bakom väljaren.

Detta är en lösning som är enkel för alla väljare att tillämpa. Väljaren får också vara i fred vid själva valhandlingen och erbjuds därmed ett mycket starkt skydd för valhemligheten.

Därutöver gör utredningen bedömningen att systemet kan förbättras ytterligare genom att valnämndernas kontroll över ordningen vid röstmottagningsställena stärks. Under utredningen har framkommit att en del av kritiken mot systemet härrör från situationer som berott på köbildning vid röstmottagningsställena eller annan oordning. Arbetet vid röstmottagningsställena kan alltså stramas upp. Ytterligare förbättringar kan också göras beträffande information och utbildning i frågor som rör valhemligheten för såväl röstmotagarna som för väljarna.

Ikraftträdande

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018 och tillämpas första gången inför och vid ordinarie val till riksdagen, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige år 2018.

Diariennr: KS-2016/00066

Finans- och kraftrapport november 2016

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

Att godkänna Finans- och kraftrapport november 2016

Ärendebeskrivning

Med anledning av de regler och delegationer som kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutat om avseende finans- och kraftverksamhet rapporteras månadsvis positioner och genomförda affärer för att kommunstyrelsen ska vara uppdaterad om dessa verksamhetens positioner samt att beslutade regler och ramar följs.

Beslutsunderlag

Finans- och kraftrapport november 2016

Beredningsansvariga

Anna-Karin Nilsson

Anna Westerlund

Beslutet ska skickas till

Lenart Malm

Förnamn, Efternamn
Befattning

Anna-Karin Nilsson
Portföljförvaltare

§ 430

Diariennr: KS-2016/00066

Finans- och kraftrapport 2016

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna Finans- och kraftrapport november 2016

Ärendebeskrivning

Med anledning av de regler och delegationer som kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutat om avseende finans- och kraftverksamhet rapporteras månadsvis positioner och genomförda affärer för att kommunstyrelsen ska vara uppdaterad om dessa verksamhetens positioner samt att beslutade regler och ramar följs.

Beslutsunderlag

Finans- och kraftrapport november 2016

Beredningsansvariga

Anna-Karin Nilsson
Anna Westerlund

Beslutet ska skickas till

Lennart Malm

Handläggare, Finans:
 Handläggare, Kraftverksamhet:
 Ansvarig:

 Anna Westerlund
 Anna-Karin Nilsson
 Lennart Malm

INTERNBANKENS FINANSIELLA POSITIONER
Mkr

Upplåning		Förändring från fg månad
Externa kreditgivare	9 065,0	0,0
Norrlandsoperan	26,7	-7,7
Checklimit	272,7	0,5
Totalt:	9 364,4	-7,1

Utlåning		Förändring från fg månad
Umeå Kommun	1 830,7	-26,9
UKF-koncernen	7 474,0	20,1
Övr. kommunala bolag	59,7	-0,3
Totalt:	9 364,4	-7,1

UMEÅ KOMMUNS NETTOSKULD
Mkr

Internbanken	-1 830,7
Kommuninvest, Placering förlagslån	12,0
NLC Ferry AB OY	17,6
Totalt:	-1 801,1

KOMMUNFÖRETAGENS UPPLÅNING
Mkr

			Totalt	ökn/min fg månad
UKF-Koncernen	I-banken	Externt		
Bostaden	3 875,5		3 875,5	-6,2
Umeå Energi*	1 821,4	574,8	2 396,2	-6,0
UMEVA	884,0		884,0	11,5
INAB	781,6		781,6	12,4
UKF**	149,9	182,8	332,7	0,0
Övriga	-38,5		-38,5	6,5
Totalt	7 474,0	757,6	8 231,6	18,2

Folkets Hus 59,7 59,7 -0,3

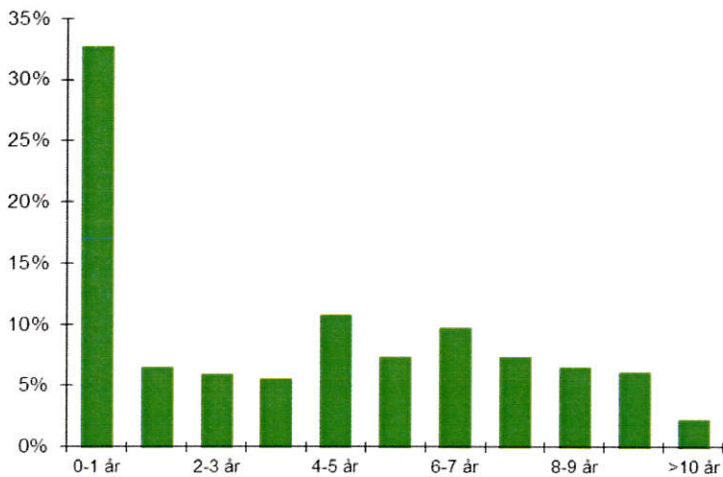
* Inkl. leasing ** Inkl. lån utöver internbanken

REGLER OCH POSITIONER

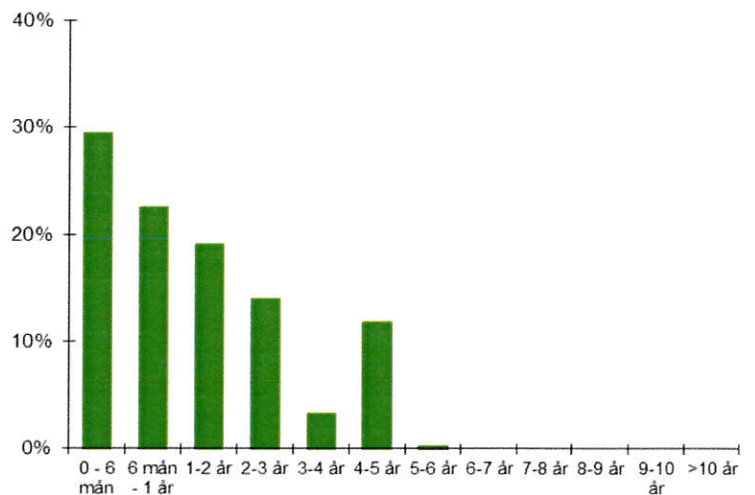
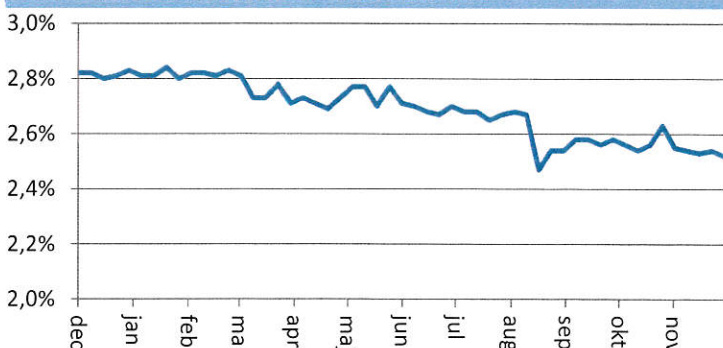
	Regler	Nuvarande volym
Räntebindning <12 mån	Max 50%	33%
Kapitalbindning <6 mån	Max 30%	29%

RÄNTEBINDNING

snitt 3,98 år

KAPITALBINDNING

snitt 1,48 år

KONCERNPORTFÖLJENS UTLÅNINGRÄNTA*

Exklusive marginal

* per 2016-11-30

2,07%

KREDITGIVARE*

	Mkr
Kommuninvest	7 215,0
SEK	1 450,0
Nordea	300,0

* Specifierat de tre största

DERIVATGIVARE*

	Mkr
SEB	3 110,0
SHB	1 590,0
Danske	650,0

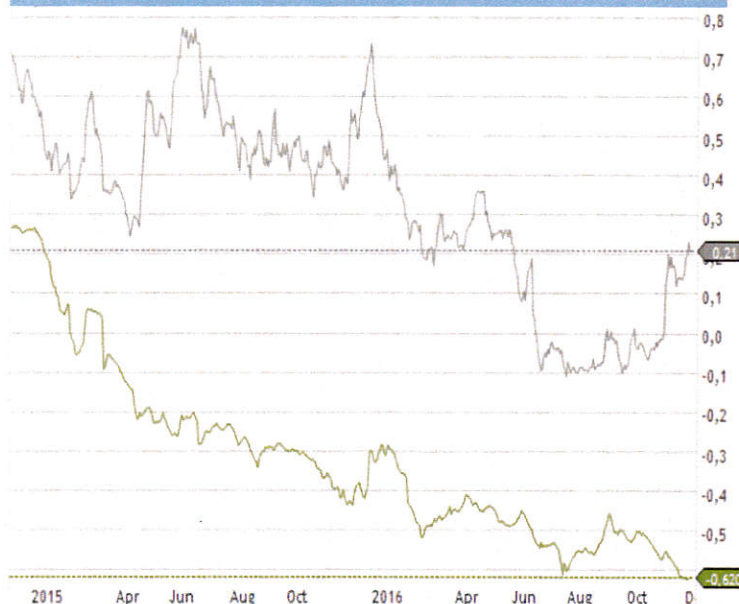
* Specifierat de tre största

UMEÅ KOMMUNS RÄNTENETTO, t.o.m period

	Mkr
Umeå Kommuns räntekostnad	-37,3
Internbankens finansiella intäkter	48,2
Umeå Kommuns räntenetto	10,9

DONATIONSMEDEL

Donationsmedel, marknadsvärde	11,5
-------------------------------	------

3 MÅN.STIBOR OCH 5-ÅRIG SWAPRÄNTA**BORGENSENGAGEMANG**

	Mkr	
	Förändring från:	
	2016-06-30	2015-12-31
Kommunens egna företag	820,1	-11,7
Extern borgen, inkl. bostäder*	112,3	-0,2
Total borgen:	932,4	-11,9

* Kommunens förlustansvar för Egna hem uppdateras endast vid årsskifte

Kommentar:

Förändrade utsikter efter presidentvalet har redan lett till en tydlig uppgång i långa räntor i både USA och omvärlden. I december är det många händelser som kan förändra mönstret i dom penningpolitiska marknaderna. Först ut är folkomröstning i Italien och sedan räntebesked från både ECB och Fed. Den 21 december tar Riksbanken sitt nästa penningpolitiska beslut.

PENSIONSSTIFTELSE* - UMEÅ KOMMUN SAMT KOMMUNKONCERNEN

FOND	Marknadsvärde mkr		Avkastning nov 2016		Avkastning 2016		Avk. sedan start *	
	Kommun**	UKF	Portfölj	Index	Portfölj	Index	Portfölj	Index
TOTALVÄRDE	181,0	133,3	0,5%	0,6%	3,9%	5,9%	8,0%	8,1%
VÄRDE föreg m	180,2	132,7						

* Förvaltningen startade 2012-10-31 Avkastning anges på årsbasis, d v s genomsnittlig avkastning på "rullande" tolv månadersperioder sedan start.

** Uttag ur kapitalet om sammanlagt 48,8 mnkr har genomförts

KRAFTRAPPORT NOVEMBER 2016

KOMMENTARER OM MARKNAD OCH RESULTAT

De senaste månadernas extremt starka pristrend viker kraftigt under november, men medför endast begränsade effekter på produktionspriset. Produktionen är dock fortsatt påverkad av hydrologi. Sammanfattningsvis är därmed bedömningen att årsprognosen (-15 mnkr) förblir oförändrad.

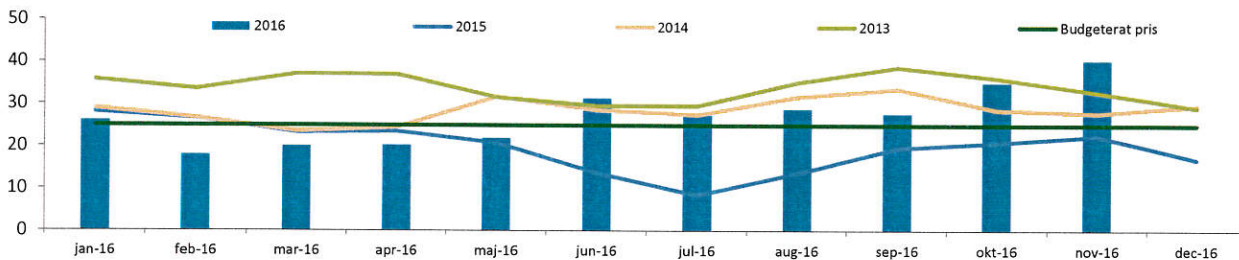
KRAFTVERKSAMHETENS PRODUKTION & RESULTAT

	Utfall Nov	Budget Nov	Avvikelse	Ack utfall	Ack budget	Avvikelse	Årsprognos	Årsbudget	Avvikelse
Totalt resultat, Mnkr	8,6	7,1	1,5	75,6	79,1	-3,5	72	87	-15
Produktionseffekt**, Mnkr	10,8	13,8	-3,0	130,9	152,3	-21,4			
Priseffekt*, Mnkr	18,1	13,8	4,3	171,7	152,3	19,4			

*Pris x budgeterad produktion

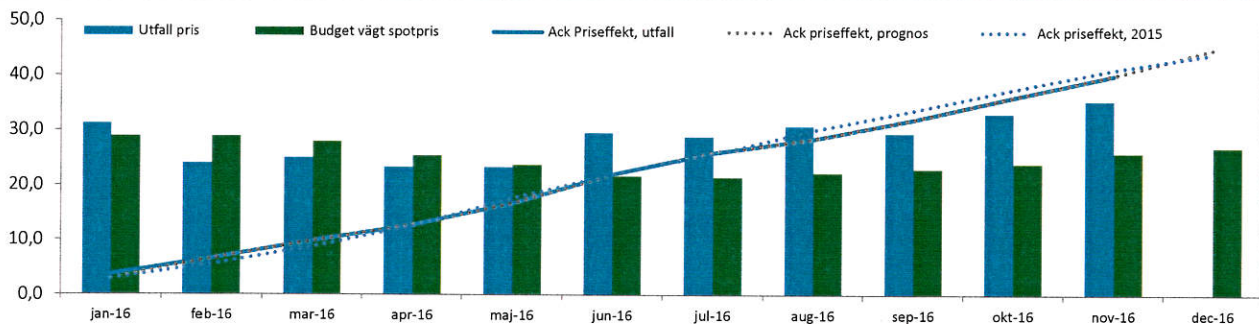
**Produktion x budgeterat pris

MARKNADENS SPOTPRIS, historiskt månadsmedel, öre/KWh

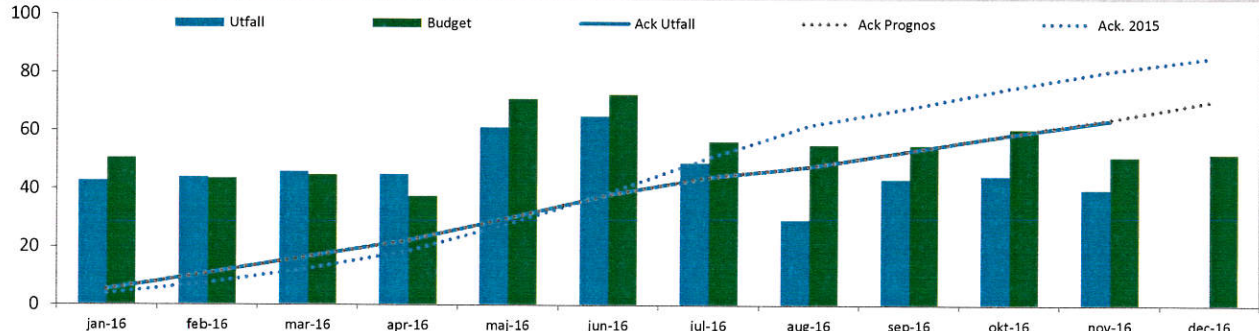
KOMMUNENS PRODUKTIONSPRIS inkl. säkringar, öre/KWh

Mnkr

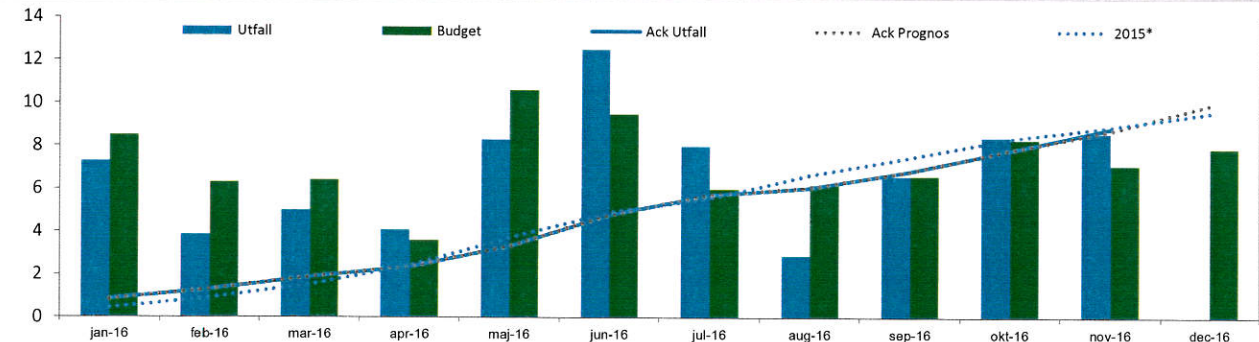
STORNORRFORS PRODUKTION, Kommunens andel 25,85%, GWh

GWh

KRAFTVERKSAMHET RESULTAT, Mnkr

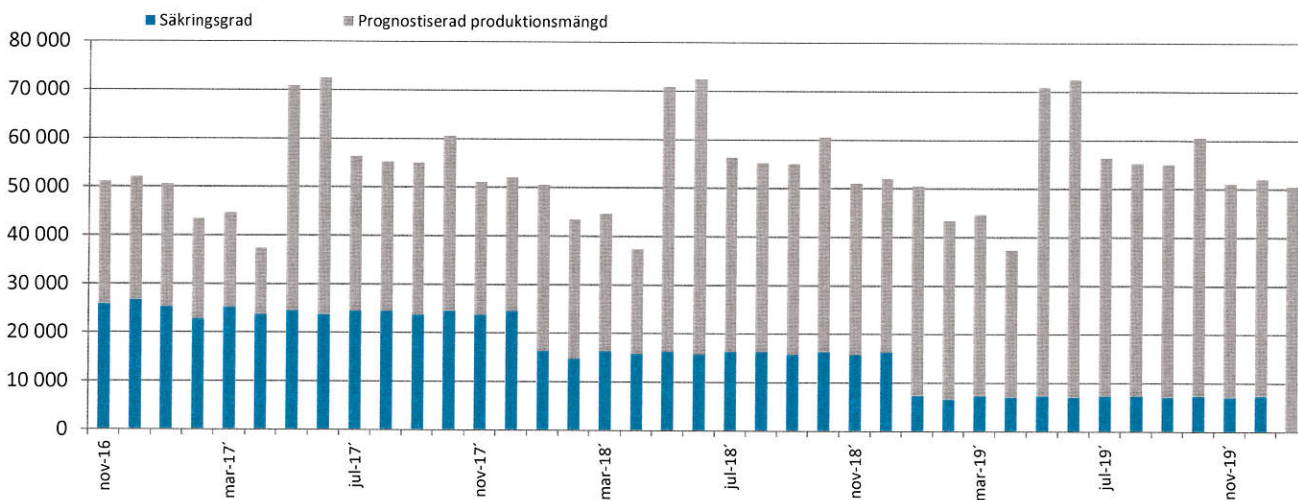
Mnkr

*Externt resultat 2015 (korrigerat från kapitalkostnader och intern elhandel)

En målsättning med kommunens försäljning av sin andelskraft är att få en över åren jämn, stabil och sannolik försäljningsintäkt. Strategin för att uppnå detta är en indexliknande hantering där terminsaffärer genomförs kontinuerligt och strukturerat. Genom att över tiden fylla på säkringsvolymer för varje kalenderår uppstår en prisutjämnande effekt.

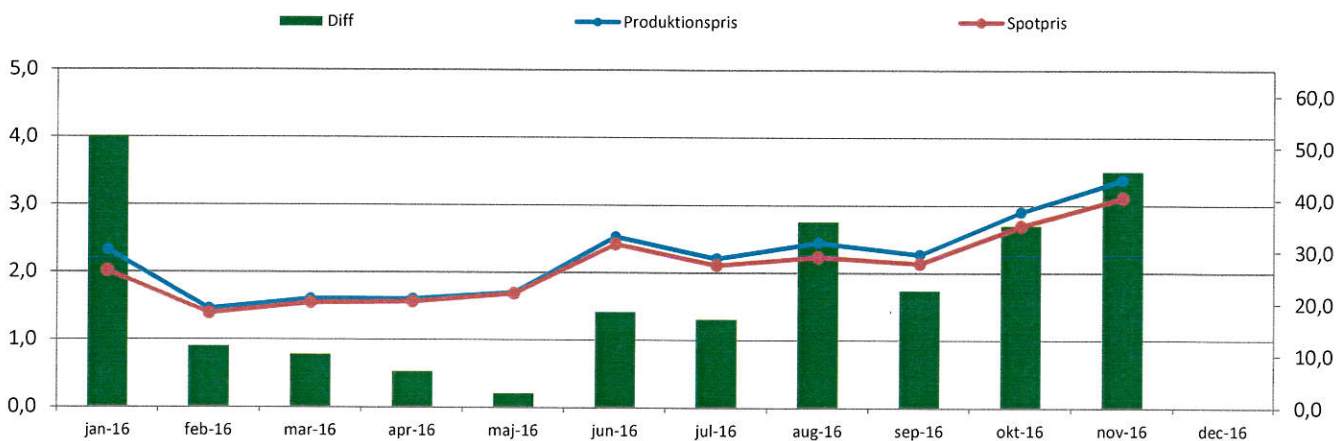
Nedan redovisas prognostiserade försäljningsvolymer samt hur stor del av dessa som är prissäkrade.

OPTIMERINGSUTFALL

Umeå Kommun är delägare i Stornorrforsens kraftverk till 25,85 % och därmed berättigad till samma andel av den kraft som produceras. Kommunen har även enligt avtal rätt att fiktivt, inom avtalat intervall, "köra" sin produktionsandel som om det vore en egen kraftstation. Målsättningen med kommunens "körning" är därför att optimera produktionen och resultatet genom att inom avtalat intervall planera sitt kraftuttag.

Kurvorna visar de olika priserna medan höjden på staplarna beskriver skillnaden mellan det pris som optimeringen åstadkommit och det verkliga genomsnittliga spotpriset.

EKONOMIFUNKTIONEN

Susanne Aidanpää

Lennart Malm

November 2016

NYA FINANSIELLA AFFÄRER

Löpnr	Motpart	Belopp	Nom.ränta	Likvdatum	Sjffdatum
101650	KOMMUNINVEST I SVERIGE AB	UEMRS	-300 000 000	-0,159 2016-11-15	2021-11-16
101651	KOMMUNINVEST I SVERIGE AB	UEMRS	-300 000 000	-0,233 2016-11-28	2020-12-01
202229	SVENSKA HANDELSBANKEN	SWAPKORT	400 000 000	-0,555 2016-11-14	2021-11-15
202230	SVENSKA HANDELSBANKEN	SWAPKORT	-400 000 000	2,19 2016-11-14	2021-11-15

NYA ELHANDELSAFFÄRER

Trade ID	Eltermin*	Portfölj**	Effektheter (MW)***	MWh	Pris/MWh	Startdatum
12653	ENOUYR-19	UK egen prissäkringar	1,00	8 760,00	238,50	2016-11-03
12654	ENOUYR-17	UK prod prissäkringar	1,00	8 760,00	331,30	2016-11-03
12655	ENOUQQ1-17	UK prod prissäkringar	1,00	2 159,00	456,20	2016-11-03
12662	ENOUYR-18	UK prod prissäkringar	1,00	8 760,00	230,85	2016-11-25
12663	ENOUYR-19	UK prod prissäkringar	1,00	8 760,00	210,850	2016-11-25

* Med uttrycket "eltermin" avses ett kontrakt om att köpa/sälja en bestämd mängd kraft till ett fastställt pris under en viss tidsperiod (prissäkring). I Umeå kommuns fall utförs elterminer endast med finansiell avräkning mot spotpriset, dvs. ingen fysisk leverans ingår i elterminsavtalet. Terminernas löptid fås genom att enbart läsa de fem-sex sista tecknen i produktens namn. T.ex. är ENOUYR-17 en produkt som sträcker sig över hela året 2017, ENOUQQ4-75 sträcker sig över kvartal fyra år 2017.

** Umeå kommun har två elhandelsportföljer; en produktions- och en egenanvändningsportfölj (inköpsportfölj). Inköp/försäljning av elterminer i dessa portföljer görs för att diversifiera prISRISKENA.

*** Effektheter är energin man köpt/sålt per tidsenhet.

Diariennr: KS-2016/00786

Fyllnadsval suppleant Djurförsöksetiska nämnden efter Torgny Rosendahl (S)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar efter förslag från valutskottet

att till suppleant i Djurförsöksetiska nämnden efter Torgny Rosendahl (S)
utse pensionär Ulf Rådahl (S)

att beslutet gäller tills vidare

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beviljade 2016-11-15 Torgny Rosendahl (S) entledigande
från rubricerat uppdrag.

Beredningsansvariga

Anna Holmstedt, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

Ulf Rådahl
Jordbruksverket
Siv Lundqvist
Ellenor Nygren
Ewa Ögren

Förnamn, Efternamn
Befattning

Anna Holmstedt
nämndsekreterare

§ 418

Diarienum: KS-2016/00786

**Avsägelse - suppl Djurförsöksetiska nämnden
Torgny Rosendahl (S)**

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar efter förslag från valutskottet

att till suppleant i Djurförsöksetiska nämnden efter Torgny Rosendahl (S)
utse pensionär Ulf Rådahl (S)

att beslutet gäller tills vidare

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen beviljade 2016-11-15 Torgny Rosendahl (S)
entledigande från rubricerat uppdrag.

Beredningsansvariga

Anna Holmstedt, nämndsekreterare

Beslutet ska skickas till

Ulf Rådahl

Jordbruksverket

Siv Lundqvist

Ellenor Nygren

Ewa Ögren

Diarienumr: KS-2016/00304

Motion 17/2016 - Inkluderande SFI

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att avslå motionen – nr 17/2016 – enligt gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens förslag.

Ärendebeskrivning

I en vid kommunfullmäktiges sammanträde 2016-04-25 väckt motion har **Filip Hallbäck (FI)** yrkat att alla de som saknar grundläggande kunskaper i svenska språket, om de så önskar, skall ges möjlighet att delta i SFI i Umeå – såväl asylsökande som nödställda EU-medborgare och papperslösa.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har i yttrande 2016-05-25 föreslagit att motionen avslås.

Beslutsunderlag

Motionen

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

Beredningsansvariga

Catarina Fahlström

Förnamn, Efternamn
Befattning

Agneta Flumé
nämndssekreterare

§ 254

Diarienumr.: KS-2016/00304

Motion 17/2016 - Inkluderande SFI

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att avslå motionen – nr 17/2016 – enligt gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens förslag.

Reservation

Ulrika Edman till förmån för sitt yrkande.

Ärendebeskrivning

I en vid kommunfullmäktiges sammanträde 2016-04-25 väckt motion har **Filip Hallbäck (FI)** yrkat att alla de som saknar grundläggande kunskaper i svenska språket, om de så önskar, skall ges möjlighet att delta i SFI i Umeå – såväl asylsökande som nödställda EU-medborgare och papperslösa.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har i yttrande 2016-05-25 föreslagit att motionen avslås.

Beslutsunderlag

Motionen

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

Beredningsansvariga

Catarina Fahlström

Arbetsutskottets beslutsordning

Hans Lindberg (S) – Bifall till tjänsteskrivelsen att avslå motionen.

Ulrika Edman (V) – Bifall till motionen.

Propositionsordning som godkänns

Hans Lindbergs förslag (avslag) mot Ulrika Edmans yrkande (bifall).

Ordföranden finner att arbetsutskottet beslutat föreslå att motionen avslås.

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2016-08-16

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

§ 42

Diariernr: SK-2016/00137

**Feministiskt initiativ (FI) - Motion 17/2016 -
Inkluderande SFI****Beslut**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar föreslå kommunstyrelsen att avslå motionen.

Ärendebeskrivning

Feministiskt initiativ yrkar i motionen:

- Att alla de som saknar grundläggande kunskaper i svenska språket, om de så önskar, ska ges möjlighet att delta i SFI i Umeå – såväl asylsökande som nödställda EU – medborgare och papperslösa.

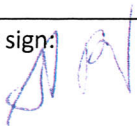
Svar på motion

Umeå kommun följer skollagen som i kap 22 §§ 13-17 reglerar vilka som har rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare. Där framgår det att en person har rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare från och med andra kalenderhalvåret det år han eller hon fyller 16 år, om han eller hon:

1. är bosatt i landet och
2. saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge

Särskild laghänvisning finns även för finländska medborgare som stadigvarande arbetar i kommunen men är bosatt i Finland nära gränsen till Sverige.

Efter ett initiativ från gymnasie-och vuxenutbildningsnämnden har ett utvecklingsarbete påbörjats och som innebär att kartlägga- och kompetensinventera formella och informella förmågor bland gruppen asylsökande. Syftet är att minska tid till arbetsmarknadsetablering om väl asyl beviljas.

Vad gäller kommunens SFI skola så har skolan ett samarbete med t ex Vän i Umeå och Röda korset som bland annat syftar till att träna det svenska språket.

Om Feministiskt initiativ yrkande skulle bli en realitet så skulle det innebära behov av såväl fler svenska som andra språklärare, en redan idag svårrekryterad kompetens, och fler lokaler vilket skulle medföra ökade kostnader för verksamheten.

Beredningsansvarig

Catarina Fahlström

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslutsordning

Yrkanden

Elisabeth Zachrisson (V)

För att föreslå kommunstyrelsen bifalla motionen.

Peter Vigren (S), Tommy Strand (M), Anders Sellström (KD)

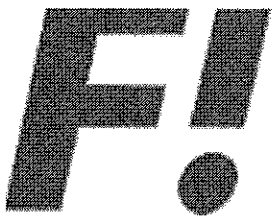
För tjänsteskrivelsens förslag att föreslå kommunstyrelsen avslå motionen.

Propositionsordning som godkänns

Tjänsteskrivelsens förslag mot vänsterpartiet yrkande. Ordföranden finner att nämnden beslutat enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Reservation

Elisabeth Zachrisson (V) för till förmån för eget yrkande.

Motion till Umeå kommunfullmäktige: Inkluderande SFI

KOMMUNLEDNINGSTABEN NÄMNSKANSLIET UMEÅ KOMMUN	
2016 -03- 3 1	
Dnr: 2016.304	Dpl: 616
Aktbil:	Bil:

Människor på flykt kommer till Umeå av olika skäl. Vissa flyr undan krig och terror, andra från fattigdom och social misär. Vissa är analfabeter, andra är akademiker. Det finns dock en gemensam nämnare: språket är en nyckelfaktor för integrationen. Språket påverkar ens möjligheter på arbetsmarknaden och därmed att kunna bli självförsörjande.

Idag krävs det att en person är folkbokförd i Sverige för att delta i SFI (Svenska För Invandrare). För att kunna folkbokföra sig krävs uppehållstillstånd eller uppehållsrätt. För asylsökande innebär att väntan på uppehållstillstånd blir ett socialt vakuum - ibland i flera år. För EU-medborgare innebär det ett moment 22: språket är det som står i vägen för uppehållsrätt, vilket krävs för att få lära sig språket. Detta system lägger grund för utanförskap snarare än integration. Med utanförskap följer ohälsa och sociala motsättningar, och framför allt påverkas barn. Asylsökande barn har förvisso rätt till skolgång, men om föräldrarna hamnar i utanförskap påverkar det barnen.

I Umeå verkar Feministiskt initiativ för att ett intersektionellt perspektiv ska tillämpas i allt antidiskrimineringsarbete, i syfte att motverka diskriminerande maktordningar. I den här motionen hämtar vi i Feministiskt initiativ inspiration från våra partikamrater på Gotland, som drivit ett framgångsrikt integrationspolitiskt arbete - kopplat till den strategiska plan Region Gotland antagit. Yrkandet nedanför är i princip detsamma som Feministiskt initiativ Gotland hade.

Feministiskt initiativ yrkar:

- Att alla de som saknar grundläggande kunskaper i svenska språket, om de så önskar, skall ges möjlighet att delta i SFI i Umeå - såväl asylsökande som nödställda EU-medborgare och papperslösa.

Motionen är skriven och inskickad av:

Filip Hallbäck (FI)

Diariennr: KS-2016/00330

Motion 19/2016 - Bygg en F-6-skola i Bullmark

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att avslå motionen – nr 19/2016 – enligt för- och grundskolenämndens förslag.

Ärendebeskrivning

I en vid kommunfullmäktiges sammanträde 2016-04-25 väckt motion har Elisabeth Forsell och Ulrika Edman (V) yrkat att Umeå kommun bygger en ny F-6-skola i Bullmark i enlighet med tidigare investeringsplaner.

För- och grundskolenämnden har i yttrande 2016-05-26 föreslagit att motionen avslås då nämnden enligt kommunens reglemente redan beslutat i frågan.

Beslutsunderlag

Motionen

För- och grundskolenämndens yttrande

Beredningsansvariga

Erik Nordahl, för- och grundskolechef

Förnamn, Efternamn
Befattning

Agneta Flumé
nämndssekreterare

§ 253

Diariennr: KS-2016/00330

Motion 19/2016 - Bygg en F-6-skola i Bullmark

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att avslå motionen – nr 19/2016 – enligt för- och grundskolenämndens förslag.

Reservation

Ulrika Edman till förmån för sitt yrkande.

Ärendebeskrivning

I en vid kommunfullmäktiges sammanträde 2016-04-25 väckt motion har Elisabeth Forsell och Ulrika Edman (V) yrkat att Umeå kommun bygger en ny F-6-skola i Bullmark i enlighet med tidigare investeringsplaner.

För- och grundskolenämnden har i yttrande 2016-05-26 föreslagit att motionen avslås då nämnden enligt kommunens reglemente redan beslutat i frågan.

Beslutsunderlag

Motionen

För- och grundskolenämndens yttrande

Beredningsansvariga

Erik Nordahl, för- och grundskolechef

Arbetsutskottets beslutsordning

Hans Lindberg (S) – Bifall till tjänsteskrivelsen att avslå motionen.

Ulrika Edman (V) – Bifall till motionen.

Propositionsordning

Hans Lindbergs förslag (avslag) mot Ulrika Edmans yrkande (bifall).

Ordföranden finner att arbetsutskottet beslutat föreslå att motionen avslås.

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2016-08-16

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

§ 41

Diarienum: SK-2016/00153

Vänsterpartiet - Motion 19/2016 - Bygg en F-6 skola i Bullmark**Beslutar**

Föreslå för- och grundskolenämnden föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen då nämnden enligt kommunens reglemente redan beslutat i frågan.

Ärendebeskrivning

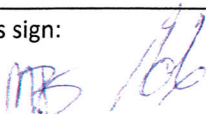
Vänsterpartiet har till fullmäktige inkommit med motion om att bygga en F-6 skola i Bullmark.

Beslutsunderlag

För- och grundskolenämndens uppdrag är enligt nämndens reglemente att svara för ledning, samordning och utveckling av det offentliga skolväsendet för barn- och ungdom, samt pedagogisk verksamhet i form av förskola och fritidshem. För- och grundskolenämnden ansvarar för de åligganden som åvilar kommunen enligt skollagen och annan lagstiftning som rör nämndens område och inte ska fullgöras av annan. I det uppdraget ligger att inom givna budgetramar svara fullt ut för de verksamheter som nämnden ansvarar för.

För- och grundskolenämnden beslutade vid sammanträdet 160225 att bygga en ny F-3 skola och förskola i Bullmark och att elever i åk 4-6 inom Bullmark skolas upptagningsområde får sin undervisning i Sävar skola fr.o.m. hösten 2018, eller då den nya skolan i Bullmark står klar.

Som grund för beslutet anfördes bl.a. ändrade ekonomiska förutsättningar inom för- och grundskolenämndens ansvarsområde vilket medför stora behov av anpassningar och effektiviseringar. Lokalkostnader måste reduceras för att kunna använda en större andel av tillgängliga medel till den pedagogiska verksamheten. Nämnden har ett ansvar för att elever ges en likvärdig skolgång och med det beslut som fattades i februari ges bättre förutsättningar för detta.

Bilagor:

Protokollsutdrag FGN 160225 § 12

Beslutsunderlag - Lokalplanering Bodbyn, Botsmark, Bullmark

Kompletteringar till beslutsunderlag _Lokal- resursplanering

Vänsterpartiet - Motion 19-2016 - Bygg en F-6 skola i Bullmark

Beredningsansvarig

Erik Nordahl

för- och grundskolechef

Beslutet ska skickas till

Kommunfullmäktige

Arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Moa Brydsten (S), Elmer Eriksson (M), Tommy Holmgren (S) för bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Elisabet Forsell (V), Sören Olsson (C) för bifall till motionen.

Propositionsordning

Ja för bifall till tjänsteskrivelsens förslag, nej för bifall till motionen. Efter votering med siffrorna tre för tjänsteskrivelsens förslag och två för bifall till motionen beslutar arbetsutskottet enligt tjänsteskrivelsen förslag.

Reservation

Elisabet Forsell (V) för bifall till motionen.

För- och grundskolenämndens beslutsordning

Yrkanden

Moa Brydsten (S), Elmer Eriksson (M) för bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

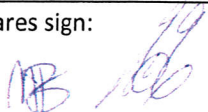
Daniel Kallós (V), Sören Olsson (C), Eva Bränström Arnesson (KD) för bifall till motionen.

Propositionsordning

Ja för bifall till tjänsteskrivelsens förslag, nej för bifall till motionen. Efter votering med siffrorna sju för tjänsteskrivelsens förslag och fyra för bifall till motionen finner ordförande att för- och grundskolenämnden beslutar enligt tjänsteskrivelsen förslag.

Reservation

Daniel Kallos(V), Elisabet Forssell (V), Eva Bränström Arnesson (KD) för bifall till motionen.

Bygg en F-6-skola i Bullmark

Motion till Umeå kommunfullmäktige 2016-04-14

Barns trygghet, uppväxtvillkor, hälsa och utveckling ska vara ledstjärnan för all samhällsplanering och alla politiska beslut enligt Vänsterpartiet. Vi vill att hela kommunen ska växa, inte bara tätorten. Men framförallt vill vi att barn ska ha förutsättningar att gå i en skola i närheten, i enlighet med Skollagen.

Sedan flera år tillbaka har det varit klart att det i Bullmark även fortsättningsvis ska finnas en F-6 skola. På grund av en dålig lokalsituation prioriterade Sävar kommunalnämnd en sådan investering och planerna för detta godkändes av fullmäktige för flera år sedan.

Till grund för beslutet att bygga en ny F-6-skola i Bullmark har bl.a. varit:

- det stora geografiska område som skolan betjänar
- ett stort antal elever för överskådlig tid framöver
- en bra skolmiljö för barnen
- en storlek på skolan som ger förutsättningar för att bedriva verksamheten med kompetent personal.

Kommunen har ansvar för skola och välfärd för hela befolkningen. Att bygga en F-6-skola i enlighet med Sävar kommunalnämnds beslut är en del av det ansvarstagandet, tvärt emot det som i år beslutats om att istället bygga en F-3-skola. Nuvarande F-6-skolan i Bullmark är fullbelagd och bedriver redan idag verksamhet i baracker. I det läget är det ohållbart att inrymma 10-12-åringar från Bullmarks upptagningsområden i Sävar skola, eftersom Sävar skola också lider sådan brist på lokaler att verksamhet bedrivs i baracker.

Bullmarks upptagningsområde, som inkluderar Bodbyn, Bullmark, Furunäs, Graymark och flera byar, är intressanta för unga familjer och har gett en positiv ökning av underlaget för en F-6 skola. Befolkningsutvecklingen påverkar det lokala näringslivet och framtidstron på området. En F-6 skola ger bättre förutsättningar för att området ska kunna vara en del av kommunens övergripande mål för befolkningstillväxt. Genom att fullmäktige beslutar att bygga en F-6-skola i Bullmark visar kommunpolitikerna intresse för tillväxt och utveckling också utanför centralorten, och viljan att bidra till fortsatt tilltro till bygden och dess framtidsutveckling.

Att centralisera skolverksamhet sägs gynna pedagogiken, men forskning visar att för stora barngrupper och för små och bullriga lokaler undergräver förutsättningarna för lärande. För en bygd som Bullmark med en positiv befolkningsutveckling där antalet barn har ökat under en

längre tid och beräknas fortsätta öka är det både ohållbart och kortsiktigt att begränsa nybyggnationen endast till en F-3-skola.

Vänsterpartiet yrkar därför:

- att Umeå kommun bygger en ny F-6-skola i Bullmark i enlighet med tidigare investeringsplaner.

Elisabet Forssell

Ulrika Edman

Vänsterpartiet

Diariennr: KS-2016/00371

Motion 21/2016 - Ökad personaltäthet och ökat personalinflytande - grunden för ny heltidsmodell

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anse motion 21/2016 - Ökad personaltäthet och ökat personalinflytande, grunden för ny heltidsmodell – besvarad enligt tjänsteskrivelsen

Ärendebeskrivning

I en vid kommunfullmäktige 2016-05-30 väckt motion yrkar Arbetarpartiet:

att alla anställda som berörs av den nya heltidsmodellen måste ges *lika* lång betänketid när det om man ska tacka Ja eller Nej till denna modell,

att den nya heltidsmodellen ska bygga på ett *trendbrott* när det gäller personaltätheten, vilket här innebär ett *första* steg mot en ökad personaltäthet,

att personalen ges möjlighet att *delta* i den omarbetning av heltidsmodellen som krävs utifrån att modellen ska bygga på en ökad personaltäthet; detta kan ske på *olika* sätt: ett sätt av många är att arbetsgrupper utses där anställda, utsedda av sina arbetskamrater, ingår tillsammans med facket och arbetsgivarna (politikerna),

att ramarna i budgeten utökas för att finansiera en ökad personaltäthet i samband med införandet av den här omtalade heltidsmodellen,

att beslutet att införa den nya och omarbetade heltidsmodellen antas av kommunfullmäktige

att det i samband med det nya omtaget utreds om antalet "instanser" som arbetar med schemalaggningen kan minskas – och att utredningen fäster särskild uppmärksamhet på frågan om schemastödjarna verkligen behövs

att planerna på att övergå till ett fyraveckorsschema inte förverkligas

att det sker en ny kartläggning av personalens vilja att arbeta heltid där frågeställningen som ska besvaras är baserad på dagens verklighet vad gäller arbetsbelastning.

Personalutskottet beslutade 2015-06-16 § 42 om en inriktning att införa anställning med heltid inom Kommunals avtalsområde gällande område

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2016/00371

vuxna, Vård och omsorg med undantag av personliga assistenter. Berörda medarbetare skulle innan utgången av 2016 ha en heltidsanställning.

Under implementeringsarbetet har samverkan och förhandlingar med Kommunal gjort att tidsplanen efter information och diskussion i personalutskottet ändrats. Införandet påbörjas nu hösten 2016 och slutförs 2017.

Efter motionens diarieförande 2016-05-03 har parterna Umeå Kommun och Kommunal i förhandlingsprotokoll 2016-05-20 kommit överens om införande av heltid och villkoren för detta. Partsarbetet är därmed avslutat i denna del och partsgemensamma förutsättningar för införande av heltid inom Vård- och Omsorg med undantag av personliga assistenter finns därmed och ska slutföras.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse
Motion

Beredningsansvariga

Birgitta Forsberg, Stefan Larsson

Beslutet ska skickas till

Arbetarpartiet
Personalutskottet
Birgitta Forsberg
Stefan Larsson

Birgitta Forsberg
Personaldirektör

Stefan Larsson
Förhandlingschef

§ 42

Diarienum: KS-2016/00371

Motion 21/2016 - Ökad personaltäthet och ökat personalinflytande - grunden för ny heltidsmodell

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att avslå motion 21/2016 - Ökad personaltäthet och ökat personalinflytande, grunden för ny heltidsmodell

Ärendebeskrivning

I en vid kommunfullmäktige 2016-05-30 väckt motion yrkar

Arbetarpartiet:

att alla anställda som berörs av den nya heltidsmodellen måste ges *lika* lång betänketid när det om man ska tacka Ja eller Nej till denna modell, att den nya heltidsmodellen ska bygga på ett *trendbrott* när det gäller personaltätheten, vilket här innebär ett *första* steg mot en ökad personaltäthet,

att personalen ges möjlighet att *delta* i den omarbetning av heltidsmodellen som krävs utifrån att modellen ska bygga på en ökad personaltäthet; detta kan ske på *olika* sätt: ett sätt av många är att arbetsgrupper utses där anställda, utsedda av sina arbetskamrater, ingår tillsammans med facket och arbetsgivarna (politikerna),

att ramarna i budgeten utökas för att finansiera en ökad personaltäthet i samband med införandet av den här omtalade heltidsmodellen,

att beslutet att införa den nya och omarbetade heltidsmodellen antas av kommunfullmäktige

att det i samband med det nya omtaget utreds om antalet "instanser" som arbetar med schemalaggningen kan minskas – och att utredningen fäster särskild uppmärksamhet på frågan om schemastödjarna verkligen behövs

att planerna på att övergå till ett fyraveckorsschema inte förverkligas
att det sker en ny kartläggning av personalens vilja att arbeta heltid där

frågeställningen som ska besvaras är baserad på dagens verklighet vad gäller arbetsbelastning.

Personalutskottet beslutade 2015-06-16 § 42 om en inriktning att införa anställning med heltid inom Kommunals avtalsområde gällande område vuxna, Vård och omsorg med undantag av personliga assistenter. Berörda medarbetare skulle innan utgången av 2016 ha en heltidsanställning. Under implementeringsarbetet har samverkan och förhandlingar med Kommunal gjort att tidsplanen efter information och diskussion i personal-utskottet ändrats. Införandet påbörjas nu hösten 2016 och slutförs 2017. Efter motionens diarieförande 2016-05-03 har parterna Umeå Kommun och Kommunal i förhandlingsprotokoll 2016-05-20 kommit överens om införande av heltid och villkoren för detta. Partsarbetet är därmed avslutat i denna del och partsgemensamma förutsättningar för införande av heltid inom Vård- och Omsorg med undantag av personliga assistenter finns därmed och ska slutföras.

Förslag till beslut

*att anse motion 21/2016 - Ökad personaltäthet och ökat
personalinflytande, grunden för ny heltidsmodell – besvarad enligt
tjänsteskrivelsen*

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse
Motion

Beredningsansvariga

Birgitta Forsberg, Stefan Larsson

Personalutskottets beslutsordning

Efter förslag från **Elmer Eriksson (M)** och **Lena Karlsson Engman (S)** enas utskottet om att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Beslutet ska skickas till

Arbetarpartiet
Birgitta Forsberg
Stefan Larsson

Umeå kommun
Kommunstyrelsens personalutskott

Protokollsutdrag
2016-09-27

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

KOMMUNLEDNINGSTABEN NÄMNSKANSLIET UMEÅ KOMMUN	
2016 -05- 03	
Dnr: 2016-391	Dpl: 022
Ämne: Heltidsmodell	Bil:

Ökad personaltäthet och ökat personalinflytande - grunden för ny heltidsmodell

Umeå kommuns nya heltidsmodell omfattar mellan 3 500-4 000 anställda inom vård och omsorg. Införandet av modellen innebar ursprungligen att personalen utsattes för något som påminde om *utpressning*. Personalen fick två alternativ. Det ena alternativet gick ut på att skriva under ett nytt anställningsavtal som innebar heltidsarbete men som även innebar en risk för försämrade arbetsvillkor. Det andra alternativet innebar att en anställd som vägrade skriva på avtalet riskerade att bli uppsagd på grund av arbetsbrist.

Det är inte små försämringar de anställda riskerar

Låt oss bortse ifrån risken att bli uppsagd på grund av arbetsbrist om den anställde inte skriver på det nya heltidsavtalet. Låt oss istället koncentrera uppmärksamheten på det nya heltidsavtalet *i sig*.

1. Avtalet innebär en stor risk för försämrade arbetsvillkor. Det nya avtalet innehåller ingen garanti för att den som tidigare arbetade på 75 procent – för att den anställde inte *orkade* mer eller inte ville arbeta mer, kanske på grund av sin familjesituation – återfår denna tjänstgöringsgrad.
2. Den anställde kan, mot sin vilja, tvingas jobba under tider på dygnet, eller under veckan, som personen inte arbetat på tidigare. Det kan komma att handla om tjänstgöring på natt, helg, kväll och dag.
3. Det kan dessutom hända att anställda tvingas att arbeta på fler än en arbetsplats. Dessa olika arbetsplatserna kan komma att vara belägna i olika byggnader, mer eller mindre långt ifrån varandra, och går det riktigt illa kan arbetsplatserna komma att ligga i två helt olika stadsdelar. Sammantaget utgör den nya heltidsmodellen en stor risk för försämringar både mot arbetsvillkor och mot familjeliv.

Den nya heltidsmodellen ska vara införd i sin helhet före sommarsemestrarna 2017. Detta innebär att införandet slår olika. Vissa anställda fick endast fem dagars betänketid när det gällde att skriva på. Andra kommer kanske att få upp till ett år på sig när det gäller att fundera på den nya heltidsmodellen. Med tanke på de stora förändringar som denna kan komma att innebära – både för arbetslivet och privatlivet – utgör skillnaden i betänketid en stor orättvisa som borde undanröjas. Detta är en första synpunkt: alla måste få samma betänketid.

Det krävs ytterligare ett omtag – från början

Men i den situation som nu har uppstått – med omfattande kritik även mot det senaste förslaget till en ny heltidsmodell - krävs mer än att alla får samma betänketid. Det som krävs är ytterligare ett omtag. Detta omtag måste bygga på erfarenheterna från de två förslag som mött starkt motstånd från mycket stora delar av den personal som är tänkta att omfattas av förslaget.

Arbetarpartiet anser att en ny heltidsmodell ska bygga på erfarenheter som gjorde att den förra heltidsmodellen aldrig kunde förankras hos de anställda. Hela Tiden-projektet från år 2011 misslyckades på grund av att Umeå kommun inte tog hänsyn till tre viktiga faktorer:

- a) trendmässigt sjunkande personaltäthet,
- b) bestående höga sjukskrivningstal,
- c) ovilja mot att öka personalinflytandet.

Personaltäthet och sjukfrånvaro

Alla känner till att de som arbetar med vård och omsorg länge har haft en oacceptabelt hög sjukfrånvaro. En betydande orsak till detta är den trendmässigt minskande personaltätheten. I mitten på 90-talet gick det ca 0,9 årsarbetare per brukare/vårdtagare på kommunens särskilda boenden. Idag ligger denna siffra på ca 0,6. Detta innebär en minskning av personaltätheten med en tredjedel. Till detta ska läggas att antalet multisjuka har ökat. Detta hänger i sin tur samman med att andelen brukare/vårdtagare på kommunens boenden som är 80 år och över har ökat. Detta innebär att en genomsnittlig vårdtagare ofta är mer krävande än för tjugo år sedan. Sammantaget innebär detta följande: betydligt färre anställda ska ta hand om brukare/vårdtagare som är mer vårdkrävande. Vi har svårt att förstå hur någon kan förneka att en kraftigt minskad personaltäthet, i kombination med en generellt ökad vårdtyngd, inte skulle bidra till den höga sjukfrånvaron.

Det finns idag troligen inte pengar nog för att återställa den personaltäthet som fanns för tjugo år sedan. I ett enda steg. Men den nya heltidsmodellen måste innebära ett *första* steg mot en högre personaltäthet: ett *trendbrott*.

Personalinflytande och sjukfrånvaro

Arbetarpartiet anser att en ny modell för heltidsarbete även måste bygga ett påtagligt ökat personalinflytande. Ett nytt arbetstidsavtal som påverkar både arbetsliv och privatliv för mellan 3 500-4 000 anställda, inom vård och omsorg, måste utarbetas i nära samråd med de anställda. Detta av minst två skäl. Dels på grund av den väldiga mängd kunskap som alla dessa anställda besitter. Dels av demokratiska skäl. Signalen till de anställda, om dessa inbjuds att vara med i exempelvis "arbetsgrupper för utformande av det nya heltids-*erbjudandet*" är väldigt positivt. Den ursprungliga signalen till de anställda var följande: skriv på avtalet efter senast fem dagar - eller ta risken att bli uppsagt på grund av arbetsbrist. Något mer negativt får man leta efter. Det är allmänt känt att möjligheten att påverka sin arbetssituation utgör en mycket viktig faktor då det gäller att höja arbetsglädjen och att sänka sjukfrånvaron.

Metoden att inbjuda de anställda att vara med och utforma *erbjudandet* skulle innebära ett erkännande av värdet i de anställdas kunskaper – vilket i sin tur skulle öka arbetsglädjen och minska sjukfrånvaron. Den ursprungliga metoden, att idka utpressning mot de anställda, erkänner inte värdet i de anställdas kunskaper. Metoden visar däremot på en ledarskapskultur som utgör motsatsen till demokrati. Det kallas tvång.

Personalinflytandet måste också märkas i vardagen oavsett vilken arbetstidsmodell som för närvarande är aktuell. Vi tänker på schemalaggningsen. Det är svårt att tro att denna kan bli effektiv om schemalaggningsen utförs av hela tre olika "instanser". Dessa är personalen själva, som sedan lämnar över till schemastödjarna som i sin tur lämnar över till enhetschefen. Någon måste ha ett slutligt ansvar och det är svårt att gå förbi enhetschefen. Det är också önskvärt att de anställda är delaktiga. Men den tredje instansen, schemaläggarna, verkar kunna avvaras. Vi föreslår att schemastödjarna avvecklas. Vinsterna skulle vara dessa:

- a) en mer överskådlig organisation skulle skapa en ökad känsla av delaktighet,
- b) de kortare kontaktvägarna skulle spara tid, vad gäller administrativt arbete, vilket i sin tur skulle öka tiden för personalens direktkontakt med brukarna,
- c) om schemastödjarna avskaffas sparas också pengar som skulle kunna öka antalet anställda som arbetar direkt med vård och omsorg.

Fyraveckorsschemat bör inte förverkligas då planeringshorisonten blir alldeles för kort för de anställda. Schemat kan komma personalen tillhanda så sent som tio arbetsdagar i förväg. Den nya modellens honnörsord är flexibilitet. För personalen kan detta innebära att den helg då man brukar vara ledig plötsligt är schemalagd. Detta innebär att en viktig ”kortresa” över en helg kräver uttag av semesterdagar för att ledigheten verkligen ska vara garanterad. Problemet med detta är att semestern ”äts upp” bit för bit. Så viktiga ”kortresor” kan innebära att den ”långresa/långledighet” under sommaren, som är så nödvändig för att personalen ska kunna återhämta sig, kanske aldrig blir av.

Diskussioner kring heltidsmodeller borde baseras på mer pålitligt underlag än vad som sker idag. En kartläggning av hur många som vill arbeta heltid borde göras, inte utifrån en drömd situation, utan utifrån dagens reella verklighet. Kartläggningen måste vara baserad på att den fråga som ställs till personalen, om den vill arbeta heltid eller inte, utgår ifrån den nuvarande arbetsbelastningen exempelvis vad gäller schema och vårdtyngd.

Ekonomiska vinster

Vi vill avsluta med ett budskap till de makthavare, politiker och tjänstemän, som endast ser till ekonomiska faktorer. Kostnaden för den totala sjukfrånvaron i Umeå kommun brukar beräknas uppgå till ca 200 miljoner kr. Hundra miljoner i direkta sjuklönekostnader. Hundra miljoner ytterligare i form av produktionsbortfall. Det finns alltså inte bara en utgiftssida då personaltätheten, och lönekostnaderna, ökar. Det finns även en inkomstsida - i form av minskade utgifter för sjukfrånvaro. Detsamma gäller när personalinflytandet ökar. Även detta minskad sjukfrånvaro och kostnader för denna. Dessutom tas personalens kunskaper tillvara – vilket kommer att bidra till en långsiktigt hållbar heltidsmodell. I form av ett *erbjudande!*

Mot denna bakgrund yrkar vi därför:

- att** alla anställda som berörs av den nya heltidsmodellen måste ges *lika* lång betänketid när det om man ska tacka Ja eller Nej till denna modell,
- att** den nya heltidsmodellen ska bygga på ett *trendbrott* när det gäller personaltätheten, vilket här innebär ett *första* steg mot en ökad personaltäthet,
- att** personalen ges möjlighet att *delta* i den omarbetning av heltidsmodellen som krävs utifrån att modellen ska bygga på en ökad personaltäthet; detta kan ske på olika sätt: ett sätt av många är att arbetsgrupper utses där anställda, utsedda av sina arbetskamrater, ingår tillsammans med facket och arbetsgivarna (politikerna),
- att** ramarna i budgeten utökas för att finansiera en ökad personaltäthet i samband med införandet av den här omtalade heltidsmodellen,
- att** beslutet att införa den nya och omarbetade heltidsmodellen antas av kommunfullmäktige,
- att** det i samband med det nya omtaget utreds om antalet ”instanser” som arbetar med schemalagningen kan minskas – och att utredningen fäster särskild uppmärksamhet på frågan om schemastödjarna verkligen behövs,
- att** planerna på att övergå till ett fyraveckorsschema inte förverkligas,
- att** det sker en ny kartläggning av personalens vilja att arbeta heltid där frågeställningen som ska besvaras är baserad på dagens verklighet vad gäller arbetsbelastning.

Jan Hägglund

Gun sandström

Patrik Brännberg

Thomas Westerström

Arbetspartiet

2016-11-08

Kommunstyrelsens
arbetsutskott

Diariennr: KS-2016/00379

Motion 22/2016 - Det finns inga ursäkter för hedersvåld

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att avslå motionen.

Ärendebeskrivning

I en vid kommunfullmäktiges sammanträde 2016-05-30 väckt motion har **Ulrica Westerlung (L) yrkat:**

”att det hedersrelaterade våldet och förtrycket ska kartläggas på alla skolor,

att Umeå kommun med kartläggningen som grund skapar ett tydligt och kraftfullt åtgärds paket för att ingen flicka eller pojke i Umeå ska behöva leva i rädsla för hedersvåld.”

Yttrande

”Hedersrelaterat våld och förtryck, liksom mäns våld mot kvinnor generellt, har sin grund i kön, makt, sexualitet och kulturella föreställningar om dessa. När det gäller hedersrelaterat våld och förtryck är kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet central och starkt knuten till kollektivet. I hederstänkandet står föreställningar om oskuld och kyskhet i fokus och familjens rykte och anseende ses som avhängigt flickors och kvinnors faktiska eller påstådda beteende. Detta förhållande kan vara mer eller mindre uttalat och kontrollen kan sträcka sig från vardagliga former av begränsningar i flickors och kvinnors liv som berör exempelvis klädval, socialt umgänge och rörelsefrihet till livsval som utbildning, jobb och giftermål och skilsmässa. I sin mest extrema form resulterar hederstänkandet i hot om våld, våld och dödligt våld” (*Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck och våld i samkönade relationer, Skr.2007/08:39*)

Våldet och förtrycket drabbar både flickor och kvinnor samt pojkar och män och det är både män och kvinnor som är förövare. Ibland är en och samma person både själva utsatt och förövare, detta gäller inte minst

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2016/00379

pojkar och unga män (*Länsstyrelsen och socialstyrelsen 2015, Skr. 2007/08: 39, Socialstyrelsen 2014*)

Länsstyrelsen i Östergötland har under lång tid haft ett nationellt uppdrag kring frågor som rör hedersrelaterat våld. Ett nationellt kompetensteam finns som en resurs för alla som kommer i kontakt med frågorna eller önskar utbildning, stöd i arbete osv. En person från Umeå kommun ingår i det nationella kompetensteamet. Länsstyrelsen i Östergötland har också publicerat ett antal publikationer till stöd för arbete, ex. ett antal handböcker.

Umeå kommun har sedan ca tio år tillbaka genomfört och deltagit i ett stort antal kunskapshöjande insatser samt drivit projekt med fokus på hedersrelaterat våld och förtryck. Flertalet av dessa har genomförts i samverkan med Länsstyrelsen i Västerbotten som har uppdrag att samordna och samverka kring frågor om hedersrelaterat våld i länet. Det finns också ett kommungemensamt nätverk kring våldsförebyggande arbete där frågor om hedersrelaterad kontroll och våld finns med, MR-enheten och UmeåBrå är sammankallande och har deltagare från socialtjänsten, elevhälsan och Umeå fritid. Den framtagna vägledningen kring våld i nära relationer som riktar sig till anställda i Umeå kommun innehåller också information kring hedersrelaterat våld och förtryck. Det finns stora möjligheter för yrkesverksamma personer att få stöd och kunskap av personer och organisationer på lokal, regional och nationell nivå med kunskap kring hedersrelaterat våld och förtryck.

För- och grundskolenämnden samt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden uppger i sina yttranden att hedersrelaterad problematik är en viktig fråga som skolan lägger stor vikt vid för alla barn och elevers rätt till en trygg uppväxt och skolgång. Nämnderna uppger vidare att en kartläggning av det hedersrelaterade våldet på skolor på det sätt som motionärer föreslår är inte genomförbart utan att riskera integritetskränkning. Nämnderna uppger att alla skolor har en gemensam plan för arbete mot hedersrelaterat våld som all personal fått utbildning utifrån. Planen revideras kontinuerligt och elevhälsan har ansvar för att lyfta frågan med lärararbetslagen årligen. Elevhälsan utbildas kontinuerligt inom frågan och det finns i Umeå ett konsultationsforum för hedersrelaterad problematik dit yrkesverksamma kan vända sig för stöd i enskilda ärenden (i samverkan med VLL) Umeå ingår även i den Nationella stödlinjen för barn och unga utsatta för hedersrelaterat förtryck och våld.

Möjligheter att upptäcka en utsatthet för hedersrelaterad kontroll och våld ges i hälsosamtalen som elevhälsan genomför med alla elever. I enkätundersökningen UNGA som genomförs vartannat år ställs också frågor kring elevernas (grund- och gymnasieskolor) möjligheter att

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2016/00379

bestämma vad de gör på sin fritid och huruvida de upplever att de bestämmer över sitt eget liv. Alla skolor ingår i lokala förebyggande råd som följer upp resultaten av enkäten på den egna skolan. För- och grundskolenämnden samt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden uppger att de utifrån ovan beskrivna arbete har möjlighet att upptäcka samt i samverkan med andra aktörer ge eleverna stöd utan att riskera integritetskränkning.

Beslutsunderlag

Beredningsansvariga

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Åza Hortell, elevhälsochef

Kajsa From Rundblad, elevhälsochef

Cathrin Alenskär, chef internationella enheten

Beslutet ska skickas till

Linda Gustafsson

Jämställdhetsstrateg

§ 404

Diarienumr: KS-2016/00379

Motion 22/2016 - Det finns inga ursäkter för hedersvåld

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att avslå motionen.

Ärendebeskrivning

I en vid kommunfullmäktiges sammanträde 2016-05-30 väckt motion har

Ulrica Westerlund (L) yrkat:

”att det hedersrelaterade våldet och förtrycket ska kartläggas på alla skolor,

att Umeå kommun med kartläggningen som grund skapar ett tydligt och kraftfullt åtgärdsprogram för att ingen flicka eller pojke i Umeå ska behöva leva i rädsla för hedersvåld.”

Yttrande

”Hedersrelaterat våld och förtryck, liksom mäns våld mot kvinnor generellt, har sin grund i kön, makt, sexualitet och kulturella föreställningar om dessa. När det gäller hedersrelaterat våld och förtryck är kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet central och starkt knuten till kollektivet. I hederstänkandet står föreställningar om oskuld och kyskhets i fokus och familjens rykte och anseende ses som avhängigt flickors och kvinnors faktiska eller påstådda beteende. Detta förhållande kan vara mer eller mindre uttalat och kontrollen kan sträcka sig från vardagliga former av begränsningar i flickors och kvinnors liv som berör exempelvis klädval, socialt umgänge och rörelsefrihet till livsval som utbildning, jobb och giftermål och skilsmässa. I sin mest extrema form resulterar hederstänkandet i hot om våld, våld och dödligt våld”

(Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck och våld i samkönade relationer, Skr.2007/08:39)

Våldet och förtrycket drabbar både flickor och kvinnor samt pojkar och män och det är både män och kvinnor som är förövare. Ibland är en och samma person både själva utsatt och förövare, detta gäller inte minst pojkar och unga män *(Länsstyrelsen och socialstyrelsen 2015, Skr. 2007/08:39, Socialstyrelsen 2014)*

Länsstyrelsen i Östergötland har under lång tid haft ett nationellt uppdrag kring frågor som rör hedersrelaterat våld. Ett nationellt kompetensteam finns som en resurs för alla som kommer i kontakt med frågorna eller önskar utbildning, stöd i arbete osv. En person från Umeå kommun ingår i det nationella kompetensteamet. Länsstyrelsen i Östergötland har också publicerat ett antal publikationer till stöd för arbete, ex. ett antal handböcker.

Umeå kommun har sedan ca tio år tillbaka genomfört och deltagit i ett stort antal kunskapshöjande insatser samt drivit projekt med fokus på hedersrelaterat våld och förtryck. Flertalet av dessa har genomförts i samverkan med Länsstyrelsen i Västerbotten som har uppdrag att samordna och samverka kring frågor om hedersrelaterat våld i länet. Det finns också ett kommungemensamt nätverk kring våldsförebyggande arbete där frågor om hedersrelaterad kontroll och våld finns med, MR-enheten och UmeåBrå är sammankallande och har deltagare från socialtjänsten, elevhälsan och Umeå fritid. Den framtagna vägledningen kring våld i nära relationer som riktar sig till anställda i Umeå kommun innehåller också information kring hedersrelaterat våld och förtryck. Det finns stora möjligheter för yrkesverksamma personer att få stöd och kunskap av personer och organisationer på lokal, regional och nationell nivå med kunskap kring hedersrelaterat våld och förtryck.

För- och grundskolenämnden samt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden uppger i sina yttranden att hedersrelaterad problematik är en viktig fråga som skolan lägger stor vikt vid för alla barn och elevers rätt till en trygg uppväxt och skolgång. Nämnderna uppger vidare att en kartläggning av det hedersrelaterade våldet på skolor på det sätt som motionärer föreslår är inte genomförbart utan att riskera integritetskränkning. Nämnderna uppger att alla skolor har en gemensam plan för arbete mot hedersrelaterat våld som all personal fått utbildning utifrån. Planen revideras kontinuerligt och elevhälsan har ansvar för att lyfta frågan med lärararbetslagen årligen. Elevhälsan utbildas kontinuerligt inom frågan och det finns i Umeå ett konsultationsforum för hedersrelaterad problematik dit yrkesverksamma kan vända sig för stöd i enskilda ärenden (i samverkan med VLL) Umeå ingår även i den Nationella stödlinjen för barn och unga utsatta för hedersrelaterat förtryck och våld.

Möjligheter att upptäcka en utsatthet för hedersrelaterad kontroll och våld ges i hälsosamtalen som elevhälsan genomför med alla elever. I enkätundersökningen UNGA som genomförs vartannat år ställs också frågor kring elevernas (grund- och gymnasieskolor) möjligheter att bestämma vad de gör på sin fritid och huruvida de upplever att de

bestämmer över sitt eget liv. Alla skolor ingår i lokala förebyggande råd som följer upp resultaten av enkäten på den egna skolan. För- och grundskolenämnden samt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden uppger att de utifrån ovan beskrivna arbete har möjlighet att upptäcka samt i samverkan med andra aktörer ge eleverna stöd utan att riskera integritetskränkning.

Beslutsunderlag

Motionen

Beredningsansvariga

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg
Åza Hortell, elevhälsochef
Kajsa From Rundblad, elevhälsochef
Cathrin Alenskär, chef internationella enheten

Arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Peder Westerberg (L), Anders Ågren (M) – Bifall till motionen.

Hans Lindberg (S) – Avslag till motionen enligt förslaget.

Propositionsordning som godkänns

Avslag mot bifall till motionen. Ordföranden finner att arbetsutskottet beslutat föreslå att motionen avslås.

Reservationer

Peder Westerberg (L) och Anders Ågren (M) till förmån för eget yrkande.

§ 65

Diarienumr: SK-2016/00198

Motion 22/2016 - Liberalerna - Det finns inga ursäkter för hedersvåld

Beslut

För och grundskolenämnden föreslår Kommunfullmäktige att avslå motionen.

Ärendebeskrivning

Liberalerna föreslår att det hedersrelaterade våldet ska kartläggas på alla skolor, samt att med kartläggningen som grund skapa ett tydligt och kraftfullt åtgärds paket för att ingen flicka eller pojke i Umeå ska behöva leva i rädsla för hedersvåld.

Beslutsunderlag

Hedersrelaterad problematik är en viktig fråga som skolan lägger stor vikt vid för alla barn och elevers rätt till en trygg uppväxt och skolgång.

Att kartlägga det hedersrelaterade våldet på våra skolor som motionären föreslår är inte genomförbart utan att riskera integritetskränkning.

Umeå kommuns grundskolor och gymnasieskolor har en gemensam plan mot hedersrelaterat våld som all personal fått utbildning utifrån. Planen revideras kontinuerligt och personalen inom elevhälsan har ett uppdrag att lyfta den med lärararbetslagen årligen. Elevhälsan har inom sitt grunduppdrag, inom den medicinska delen, att via hälsosamtalens frågor ge möjlighet att upptäcka förekomst av hedersrelaterat våld. All personal inom elevhälsan utbildas också kontinuerligt inom området.

Umeå kommun har en stödfunktion i form av ett konsultationsforum för hedersrelaterad problematik i samverkan med Västerbottens läns landsting dit yrkesverksamma kan vända sig för stöd i enskilda ärenden.

Umeå kommun ingår även i den Nationella stöddinjen som är rikstäckande.

Vartannat år genomförs i kommunen enkätundersökning UNGA. Där ingår två frågor kopplade till detta område:

1. Bestämmer Du själv vad du gör på din fritid?

2. Upplever Du att Du bestämmer över Ditt liv?

Alla skolområden/skolor har lokala förebyggande råd som arbetar med resultatet av enkäten på den egna skolenheten.

Utifrån ovan beskrivna arbete har skolan möjlighet att upptäcka samt i samverkan med andra aktörer ge eleverna stöd utan risk för integritetskränkning.

Beredningsansvariga

Kajsa From Rundblad
Elevhälsochef

Beslutet ska skickas till

Kommunledningsstaben

Arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Moa Brydsten (S), Tommy Holmgren (S), Sören Olsson (C) och Daniel Kallós (V), för avslag till motionen.

Elmer Eriksson (M) för bifall till motionen

Reservation

Elmer Eriksson (M) för bifall till motionen.

För- och grundskolenämnden beslutsordning

Yrkanden

Moa Brydsten (S), Linda Burén (S), Tommy Holmgren (S), Alice Nikmanesh (MP), Daniel Kallós (V) och Eva Bränström Arnesson (KD) för att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Peter Sedlacek (L) och Elmer Eriksson (M) för att föreslå kommunfullmäktige att bifalla motionen.

Sören Olsson (C) för att föreslå kommunfullmäktige att anse motionen besvarad men att hänsyn ska tas till sekretessen.

Propositionsordning

De tre förslagen mot varandra.

Ordförande finner efter omröstning att för- och grundskolenämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Reservation

Peter Sedlacek (L) och Elmer Eriksson (M) till förmån för egna yrkanden.

Protokollsanteckning

Sören Olsson (C) lämnar protokollsanteckning vilken bifogas protokollet.

§ 58

Diarienum: SK-2016/00198

Motion 22/2016 - Liberalerna - Det finns inga ursäkter för hedersvåld**Beslut**

Att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Ärendebeskrivning

Liberalerna föreslår att det hedersrelaterade våldet ska kartläggas på alla skolor, samt att med kartläggningen som grund skapa ett tydligt och kraftfullt åtgärdsprogram för att ingen flicka eller pojke i Umeå ska behöva leva i rädsla för hedersvåld.

Beslutsunderlag

Hedersrelaterad problematik är en viktig fråga som skolan lägger stor vikt vid för alla barn och elevers rätt till en trygg uppväxt och skolgång.

Att kartlägga det hedersrelaterade våldet på våra skolor som motionären föreslår är inte genomförbart utan att riskera integritetskränkning.

Umeå kommuns grundskolor och gymnasieskolor har en gemensam plan mot hedersrelaterat våld som all personal fått utbildning utifrån. Planen revideras kontinuerligt och personalen inom elevhälsan har ett uppdrag att lyfta den med lärararbetslagen årligen. Elevhälsan har inom sitt grunduppdrag, inom den medicinska delen, att via hälsosamtalens frågor ge möjlighet att upptäcka förekomst av hedersrelaterat våld. All personal inom elevhälsan utbildas också kontinuerligt inom området.

Umeå kommun har en stödfunktion i form av ett konsultationsforum för hedersrelaterad problematik i samverkan med Västerbottens läns landsting dit yrkesverksamma kan vända sig för stöd i enskilda ärenden.

Umeå kommun ingår även i den Nationella stöddinjen som är rikstäckande.

Vartannat år genomförs i kommunen enkätundersökning UNGA. Där ingår två frågor kopplade till detta område:

1. Bestämmer Du själv vad du gör på din fritid?
2. Upplever Du att Du bestämmer över Ditt liv?

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag

2016-09-28

Alla skolområden/skolor har lokala förebyggande råd som arbetar med resultatet av enkäten på den egna skolenheten.

Utifrån ovan beskrivna arbete har skolan möjlighet att upptäcka samt i samverkan med andra aktörer ge eleverna stöd utan risk för integritetskränkning.

Beredningsansvariga

Åza Hortell

elevhälsochef

Beslutet ska skickas till

Kommunledningsstaben

Det finns inga ursäkter för hedersvåld

Det kan inte vara okänt för någon att idag 2016 och i Sverige lever unga flickor och pojkar hedersrelaterade liv. Deras friheter är på ett eller annat sätt begränsade. Det kan handla om att inte få välja sin framtida partner, sina vänner, studera vidare, befrias från undervisning på grund av föräldrarnas tro, åka på klassresa, delta på skolfester eller gå på bio.

Vi vet inte hur det ser ut i Umeå men i rapporten "gift mot sin vilja" från 2009 framkom det att 70 000 unga i Sverige levde ett hedersrelaterat liv eftersom de inte fritt kunde välja vem de ville gifta sig med.

Jag är glad att Umeås socialtjänst inte låter minderåriga gifta flickor placeras tillsammans med sin vuxna make men det behöver göras så mycket mer. Med fler från länder där ett stort inslag av hederskultur förekommer går det inte att göra som förut, ganska lite och bara bemöta bekymren som de kommer. Det behövs ett enigt och samlat ställningstaganden mot det hedersrelaterade våldet och ett mer synligt förebyggande arbete vad det gäller all hedersrelaterad problematik.

Umeås politiker kan inte fortsätta att inte ta dessa frågor på allvar. Det går inte att fortsätta blunda för risken att medeltida traditioner lever vidare och sår nya frön. Vi kan inte låta hänsyn till vissa kulturyttringar vara viktigare än att skydda individen mot kränkningar av mänskliga rättigheter.

Umeå kommun har en antagen jämställdhetsstrategi men ingenstans lyfts hedersproblematiken in som ett område att arbeta med. Här behöver en ändring ske då kampen mot hederskulturen är bland de viktigaste utmaningarna och en av jämställdhetens viktigaste frågor just nu. Umeå måste ta den fighten.

Så länge vi inte kan garantera att ingen minderårig i Umeå lever med hedersrelaterad oro eller får sitt livsutrymme inskränkt på grund av hedersrelaterade värderingar kan vi inte vara nöjda.

Det finns varken mirakellösningar eller genvägar för att komma åt problemen. Det krävs ett långsiktigt arbete med förebyggande insatser men det är också viktigt att omgående täppa till de hål som upprätthåller och möjliggör att flickor och pojkar i Umeå tvingas leva i hederskulturens inskränkning av deras mänskliga rättigheter.

Med anledning av detta yrkar undertecknad att kommunfullmäktige beslutar:

Att det hedersrelaterade våldet och förtrycket ska kartläggas på alla skolor.

Att Umeå kommun med kartläggningen som grund skapar ett tydligt och kraftfullt åtgärds paket för att ingen flicka eller pojke i Umeå ska behöva leva i rädsla för hedersvåld.

Umeå 2016-05-06

Ulrica Westerlund

Liberalerna

Diariennr: KS-2014/00951

Kommunfullmäktige - ändring av arbetsordning

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anta reviderat förslag till arbetsordning för kommunfullmäktige i Umeå kommun

Ärendebeskrivning

I kommunfullmäktiges arbetsordning finns angivet att interpellationer bör besvaras senast under det sammanträde som följer närmast efter det då interpellationen ställdes.

Kommunfullmäktiges presidium har tyvärr funnit att det i många fall varit svårt att hantera denna stipulerade tidgräns på grund av interpellantens eller respondentens frånvaro vid kommunfullmäktiges sammanträden. Med anledning av detta, och med beaktande av vikten av att obesvarade interpellationer inte bör belasta den totala ärendemängden, föreslås att nedanstående reglering införs.

§ 20 sista stycket

– förslag till revidering (fet stil)

Interpellationer bör normalt besvaras i den ordning de inkommit till kommunfullmäktiges sekretariat i stadshuset. De som inte hinner behandlas inom en timme hänskjuts till **efter beslutsärenden/följande sammanträde**. Besvarande måste dock ske senast två sammanträden efter att interpellation eller fråga väckts. **Om interpellanten eller respondenten är frånvarande vid dessa tillfällen, och ej har överlåtit interpellationsdebatten till annan ledamot, avskrivs interpellationen på grund av inaktualitet och tas ur beredning.**

Vid behov kan interpellationstiden utsträckas utöver en timme.

Beslutsunderlag

Kommunfullmäktiges arbetsordning - reviderad

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2014/00951

Beredningsansvariga

Kommunfullmäktiges presidium

Förnamn, Efternamn
Befattning

Agneta Flumé
nämndssekreterare

§ 421

Diarienum: KS-2014/00951

Kommunfullmäktige - ändring av arbetsordning

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anta reviderat förslag till arbetsordning för kommunfullmäktige i Umeå kommun

Ärendebeskrivning

I kommunfullmäktiges arbetsordning finns angivet att interpellationer bör besvaras senast under det sammanträde som följer närmast efter det då interpellationen ställdes.

Kommunfullmäktiges presidium har tyvärr funnit att det i många fall varit svårt att hantera denna stipulerade tidgräns på grund av interpellantens eller respondentens frånvaro vid kommunfullmäktiges sammanträden. Med anledning av detta, och med beaktande av vikten av att obesvarade interpellationer inte bör belasta den totala ärendemängden, föreslås att nedanstående reglering införs.

§ 20 sista stycket

– förslag till revidering (fet stil)

Interpellationer bör normalt besvaras i den ordning de inkommit till kommunfullmäktiges sekretariat i stadshuset. De som inte hinner behandlas inom en timme hänskjuts till **efter beslutsärenden/följande sammanträde**. Besvarande måste dock ske senast två sammanträden efter att interpellation eller fråga väckts. **Om interpellanten eller respondenten är frånvarande vid dessa tillfällen, och ej har överlåtit interpellationsdebatten till annan ledamot, avskrivs interpellationen på grund av inaktualitet och tas ur beredning.**

Vid behov kan interpellationstiden utsträckas utöver en timme.

Beslutsunderlag

Kommunfullmäktiges arbetsordning - reviderad

Beredningsansvariga

Kommunfullmäktiges presidium

Arbetsutskottets beslutsordning

Hans Lindberg (S) – Bifall till förslaget.

Peder Westerberg (L) – ändring: endast om interpellanten är frånvarande
– inte respondenten.....

Propositionsordning som godkänns

Bifall till förslaget mot Peder Westerbergs yrkande. Ordföranden finner
att arbetsutskottet beslutat föreslå att förslaget bifalls.

Reservation

Peder Westerberg (L) till förmån för sitt yrkande.

ARBETSORDNING FÖR KOMMUNFULLMÄKTIGE I UMEÅ KOMMUN

fastställd av kommunfullmäktige 2016-03-29

Utöver det som föreskrivs om kommunfullmäktige i lag eller annan författning gäller bestämmelserna i denna arbetsordning.

Antalet ledamöter

§ 1

Fullmäktige har 65 ledamöter.

För kommunfullmäktiges ledamöter skall finnas så många ersättare som motsvarar högst hälften av det antal platser som varje parti har i kommunfullmäktige.

Placeringsordning

§ 2

Vid kommunfullmäktiges sammanträden intar presidiets ledamöter och fullmäktiges sekreterare särskilda platser vid presidiebordet och kommunstyrelsens ordförande och stadsdirektören de platser som anvisats dem.

Övriga ledamöter och andra, som har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar, placeras i sessionssalen i den ordning som ordföranden bestämmer, efter samråd med vice ordförandena.

Fullmäktige, som utsetts vid särskild röstsammanräkning, intar för återstoden av mandatperioden den avgångnes plats, om inte ordföranden, efter samråd med vice ordförandena bestämmer annat.

Ersättare, som tjänstgör i stället för ordföranden eller vice ordförandena, intar särskilt anvisad plats och ersättare som tjänstgör i annan ledamots ställe, ledamotens plats. Övriga ersättare intar platser som anvisas dem utan inbördes ordning.

Ordförande, 1:e och 2:e vice ordförande

§ 3

De år då val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer fullmäktige bland ledamöterna en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande (presidium).

Presidievalen skall förrättas på första sammanträdet med nyvalda kommunfullmäktige.

Presidiet väljs tills vidare.

Presidiets uppgifter är att:

- Leda arbetet och aktualisera fullmäktigeärenden
- Träffa KF:s gruppledare, kommunstyrelsens presidium samt kommunrevisorerna
- Följa upp fullmäktigebeslut

- Inhämta information i strategiska ärenden
- Främja och utveckla kommunfullmäktiges arbetsformer

§ 4

Tills presidievalen har förrättats, tjänstgör som ordförande den som har varit ledamot i fullmäktige längst tid (ålderspresidenten).

Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, skall den äldste av dem vara ålderspresident.

§ 5

Om ordföranden eller någon av vice ordförandena avgår som ledamot eller från sin presidiepost, bör fullmäktige så snart det kan ske välja en annan ledamot för återstoden av tjänstgöringstiden för den som har avgått.

Om samtliga i presidiet är hindrade att fullgöra uppdraget, fullgör ålderspresidenten ordförandens uppgifter.

Tid och plats för sammanträdena

§ 6

Fullmäktige håller ordinarie sammanträde varje månad utom i juli. För varje år bestämmer fullmäktige dag och tid för sammanträdena.

De år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, sammanträder nyvalda fullmäktige första gången i november.

Ålderspresidenten bestämmer dagen och tiden för det första sammanträdet efter samråd med kommunstyrelsens presidium.

§ 7

Ett extra sammanträde hålls på den tid som ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena.

En begäran om ett extra sammanträde skall göras skriftligen hos ordföranden och skall innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlade på det extra sammanträdet.

§ 8

Om det föreligger särskilda skäl för det, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde skall ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde skall ändras, låter ordföranden snarast underrätta varje ledamot och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet skall snarast och minst en vecka före

den bestämda sammanträdesdagen anslås på kommunens anslagstavla.

§ 9

Fullmäktige sammanträder i fullmäktiges sessionsal i bibliotekshuset, kv Idun.

Ordföranden får efter samråd med vice ordförandena bestämma en annan plats för ett visst sammanträde.

§ 10

Fullmäktige bestämmer i vilken utsträckning uppgift om de ärenden som skall behandlas skall införas i ortstidningarna.

Om särskilda skäl föreligger får dock ordföranden inför ett visst sammanträde begränsa annonseringen i ortstidningarna.

Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde

§ 11

Om fullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen, kan fullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Fullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar fullmäktige genast, när och var sammanträdet skall fortsätta.

Om fullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde, utfärdar ordföranden en kungörelse om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt.

Om sammanträdet skall fortsätta inom en vecka, behöver någon kungörelse inte utfärdas. I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

Ärenden och handlingar till sammanträdena

§ 12

Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena när fullmäktige skall behandla ett ärende, om ej annat följer av lag.

§ 13

Kommunstyrelsens och övriga nämnders förslag till beslut eller yttranden i de ärenden som tagits in i kungörelsen bör tillställas varje ledamot och ersättare före sammanträdet.

Ordföranden bestämmer i vilken omfattning övriga handlingar i ett ärende skall tillställas ledamöter och ersättare före sammanträdet.

Handlingarna i varje ärende bör finnas tillgängliga för allmänheten i sammanträdeslokalen under sammanträdet.

Interpellationer och frågor distribueras digitalt till interpellanten och övriga ledamöter och ersättare sista vardagen före kommunfullmäktiges sammanträde.

Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare

§ 14

En ledamot som är hindrad att delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde, skall snarast anmäla detta till kommunfullmäktiges sekretariat i stadshuset som låter kalla in den ersättare som står i tur att tjänstgöra.

§ 15

Om en ledamot utan föregående anmälan uteblir från ett sammanträde eller hinder uppkommer för en ledamot att vidare delta i ett pågående sammanträde, kallar ordföranden in den ersättare som är tillgänglig och står i tur att tjänstgöra.

§ 16

Det som sagts om ledamot i 14 och 15 §§ gäller också för ersättare, som kallats till tjänstgöring.

§ 17

Ordföranden bestämmer, när en ledamot eller en ersättare skall träda in och tjänstgöra under ett pågående sammanträde. Endast om det föreligger särskilda skäl för det bör dock inträde ske under pågående handläggning av ett ärende.

Upprop

§ 18

En uppropslista som utvisar de ledamöter och ersättare som tjänstgör skall finnas tillgänglig under hela sammanträdet.

I början av varje sammanträde låter ordföranden förrätta upprop enligt uppropslistan.

Upprop förrättas också i början av varje ny sammanträdesdag, vid fortsatt sammanträde och när ordföranden anser att det behövs.

Protokollsjusterare

§ 19

Ordföranden bestämmer tiden och platsen för justeringen av protokollet från sammanträdet.

Sedan uppropet har förrättats enligt 18 §, väljer fullmäktige två ledamöter att tillsammans med ordföranden justera protokollet från sammanträdet och att i förekommande fall biträda ordföranden vid röstsammanräkningar.

Turordning för handläggning av ärendena

§ 20

Fullmäktige behandlar ärendena i den turordning som de har tagits upp i kungörelsen.

Fullmäktige kan dock besluta om ändrad turordning för ett eller flera ärenden.

Om fullmäktige har beslutat att ett ärende skall behandlas som inte finns med i kungörelsen, bestämmer ordföranden när under sammanträdet ärendet skall behandlas.

Fullmäktige får besluta att avbryta handläggningen av ett ärende under ett sammanträde för att återuppta det senare under sammanträdet.

Sammanträdet inleds med frågestund, där interpellationer och enkla frågor besvaras.

Interpellationer bör normalt besvaras i den ordning de inkommit till kommunfullmäktiges sekretariat i stadshuset. De som inte hinner behandlas inom en timme hänskjuts till efter beslutsärenden/följande sammanträde. Besvarande måste dock ske senast två sammanträden efter att interpellation eller fråga väckts. Om interpellanten eller respondenten är frånvarande vid dessa tillfällen, och ej har överlåtit interpellationsdebatten till annan ledamot, avskrivs interpellationen på grund av inaktualitet och tas ur beredning.

Vid behov kan interpellationstiden utsträckas utöver en timme.

Yttranderätt vid sammanträden

§ 21

Ordföranden och vice ordföranden i en nämnd vars verksamhetsområde ett ärende berör får delta i överläggningen i ärendet.

Ordföranden i en styrelse eller nämnd eller någon annan som besvarar en interpellation eller en fråga får delta i den överläggning som hålls med anledning av svaret.

§ 22

Kommunens revisorer får delta i överläggningen när fullmäktige behandlar revisionsberättelsen och årsredovisningen. Revisorerna får också delta i överläggningen, när fullmäktige behandlar ett ärende som gäller granskningen eller berör revisorernas egen förvaltning.

§ 23

Ordföranden låter efter samråd med vice ordförandena i den utsträckning som det behövs kalla ordförandena och vice ordförandena i styrelserna och nämnderna, revisorerna samt anställda hos kommunen för att lämna upplysningar vid sammanträdena. Detsamma gäller utomstående sakkunniga.

Om fullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordföranden efter samråd med vice ordförandena i vilken utsträckning de som har kallats för att lämna upplysningar på ett sammanträde får yttra sig under överläggningarna.

§ 24

Stadsdirektören får delta i överläggningen i alla ärenden. Fullmäktiges sekreterare eller kommunjurist får yttra sig om lagligheten av det som förekommer vid sammanträdena.

Talarordning och ordningen vid sammanträdena

§ 25

Den som har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar får ordet i den ordning i vilken han eller hon anmälts sig och blivit uppropad.

Inlägg som fördelas via talarlistan görs normalt från talarstolen. Repliker och ordningsfrågor framförs via mikrofonerna i bänkarna.

Ledamots första inlägg från talarstolen begränsas till 5 minuter. Ytterligare inlägg av samma ledamot i ärendet begränsas till 3 minuter.

Tiden för uppläsning av interpellationer och svar räknas ej som inlägg.

Den som har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar har också rätt till ett kort inlägg på högst en minut för genmäle med anledning av vad en talare anfört. Inlägget görs omedelbart efter den talare som har ordet då begäran om att få göra inlägget framställs.

Vid fullmäktiges behandling av budgeten i juni månad är det först en allmänpolitisk diskussion som inleds av partiernas gruppledare eller annan av partierna utsedd företrädare.

Om någon i sitt yttrande skulle avlägsna sig från ämnet och inte efter tillsägelse av ordföranden rättar sig får ordföranden ta från honom/henne ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under hans/hennes anförande.

Ordföranden kan utvisa den som uppträder störande och ej rättar sig efter tillsägelse.

Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra, får han/hon upplösa sammanträdet.

Yrkanden

§ 26

När fullmäktige har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats rätt. Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller återtas, om inte fullmäktige beslutar medge det enhälligt.

Om ordföranden anser att det behövs skall den ledamot som har framställt ett yrkande avfatta det skriftligt.

Deltagande i beslut

§ 27

En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, skall anmäla detta till ordföranden, innan beslutet fattas.

En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om fullmäktige fattar det med acklamation.

Omröstningar

§ 28

När omröstningar genomförs, biträds ordföranden av de två ledamöterna som har utsetts att justera protokollet.

Omröstningarna genomförs med voteringsanläggning med voringstavla eller genom upprop.

Ordföranden avger alltid sin röst sist.

Sedan omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte

heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning, skall en ny omröstning genomföras omedelbart.

§ 29

En valsedel som avlämnas vid en sluten omröstning skall uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och sluten.

En valsedel är ogiltig

1. om den upptar namnet på någon som inte är valbar,
 2. om den upptar flera eller färre namn än det antal personer som skall väljas,
 3. om den upptar ett namn som inte klart utvisar vem som avses.
- Det som sagts nu gäller inte vid val som sker med tillämpning av proportionellt valsätt. För sådana val finns särskilda föreskrifter i lag.

Motioner

§ 30

En motion skall vara skriftlig och egenhändigt undertecknad av en eller flera ledamöter.

Ämnen av olika slag får inte tas upp i samma motion.

En motion väcks genom att den ges in till kommunfullmäktiges sekretariat i stadshuset.

En motion får också lämnas vid ett sammanträde med fullmäktige.

En ersättare får väcka en motion bara när ersättaren tjänstgör som ledamot vid ett sammanträde.

Kommunstyrelsen skall två gånger varje år redovisa de motioner som inte har beretts färdigt.

Redovisningen skall göras på fullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober.

Interpellationer

§ 32

1. En interpellation ska vara skriftlig, undertecknad och inlämnad av en ledamot. Interpellationen kan alternativt ställas av ledamoten via e-post.

Den bör utformas med en kort inledande förklaring och motivering samt avslutade frågor.

Den totala texten skall ej överstiga en A4 sida, teckenstorlek 12.
Den ska ges in till kommunfullmäktiges sekretariat i stadshuset 10 dagar före det sammanträde vid vilket ledamoten avser att ställa den.

2. En ersättare får lämna in en interpellation under ett sammanträde, om ersättaren tjänstgör som ledamot vid sammanträdet.
3. En interpellation bör besvaras senast under det sammanträde som följer närmast efter det då interpellationen ställdes.
4. Ett svar på en interpellation skall vara skriftligt och skall ej överstiga en A4-sida. Uppgift om att interpellationssvar kommer att lämnas vid visst sammanträde bör tas in i kungörelsen.

Interpellationer och frågor distribueras digitalt till interpellanten och övriga ledamöter och ersättare sista vardagen före kommunfullmäktiges sammanträde.

Om en interpellation avser förhållanden i ett sådant företag som avses i 3 kap 17 och 18 §§ kommunallagen, får den ordförande till vilken interpellationen har ställts överlämna till en av fullmäktige utsedd ledamot i företagets styrelse att besvara interpellationen. En ersättare som har ställt en interpellation får delta i överläggningen då svaret på interpellationen behandlas bara om ersättaren tjänstgör som ledamot också vid det tillfället. Efter uppläsande av interpellationen kan interpellanten få ordet för ytterligare tre anföranden om längst två, två och två minuter.

Den som besvarar interpellationen kan få ordet för ytterligare tre anföranden om längst två, två och två minuter.

Övriga talare kan få ordet för högst två anföranden om längst två minuter.

Talare som ej talar i första omgången har ej rätt att delta i andra omgången.

Replikrätt saknas.

Frågor

§ 33

En fråga skall vara skriftlig och egenhändigt undertecknad av en ledamot.

Den skall ges in till kommunfullmäktiges sekretariat i stadshuset senast kl 17.00 nästsista vardagen före det sammanträdet vid vilken ledamoten avser att ställa den.

Vad som sägs i 31 § gäller i tillämpliga delar också på fråga. Svar på frågan behöver dock inte vara skriftligt. När en fråga besvaras kan endast den som ställt frågan och den som besvarar den få ordet.

Efter det frågan ställts och besvarats har man 2 inlägg var. En fråga bör besvaras under det sammanträde vid vilket den har ställts.

Om enkel fråga ställs i ärende i vilket interpellation redan väckts skall interpellationen behandlas före den enkla frågan även om interpellationen bordläggs till nästa sammanträde.

Beredning av ärendena

§ 34

Om fullmäktige inte beslutar något annat, avgör kommunstyrelsen hur de ärenden som fullmäktige skall behandla skall remitteras.

Styrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller åt någon anställd att besluta om remiss av sådana ärenden.

På varje ordinarie sammanträde med fullmäktige skall redovisas de motioner som kommit in efter det närmast föregående ordinarie sammanträdet samt de beslut om beredning och remiss av sådana ärenden som har fattats.

Förklaring vid revisionsanmärkning

§ 35

Om fullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordföranden i vilken ordning förklaringar över en anmärkning som revisorerna har framställt i revisionsberättelsen skall inhämtas från den styrelse eller nämnd mot vilken anmärkningen har riktats.

Valberedning

§ 36

På det första sammanträdet med nyvalda fullmäktige väljer fullmäktige bland sig en valberedning. Beredningen väljs tills vidare.

Valberedningen består av sju ledamöter och lika många ersättare. Bland ledamöterna väljer fullmäktige vid samma tillfälle en ordförande och en vice ordförande för den tid som de har valts att vara ledamöter.

Valberedningen skall lägga fram förslag i alla valärenden som fullmäktige skall behandla med undantag av val av valberedning.

Fullmäktige kan dock besluta att förrätta även ett annat val utan föregående beredning.
Valberedningen bestämmer själv sina arbetsformer.

Jämställdhetsutskottet

§ 37

På det första sammanträdet med nyvalda fullmäktige väljer fullmäktige bland sig ett jämställdhetsutskott. Utskottet väljs tills vidare.

Jämställdhetsutskottet består av sju ledamöter och lika många ersättare.

Bland ledamöterna väljer fullmäktige vid samma tillfälle en ordförande och en vice ordförande för den tid de har valts att vara ledamöter.

Fullmäktige fastställer reglemente för utskottet, som självt bestämmer sina arbetsformer.

Justering av protokollet

§ 38

Protokollet justeras av ordföranden och två ledamöter.

Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som ordföranden har lett.

Fullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet skall justeras omedelbart. Paragrafen skall redovisas skriftligt, innan fullmäktige justerar den.

Reservation

§ 39

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, skall ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen skall lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Expediering m m

§ 40

Utdrag ur protokollet skall tillställas de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet.

Kommunstyrelsen och kommunens revisorer skall dock alltid tillställas hela protokollet.

Ordföranden undertecknar och sekreteraren kontrasignerar fullmäktiges skrivelser och de andra handlingar som upprättas i fullmäktiges namn, om inte fullmäktige beslutar annat.

Diarienumr: KS-2015/00970

Förändringar i investeringsprocessen

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att godkänna föreslagen investeringsprocess.

att godkänna det förändrade mandatet till tekniska nämnden avseende investeringar.

att den nya processen gäller från och med budget 2018.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har haft en stark och positiv tillväxt. En tillväxt som delvis möjliggjorts genom offensiva investeringar överstigande det kommunen har haft kraft att självfinansiera. Med anledning av att kommunens totala skuld har ökat kraftigt krävs en översyn och förbättring av nuvarande investeringsprocess. Detta för att skapa en uthållig investeringsnivå utifrån verksamhetens behov och med den samlade kommunnyttan i fokus.

Nuvarande process brister avseende:

- En kommunövergripande prioriteringsprocess saknas.
- Nämnderna har inte tydliga ramar att prioritera inom.
- Föreslagna investeringar överstiger kraftigt det verksamheten klarar av.
- Endast en del av investeringarna finansieras med egna medel, resten lånefinansieras.
- Ökade kostnader för avskrivningar och räntor påverkar de ekonomiska ramarna till nämnderna.
- Låneskulden gör att Umeå kommun är sårbar vid ränteförändring.
- Långsiktig koppling till demografisk utveckling saknas

Kommunfullmäktige gav på grund av detta, i budgetbeslutet i juni, kommunstyrelsen i uppdrag att utveckla och effektivisera investeringsprocessen. Om beslutet fattas behöver rutiner och arbetssätt, t ex lokalförsörjningsdirektivet, anpassas till den nya processen.

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2015/00970

Syfte med en ny investeringsprocess

En ny sammanhållen och kommungemensam investeringsprocess är en förutsättning för att verka mer förebyggande och minska andelen reaktiva beslut som driver kommunens kostnader. Den uppdaterade processen förväntas leda till:

- Bättre framförhållning utifrån verksamheternas behov.
- Bättre och mer genomarbetade beslutsunderlag.
- Prioriteringar på kommunnivå.
- Tydligt mandat för Tekniska nämnden/Fastighet och IT.
- Tydlighet avseende roller och ansvar samt beslut och uppföljning.
- Förbättrad uppföljning och avvikelseanalyser.
- Minskad administration.
- Säkerställa en investeringsbudget utifrån faktisk förmåga.
- Att lagar och regler efterlevs.

Vilka påverkas av en ny process?

Beslut om en ny investeringsprocess påverkar förvaltningen som ska samarbeta och komma överens om ett bra beslutsunderlag till förtroendevalda. Den nya processen påverkar även tekniska nämnden som får ett övergripande ansvar för att Umeå kommuns bästa beaktas i fördelningen av resurser samt nämnderna som får fokusera på att behoven blir tillgodosedda snarare än på hur behoven tillgodoses.

Ny process

Nedanstående arbetsprocess föreslås:

1. Behov uppstår

Som grund för framtida investeringsbehov används statistik om befolkningsutveckling, detaljplaner, styrande dokument, verksamhetsutveckling, **nämndernas försörjningsplaner samt annat från nämnderna som kan påverka investeringsbehoven** o s v.

Investeringarna delas in i fem kategorier:

- Fastighet
- IT
- Gator och Parker
- Mark och exploatering.
- Övrigt (utrustning, bilar, möbler mm)

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2015/00970

Tidigare har varje enskild nämnd identifierat behov på projektnivå. Nämndens behov av en investering innebär inte per automatik att kommunen har ett investeringsbehov. **Behoven kan ibland lösas på annat sätt än genom en investering.**

2. Förvaltningen hanterar behov

Behoven fångas av förvaltningen och prioriteras på ett systematiskt och förutbestämt sätt kopplat till det strategiska resonemanget och övergripande målsättningar.

För lokal- respektive digitaliseringsfrågor bildas grupper med bred representation från verksamhetsledningarna. Dessa grupper föreslår en prioriteringsordning för respektive kategori av investering. Gator och Parker föreslår själva sin prioritering, likaså Mark och exploatering. Underlagen samlas sedan i stadsdirektörens ledningsgrupp som säkerställer att prioriteringarna är inom en rimlig ekonomisk total ram. Om behov finns gör stadsdirektörens ledningsgrupp ytterligare en prioritering utifrån helheten.

Som underlag för prioriteringar tas kalkyler fram. Dessa ska innehålla både själva investeringen samt påverkan på framtida driftskostnader för kommunen som helhet. Förvaltningen kommer att göra prioriteringar i två steg:

Steg 1: Säkerställa att en investering är det bästa sättet att lösa ett behov. Nedanstående är ett exempel på hur en prioriteringsordning skulle kunna se ut när ett lokalbehov uppstår:

- Förtätning
- Samordning med andra verksamhetslokaler
- Anpassning av befintlig lokal
- Utbyggnad
- Nybyggnation
- Extern förhyrning

Steg 2: De behov som inte har kunnat lösas på annat sätt än genom en investering går vidare till detta steg. Om prioriteringar fortfarande krävs kommer följande prioriteringsordning att tillämpas:

- Lönsamma investeringar, investeringar som förbättrar framtida ekonomiska resultat utan att försämra

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2015/00970

kvaliteten. Exempel på sådana investeringar är energieffektiviseringar och digitalisering.

- Investeringar som begränsar framtida kostnadsökningar t ex för att undvika viten inom omsorgen eller fördyringar p g a bristande underhåll av fastigheter/vägar.
- Investeringar för att möjliggöra tillväxt, t ex plats för fler elever/äldre.
- Investeringar för att öka attraktivitet där det är svårt att se ett direkt samband till tillväxt eller ekonomi.

Prioriteringarna från förvaltningen kommer att vara transparenta för att möjliggöra politiska prioriteringar.

Tidigare har inga kommunövergripande prioriteringar gjorts innan investeringsförslagen har nått politiken.

3. *Tekniska nämnden beslutar om förslag till budgetberedning*

För de tre första kategorierna av investeringar (fastighet, IT och gator och parker) fattar tekniska nämnden beslut om vilka investeringar som ska föreslås beslutas av kommunfullmäktige. Tekniska nämnden kommer att ta del av underlagen för alla investeringar -både de som föreslås av förvaltningen samt de som inte föreslås prioriteras.

Tidigare har någon politisk kommunövergripande prioritering inte gjorts innan investeringsförslagen har nått budgetberedningen.

4. *Tekniska nämndens förslag på remiss till nämnderna*

Tekniska nämndens förslag till investeringsbudget går sedan på remiss till nämnderna. Tanken med att alla nämnder ska få uttrycka sin åsikt om den föreslagna prioriteringsordningen är att säkerställa att de nödvändiga behoven tillgodoses och att de eventuella synpunkter som finns kommer budgetberedningen till del.

Tidigare har nämnderna inte tagit del av hela kommunens investeringsbehov och inte heller haft möjlighet att lämna synpunkter på helheten innan investeringsbudgeten kommer upp för beslut i kommunstyrelsens arbetsutskott/kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

5. *Budgetberedning med tekniska nämndens förslag samt nämndernas synpunkter som underlag*

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2015/00970

Budgetberedningen får ta del av ett förslag till total investeringsbudget där den stora delen har beslutats av tekniska nämnden och resten (MEX och övrigt) är analyserat/hanterat av stadsdirektörens ledningsgrupp. Dessutom kommer nämndernas synpunkter att synliggöras och hanteras. Budgetberedningen enas om förslag som tas vidare för politiska beslut.

Tidigare har investeringsbehoven kommit till budgetberedningen som ett, på kommunnivå, oprioriterat råmaterial. Materialet har inte varit lätt att förstå och inte fungerat som prioriteringsunderlag.

6. *Beslut i KSau/KS och KF*

Beslut om totalbudget inklusive investeringsbudget i kommunstyrelsens arbetsutskott, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i sedvanlig ordning. Till skillnad mot driftsbudgeten är investeringsbudgeten ingen rambudget. Endast investeringar beslutade av kommunfullmäktige får genomföras. Investeringsbudgeten är, och ska betraktas som, ett uppdrag från kommunfullmäktige. Eventuella framtida behov ska inte finnas med i investeringsbudgeten utan i försörjningsplanerna för t ex lokaler och IT. Dessa dokument är planeringsinstrument och beslutas inte politiskt.

Många av de investeringar som genomförs i en kommun är stora, sträcker sig över relativt långa tidsperioder och kan vara svåra att kalkylera. Det gör att beloppen som kommunfullmäktige beslutar om är budgeterade belopp som kommer att avvika mot de slutliga utfallen. Detta är naturligt och ska framgå i den ekonomiska rapporteringen.

Tidigare har endast en del av investeringarna som var beslutade i kommunfullmäktige genomförts. Däremot har andra investeringar, som inte var beslutade av kommunfullmäktige, genomförts. Budget har flyttats mellan olika investeringsprojekt utan kommunfullmäktigebeslut och de avvikelser som har funnits mellan budget och utfall har inte redovisats.

Förändrat mandat för tekniska nämnden

Tekniska nämnden föreslås få ett mandat att bevaka investeringarna för fastigheter, IT samt gator och parker. Det innebär att ha **rätt att besluta om senare kalkyler** än de som fanns vid budgettillfället. Redan efter projektering, innan ett projekt har startat, kan det visa sig att kalkylerna avviker mot det budgeterade beloppet. Tekniska nämnden föreslås då ha rätt att besluta om igångsättning trots avvikelser. Några projekt kommer

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2015/00970

att kosta mindre än beräknat och andra att kosta mer. I tekniska nämndens uppdrag ingår att **bevaka att de totala investeringarna hålls inom av kommunfullmäktige beslutad nivå**. Budgeten för ett enskilt projekt ska aldrig förändras. Prognoser för varje enskilt projekt ska göras löpande och åtminstone tertialvis rapporteras till tekniska nämnden. Vid behov sker rapporteringen oftare. Avvikelse ska förklaras.

Även delårsrapporter och årsredovisning till kommunfullmäktige kommer att innehålla investeringsbudget, aktuell prognos samt förklaringar till större avvikelser.

Beredningsansvariga

Susanne Aidanpää

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelse - Kommunfullmäktige

Jonas Jonsson
stadsdirektör

Susanne Aidanpää
ekonomidirektör

§ 13

Diarienum: KS-2015/00970

Förändringar i investeringsprocessen

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att godkänna föreslagen investeringsprocess.

att godkänna det förändrade mandatet till tekniska nämnden avseende investeringar.

att den nya processen gäller från och med budget 2018.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun har haft en stark och positiv tillväxt. En tillväxt som delvis möjliggjorts genom offensiva investeringar överstigande det kommunen har haft kraft att självfinansiera. Med anledning av att kommunens totala skuld har ökat kraftigt krävs en översyn och förbättring av nuvarande investeringsprocess. Detta för att skapa en uthållig investeringsnivå utifrån verksamhetens behov och med den samlade kommunnyttan i fokus.

Nuvarande process brister avseende:

- En kommunövergripande prioriteringsprocess saknas.
- Nämnderna har inte tydliga ramar att prioritera inom.
- Föreslagna investeringar överstiger kraftigt det verksamheten klarar av.
- Endast en del av investeringarna finansieras med egna medel, resten lånefinansieras.
- Ökade kostnader för avskrivningar och räntor påverkar de ekonomiska ramarna till nämnderna.
- Låneskulden gör att Umeå kommun är sårbar vid ränteförändring.
- Långsiktig koppling till demografisk utveckling saknas

Kommunfullmäktige gav på grund av detta, i budgetbeslutet i juni, kommunstyrelsen i uppdrag att utveckla och effektivisera investeringsprocessen. Om beslutet fattas behöver rutiner och arbetssätt, t ex lokalförsörjningsdirektivet, anpassas till den nya processen.

Syfte med en ny investeringsprocess

En ny sammanhållen och kommungemensam investeringsprocess är en förutsättning för att verka mer förebyggande och minska andelen reaktiva beslut som driver kommunens kostnader. Den uppdaterade processen förväntas leda till:

- Bättre framförhållning utifrån verksamheternas behov.
- Bättre och mer genomarbetade beslutsunderlag.
- Prioriteringar på kommunnivå.
- Tydligt mandat för Tekniska nämnden/Fastighet och IT.
- Tydlighet avseende roller och ansvar samt beslut och uppföljning.
- Förbättrad uppföljning och avvikelseanalyser.
- Minskad administration.
- Säkerställa en investeringsbudget utifrån faktisk förmåga.
- Att lagar och regler efterlevs.

Vilka påverkas av en ny process?

Beslut om en ny investeringsprocess påverkar förvaltningen som ska samarbeta och komma överens om ett bra beslutsunderlag till förtroendevalda. Den nya processen påverkar även tekniska nämnden som får ett övergripande ansvar för att Umeå kommuns bästa beaktas i fördelningen av resurser samt nämnderna som får fokusera på att behoven blir tillgodosedda snarare än på hur behoven tillgodoses.

Ny process

Nedanstående arbetsprocess föreslås:

1. Behov uppstår

Som grund för framtida investeringsbehov används statistik om befolkningsutveckling, detaljplaner, styrande dokument, verksamhetsutveckling, **nämndernas försörjningsplaner samt**

annat från nämnderna som kan påverka investeringsbehoven o s

v. Investeringarna delas in i fem kategorier:

- Fastighet
- IT
- Gator och Parker
- Mark och exploatering.
- Övrigt (utrustning, bilar, möbler mm)

Tidigare har varje enskild nämnd identifierat behov på projektnivå. Nämndens behov av en investering innebär inte per automatik att kommunen har ett investeringsbehov. **Behoven kan ibland lösas på annat sätt än genom en investering.**

2. *Förvaltningen hanterar behov*

Behoven fångas av förvaltningen och prioriteras på ett systematiskt och förutbestämt sätt kopplat till det strategiska resonemanget och övergripande målsättningar.

För lokal- respektive digitaliseringsfrågor bildas grupper med bred representation från verksamhetsledningarna. Dessa grupper föreslår en prioriteringsordning för respektive kategori av investering. Gator och Parker föreslår själva sin prioritering, likaså Mark och exploatering. Underlagen samlas sedan i stadsdirektörens ledningsgrupp som säkerställer att prioriteringarna är inom en rimlig ekonomisk total ram. Om behov finns gör stadsdirektörens ledningsgrupp ytterligare en prioritering utifrån helheten.

Som underlag för prioriteringar tas kalkyler fram. Dessa ska innehålla både själva investeringen samt påverkan på framtida driftskostnader för kommunen som helhet. Förvaltningen kommer att göra prioriteringar i två steg:

Steg 1: Säkerställa att en investering är det bästa sättet att lösa ett behov. Nedanstående är ett exempel på hur en prioriteringsordning skulle kunna se ut när ett lokalbehov uppstår:

- Förtätning

- Samordning med andra verksamhetslokaler
- Anpassning av befintlig lokal
- Utbyggnad
- Nybyggnation
- Extern förhyrning

Steg 2: De behov som inte har kunnat lösas på annat sätt än genom en investering går vidare till detta steg. Om prioriteringar fortfarande krävs kommer följande prioriteringsordning att tillämpas:

- Lönsamma investeringar, investeringar som förbättrar framtida ekonomiska resultat utan att försämra kvaliteten. Exempel på sådana investeringar är energieffektiviseringar och digitalisering.
- Investeringar som begränsar framtida kostnadsökningar t ex för att undvika viten inom omsorgen eller fördyringar p g a bristande underhåll av fastigheter/vägar.
- Investeringar för att möjliggöra tillväxt, t ex plats för fler elever/äldre.
- Investeringar för att öka attraktivitet där det är svårt att se ett direkt samband till tillväxt eller ekonomi.

Prioriteringarna från förvaltningen kommer att vara transparenta för att möjliggöra politiska prioriteringar.

Tidigare har inga kommunövergripande prioriteringar gjorts innan investeringsförslagen har nått politiken.

3. *Tekniska nämnden beslutar om förslag till budgetberedning*
För de tre första kategorierna av investeringar (fastighet, IT och gator och parker) fattar tekniska nämnden beslut om vilka investeringar som ska föreslås beslutas av kommunfullmäktige. Tekniska nämnden kommer att ta del av underlagen för alla investeringar -både de som föreslås av förvaltningen samt de som inte föreslås prioriteras.

Tidigare har någon politisk kommunövergripande prioritering inte gjorts innan investeringsförslagen har nått budgetberedningen.

4. *Tekniska nämndes förslag på remiss till nämnderna*

Tekniska nämndens förslag till investeringsbudget går sedan på remiss till nämnderna. Tanken med att alla nämnder ska få uttrycka sin åsikt om den föreslagna prioriteringsordningen är att säkerställa att de nödvändiga behoven tillgodoses och att de eventuella synpunkter som finns kommer budgetberedningen till del.

Tidigare har nämnderna inte tagit del av hela kommunens investeringsbehov och inte heller haft möjlighet att lämna synpunkter på helheten innan investeringsbudgeten kommer upp för beslut i kommunstyrelsens arbetsutskott/kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

5. *Budgetberedning med tekniska nämndens förslag samt nämndernas synpunkter som underlag*

Budgetberedningen får ta del av ett förslag till total investeringsbudget där den stora delen har beslutats av tekniska nämnden och resten (MEX och övrigt) är analyserat/hanterat av stadsdirektörens ledningsgrupp. Dessutom kommer nämndernas synpunkter att synliggöras och hanteras. Budgetberedningen enas om förslag som tas vidare för politiska beslut.

Tidigare har investeringsbehoven kommit till budgetberedningen som ett, på kommunnivå, oprioriterat råmaterial. Materialet har inte varit lätt att förstå och inte fungerat som prioriteringsunderlag.

6. *Beslut i KSau/KS och KF*

Beslut om totalbudget inklusive investeringsbudget i kommunstyrelsens arbetsutskott, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i sedvanlig ordning. Till skillnad mot driftsbudgeten är investeringsbudgeten ingen rambudget. Endast investeringar beslutade av kommunfullmäktige får genomföras. Investeringsbudgeten är, och ska betraktas som, ett uppdrag från

kommunfullmäktige. Eventuella framtida behov ska inte finnas med i investeringsbudgeten utan i försörjningsplanerna för t ex lokaler och IT. Dessa dokument är planeringsinstrument och beslutas inte politiskt.

Många av de investeringar som genomförs i en kommun är stora, sträcker sig över relativt långa tidsperioder och kan vara svåra att kalkylera. Det gör att beloppen som kommunfullmäktige beslutar om är budgeterade belopp som kommer att avvika mot de slutliga utfallen. Detta är naturligt och ska framgå i den ekonomiska rapporteringen.

Tidigare har endast en del av investeringarna som var beslutade i kommunfullmäktige genomförts. Däremot har andra investeringar, som inte var beslutade av kommunfullmäktige, genomförts. Budget har flyttats mellan olika investeringsprojekt utan kommunfullmäktigebeslut och de avvikelser som har funnits mellan budget och utfall har inte redovisats.

Förändrat mandat för tekniska nämnden

Tekniska nämnden föreslås få ett mandat att bevaka investeringarna för fastigheter, IT samt gator och parker. Det innebär att ha **rätt att besluta om senare kalkyler** än de som fanns vid budgettillfället. Redan efter projektering, innan ett projekt har startat, kan det visa sig att kalkylerna avviker mot det budgeterade beloppet. Tekniska nämnden föreslås då ha rätt att besluta om igångsättning trots avvikelser. Några projekt kommer att kosta mindre än beräknat och andra att kosta mer. I tekniska nämndens uppdrag ingår att **bevaka att de totala investeringarna hålls inom av kommunfullmäktige beslutad nivå**. Budgeten för ett enskilt projekt ska aldrig förändras. Prognoser för varje enskilt projekt ska göras löpande och åtminstone tertiälvís rapporteras till tekniska nämnden. Vid behov sker rapporteringen oftare. Avvikelse ska förklaras.

Även delårsrapporter och årsredovisning till kommunfullmäktige kommer att innehålla investeringsbudget, aktuell prognos samt förklaringar till större avvikelser.

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2017-01-17

Beredningsansvariga

Susanne Aidanpää

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelse - Kommunfullmäktige

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Diariennr: KS-2017/00023

Reviderad investeringsbudget för 2017

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa investeringsbudget för 2017 till 856 mnkr enligt bilaga.

att investeringsbudget för perioden 2018-2021 kommer att fastställas av kommunfullmäktige i juni.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun växer och har under de senaste 10-15 åren gått från en investeringsnivå på 200 mnkr/år till ca 800 mnkr/år. Investeringsbehoven överstiger vida det Umeå kommun klarar av att finansiera med egna medel vid ett resultatkrav på 1-2 procent. Fram t.o.m. 2010 hade kommunen kapital till egna investeringar. Efter det har kommunen tvingats börja låna och skulden har ökat till 1 794 mnkr, varav 325 mnkr under 2016.

Det finns behov av att revidera fastställd investeringsbudget för 2017 inom ramen för beslutat investeringstak för 2015-2019. Förslag till beslut innebär att budget för 2017 minskas med -125 mnkr jämfört med beslutad investeringsbudget 2016-06-20.

Väsentliga förändringar är:

- exploateringsfastigheter och mark flyttas från pågående anläggningstillgångar till omsättningstillgångar med anledning av ändrade investeringsregler (-129 mnkr).
- Tidsmässiga förskjutningar av fastighetsprojekt (-22 mnkr).
- Tidsmässig förskjutning av personal- och ekonomisystem från 2015/2016 till 2017 (17 mnkr).
- Valfärdsteknologisatsningar inom äldreomsorg och individ- och familjeomsorg (7 mnkr)

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2017/00023

För att finansiera investeringsbudgeten för perioden 2017 krävs en upplåning på ca 390 mnkr exklusive räntekostnader.

En ny investeringsbudget för perioden 2018-2021 kommer att fastställas av kommunfullmäktige i juni 2017.

Beslutsunderlag

Förslag till reviderad investeringsbudget 2017.

Beredningsansvariga

Beslutet ska skickas till

KS-KF

Susanne Aidanpää
ekonomidirektör

Lennart Malm
budget- och finanschef

§ 14

Diarienum: KS-2017/00023

Reviderad investeringsbudget för 2017

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa investeringsbudget för 2017 till 856 mnkr enligt bilaga.

att investeringsbudget för perioden 2018-2021 kommer att fastställas av kommunfullmäktige i juni.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun växer och har under de senaste 10-15 åren gått från en investeringsnivå på 200 mnkr/år till ca 800 mnkr/år. Investeringsbehoven överstiger vida det Umeå kommun klarar av att finansiera med egna medel vid ett resultatkrav på 1-2 procent. Fram t.o.m. 2010 hade kommunen kapital till egna investeringar. Efter det har kommunen tvingats börja låna och skulden har ökat till 1 794 mnkr, varav 325 mnkr under 2016.

Det finns behov av att revidera fastställd investeringsbudget för 2017 inom ramen för beslutat investeringstak för 2015-2019. Förslag till beslut innebär att budget för 2017 minskas med -125 mnkr jämfört med beslutad investeringsbudget 2016-06-20.

Väsentliga förändringar är:

- exploateringsfastigheter och mark flyttas från pågående anläggningstillgångar till omsättningstillgångar med anledning av ändrade investeringsregler (-129 mnkr).
- Tidsmässiga förskjutningar av fastighetsprojekt (-22 mnkr).
- Tidsmässig förskjutning av personal- och ekonomisystem från 2015/2016 till 2017 (17 mnkr).

- Valfärdsteknologisatsningar inom äldreomsorg och individ- och familjeomsorg (7 mnkr)

För att finansiera investeringsbudgeten för perioden 2017 krävs en upplåning på ca 390 mnkr exklusive räntekostnader.

En ny investeringsbudget för perioden 2018-2021 kommer att fastställas av kommunfullmäktige i juni 2017.

Beslutsunderlag

Förslag till reviderad investeringsbudget 2017.

Beredningsansvariga

Beslutet ska skickas till
KS-KF

Grupp	Projektnamn	Nämnd	2017
		20 TN	150 093
		31 ÄN	140 000
		32 IFN	31 500
		40 FN	8 100
		50 FOG	143 875
		55 GVN	32 000
1 Fastigheter			505 568
		20 TN	151 808
2. Gator och vägar			151 808
		20 TN	23 592
2. Parker			23 592
		12 KS	21 846
3. Kraft och MEX			21 846
		20 TN	42 123
4. IT			42 123
		12 KS	21 800
		20 TN	14 340
		21 BN	1 014
		23 MHN	296
		31 ÄN	26 100
		32 IFN	6 628
		40 FN	11 428
		45 KN	6 800
		50 FOG	16 320
		55 GVN	6 198
5. Övriga			110 924
Totalsumma			855 860

Grupp	Projekt/namn	Nämnd	2017
1 Fastigheter	Förvärv bostadsrätter	20 TN	2 100
1 Fastigheter	Reinvesteringar, PÅGÅNDE OCH GENERELLA	20 TN	47 958
1 Fastigheter	Reinvesteringar UMEÅ ARENA/T3 CENTER	20 TN	7 000
1 Fastigheter	Reinvesteringar, EJDERDUNET FÖRSKOLA	20 TN	2 000
1 Fastigheter	Reinvesteringar, ERSMARKS SKOLA/FÖRSKOLA	20 TN	8 000
1 Fastigheter	Reinvesteringar, ERSDUNGEN SKOLA	20 TN	1 800
1 Fastigheter	Reinvesteringar, NOLIA IDROTTCENTRUM	20 TN	535
1 Fastigheter	Reinvesteringar, FORSLUNDAGYMNASIET	20 TN	5 100
1 Fastigheter	Reinvesteringar, STADSHUS STALLET	20 TN	7 000
1 Fastigheter	Reinvesteringar, MOTSTÅNDET	20 TN	7 500
1 Fastigheter	Lokalanpassning ej spec.	20 TN	36 000
1 Fastigheter	Fastighetsinvesteringar	20 TN	12 200
1 Fastigheter	Odont 1 G:a Ålidhemsskolan	20 TN	12 900
		20 TN	150 093
1 Fastigheter	Ö:a stadsdel kv Hoppet Äb	31 ÄN	5 000
1 Fastigheter	Stadliden 5:1 Älgvägen Äb	31 ÄN	95 000
1 Fastigheter	S.a stadsdel Äb	31 ÄN	40 000
		31 ÄN	140 000
1 Fastigheter	Matrisen 7, dagl verksamhet	32 IFN	13 000
1 Fastigheter	Giraffen 1 gr bo	32 IFN	2 000
1 Fastigheter	Glaset 2	32 IFN	200
1 Fastigheter	Gruppboende kat 3, 2017	32 IFN	13 800
1 Fastigheter	Gruppboende Backenv	32 IFN	500
1 Fastigheter	Gruppboende Umedalen, operetten	32 IFN	1 000
1 Fastigheter	Gruppboende Röbbäck, luvan	32 IFN	1 000
		32 IFN	31 500
1 Fastigheter	Tegstunet konstgräs + omkl	40 FN	5 100
1 Fastigheter	Hörnefors föreningslokal	40 FN	3 000
		40 FN	8 100
1 Fastigheter	Spiltan 1	50 FOG	17 500
1 Fastigheter	Mården 11	50 FOG	1 700
1 Fastigheter	Visionen ny fsk 6-8 avd	50 FOG	1 000
1 Fastigheter	Innertavle skola/fsk tillbyggn	50 FOG	500
1 Fastigheter	Stadsliden 5:1 fsk Älgvägen	50 FOG	21 490
1 Fastigheter	Tavleliden, ny förskola	50 FOG	10 950
1 Fastigheter	Hoppet 1, ny förskola	50 FOG	15 000
1 Fastigheter	Stadsliden 5:1 kök	50 FOG	7 400
1 Fastigheter	Karusellen ny fsk 4 avd	50 FOG	9 500
1 Fastigheter	Förskolekök renov livsm lagst	50 FOG	8 120
1 Fastigheter	Delvis nytt: Haga förskola	50 FOG	1 500
1 Fastigheter	Trafiklösning Sävar skola	50 FOG	8 000
1 Fastigheter	Hjorten 24 (skärgårdsskolan)	50 FOG	14 000
1 Fastigheter	Bullmark 4:51 skola/fsk	50 FOG	1 500
1 Fastigheter	Skolkök ny produktionsmetod	50 FOG	5 075
1 Fastigheter	Skolgården ej spec.	50 FOG	3 640
1 Fastigheter	Nytt: Östra skolan	50 FOG	10 000
1 Fastigheter	Nytt: konvertering Solskenet till grundskola	50 FOG	7 000

Grupp	Projektnamn	Nämnd	2017
		50 FOG	143 875
1 Fastigheter	Stadsliden 3:37	55 GVN	3 500
1 Fastigheter	Forslunda förråd m m	55 GVN	1 500
1 Fastigheter	Nytt: Östra skolan	55 GVN	20 000
1 Fastigheter	3 klassrum Dragonskolan	55 GVN	7 000
		55 GVN	32 000
1 Fastigheter			505 568
2. Gator och vägar	Busshpl Holmsund/Obbola	20 TN	57
2. Gator och vägar	GC-vägar Hörnefors	20 TN	343
2. Gator och vägar	Trafikåtgärder Holmsund	20 TN	227
2. Gator och vägar	GC-vägar Sävar	20 TN	343
2. Gator och vägar	Trottoarbeläggningar	20 TN	571
2. Gator och vägar	Bussprioriteringar	20 TN	458
2. Gator och vägar	Säkra skolvägar	20 TN	458
2. Gator och vägar	Reinvestering stolpar	20 TN	571
2. Gator och vägar	Armatyr o stolpbyten	20 TN	4 313
2. Gator och vägar	Väderskydd	20 TN	1 620
2. Gator och vägar	Hållplatsbyggnader	20 TN	458
2. Gator och vägar	Trafikåtg Hörnefors	20 TN	227
2. Gator och vägar	Åtg vid fjärrvärmeutbyggnad	20 TN	9 898
2. Gator och vägar	Trafikåtgärder Sävar	20 TN	227
2. Gator och vägar	Busshållplatser Hörnefors	20 TN	57
2. Gator och vägar	Anpassning funktionshindrade	20 TN	1 144
2. Gator och vägar	Utredningar inför investeringar	20 TN	1 052
2. Gator och vägar	Reinvestering bostadsgator	20 TN	4 001
2. Gator och vägar	Reinvestering huvudgator	20 TN	3 393
2. Gator och vägar	Nollvisionsåtg, kameraprojekt	20 TN	571
2. Gator och vägar	Gatuombyggn reinvestering	20 TN	8 798
2. Gator och vägar	Trafikåtg ej spec objekt	20 TN	4 577
2. Gator och vägar	Bullerskydd	20 TN	1 891
2. Gator och vägar	Belysning inom ytterområden	20 TN	343
2. Gator och vägar	Gatubelysning Holmsund	20 TN	343
2. Gator och vägar	Gatubelysning Obbola	20 TN	343
2. Gator och vägar	Gatubelysning Hörnefors	20 TN	343
2. Gator och vägar	Gator i Sävar	20 TN	286
2. Gator och vägar	Gatubelysning Sävar	20 TN	343
2. Gator och vägar	Bussgator i trafikplan	20 TN	571
2. Gator och vägar	Busshållplatser Sävar	20 TN	58
2. Gator och vägar	GC-vägar, ej spec, länkar	20 TN	685
2. Gator och vägar	Åtg enl cykeltrafikprogram	20 TN	2 864
2. Gator och vägar	GC-vägar Holmsund/Obbola	20 TN	345
2. Gator och vägar	Reparation ind.gator V-slätt	20 TN	5 260
2. Gator och vägar	Reinvestering kommunala broar	20 TN	3 365
2. Gator och vägar	Vasaplan	20 TN	47 300
2. Gator och vägar	Förnyelse kommundels/ stadsdels- centrum	20 TN	1 000
2. Gator och vägar	Styrutrustn gatubely	20 TN	3 156
2. Gator och vägar	Reinvest gc-vägar	20 TN	5 000
2. Gator och vägar	Ö Prinsgatan gc-väg	20 TN	2 900
2. Gator och vägar	Ersmark lokalgator	20 TN	5 075

Grupp	Projekt/namn	Nämnd	2017
2. Gator och vägar	Reinvest bullerskydd	20 TN	1 000
2. Gator och vägar	Löpevägen	20 TN	6 400
2. Gator och vägar	Maskinåbron	20 TN	9 000
2. Gator och vägar	Vättarnas Allé	20 TN	6 000
2. Gator och vägar	Fordon 7 år	20 TN	4 572
		20 TN	151 808
2. Gator och vägar			151 808
2. Parker	Skogsvårdande åtgärder, Norra	20 TN	895
2. Parker	Parker, reinvestering	20 TN	5 140
2. Parker	Gatuträd	20 TN	654
2. Parker	Lekparker, reinvestering	20 TN	4 407
2. Parker	Diken o dagvattensystem	20 TN	316
2. Parker	Utredningar allmänt	20 TN	196
2. Parker	Skogsparker - ökad trygghet	20 TN	801
2. Parker	Parkernas belysning	20 TN	584
2. Parker	Grönytor Infrastruktur	20 TN	202
2. Parker	Stadsdelsparker	20 TN	526
2. Parker	Älvsnära parker	20 TN	736
2. Parker	Parkträd	20 TN	316
2. Parker	Lekp grönomr H-sund	20 TN	571
2. Parker	Lekp grönomr Sävar	20 TN	415
2. Parker	Lekparker grönomr Hörnefors	20 TN	215
2. Parker	Böleäng II, lekplats	20 TN	3 500
2. Parker	Strandprom södra sid	20 TN	3 000
2. Parker	Under Kyrkbron	20 TN	1 000
2. Parker	Parker ny utrustning	20 TN	119
		20 TN	23 592
2. Parker			23 592
3. Kraft och MEX	Förnyelse Kraftverk	12 KS	13 494
3. Kraft och MEX	Vidmakthållande Kraftverk	12 KS	1 939
3. Kraft och MEX	Förnyelse Dammar	12 KS	5 585
3. Kraft och MEX	Investeringsprogram Bygg	12 KS	776
3. Kraft och MEX	Övriga invest. Stornorrfor	12 KS	52
		12 KS	21 846
3. Kraft och MEX			21 846
4. IT	Utrustning/uthyrning	20 TN	33 083
4. IT	IP-telefoni	20 TN	440
4. IT	Backuplösning	20 TN	700
4. IT	Utrustning servrar	20 TN	4 300
4. IT	Utrustning nät	20 TN	1 600
4. IT	Trådlösa Nät	20 TN	2 000
		20 TN	42 123
4. IT			42 123
5. Övriga	Investeringsreserv	12 KS	5 000
5. Övriga	Budget o uppföljn.system	12 KS	4 900
5. Övriga	Personaladministrations system	12 KS	11 900
		12 KS	21 800
5. Övriga	Fordon och utrustning	20 TN	12 200
5. Övriga	Maskiner Städservice D1	20 TN	995

Grupp	Projekt/namn	Nämnd	2017
5. Övriga	Översten utr/inv	20 TN	105
5. Övriga	Ryttmästaren utr/inv	20 TN	105
5. Övriga	Zamboka konf lokaler utr	20 TN	105
5. Övriga	Inv/utr - Måltidsservice	20 TN	305
5. Övriga	Inv/utr - Måltidsservice	20 TN	350
5. Övriga	Städutrustning	20 TN	71
5. Övriga	Inredning/utr/Service/Lvå 5år	20 TN	104
		20 TN	14 340
5. Övriga	Utrustning	21 BN	57
5. Övriga	Utrustning	21 BN	105
5. Övriga	Utrustning	21 BN	426
5. Övriga	Utrustning	21 BN	426
		21 BN	1 014
5. Övriga	Inventarier	23 MHN	296
		23 MHN	296
5. Övriga	Utr Älgvägens vb	31 ÄN	10 500
5. Övriga	Reutr. Marielunds äldreboende	31 ÄN	4 000
5. Övriga	Nyckelgömmor hemtjänsten	31 ÄN	6 500
5. Övriga	Trygghetslarm	31 ÄN	1 500
5. Övriga	Systemstöd	31 ÄN	200
5. Övriga	Välfrädbredband	31 ÄN	300
5. Övriga	Upphandling/utbyte trygghetslarm	31 ÄN	500
5. Övriga	Välfrädsteknik	31 ÄN	500
5. Övriga	Trådlös access boenden och personalutrymmen	31 ÄN	800
5. Övriga	Utrustning för mobilitet och distansmöten	31 ÄN	1 300
		31 ÄN	26 100
5. Övriga	Utr särbo funkthindr vuxna	32 IFN	508
5. Övriga	Reinvest utrustning	32 IFN	1 320
5. Övriga	Utr gr bo psyk 2017	32 IFN	203
5. Övriga	Gruppböende, utrustning	32 IFN	123
5. Övriga	Reutr bef boenden FO	32 IFN	580
5. Övriga	Tillägg utr FO	32 IFN	786
5. Övriga	Systemstöd	32 IFN	200
5. Övriga	Välfrädbredband	32 IFN	100
5. Övriga	Välfrädsteknik	32 IFN	200
5. Övriga	Trådlös access boenden och personalutrymmen	32 IFN	800
5. Övriga	Utrustning för mobilitet och distansmöten	32 IFN	600
5. Övriga	Jourboende	32 IFN	254
5. Övriga	Utr individ-och familjeomsorg	32 IFN	254
5. Övriga	Reutr Skogsdungen	32 IFN	700
		32 IFN	6 628
5. Övriga	Åtg för rörligt friluftsliv	40 FN	455
5. Övriga	Rullskidbana Nydala	40 FN	6 528
5. Övriga	Utbyte av fordon	40 FN	880
5. Övriga	Kompl inv bef anläggningar	40 FN	2 947
5. Övriga	Utrustning/inventarier	40 FN	332
5. Övriga	Utr/inv fritidsgårdar	40 FN	128
5. Övriga	IT-utrustning/inv.	40 FN	158
		40 FN	11 428

Grupp	Projekt/namn	Nämnd	2017
5. Övriga	Kv.historiskt museum utr. 10år	45 KN	1 000
5. Övriga	Inköp av konst	45 KN	3 300
5. Övriga	Utrustning,bibl.	45 KN	2 200
5. Övriga	Tekn.ration.bibl	45 KN	300
		45 KN	6 800
5. Övriga	Älgvägen förskola - inv	50 FOG	1 500
5. Övriga	Spiltan förskolan - inv	50 FOG	1 100
5. Övriga	Förskola - inventarier	50 FOG	4 000
5. Övriga	Förbättrade IT-åtgärder	50 FOG	1 500
5. Övriga	Hoppet fsk 6 avd inv	50 FOG	1 600
5. Övriga	Inredn/Bullmark fsk 10 år	50 FOG	620
5. Övriga	Grundskola - inventarier	50 FOG	4 000
5. Övriga	Nytt: Norra Ålidhemsskolan inv	50 FOG	2 000
		50 FOG	16 320
5. Övriga	Dragonskolan - inventarier	55 GVN	192
5. Övriga	Midgård - inventarier	55 GVN	179
5. Övriga	Forslunda - inventarier	55 GVN	347
5. Övriga	Gymnasium - inventarier	55 GVN	1 000
5. Övriga	Dragonskolan - undervisning	55 GVN	1 520
5. Övriga	Midgård - undervisning	55 GVN	672
5. Övriga	Forslunda - läromedel	55 GVN	315
5. Övriga	Tavleliden 5-7	55 GVN	900
5. Övriga	Gymnasieskola lokalanpassning	55 GVN	655
5. Övriga	Östra gymn - undervisning	55 GVN	418
		55 GVN	6 198
5. Övriga			110 924
Totalsumma			855 860

Diariennr: KS-2016/00919

Förändring av avgift för arvoderad anhörigvård

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att hemtjänsttaxans nivåer ska tillämpas på insatsen arvoderad anhörigvård i enlighet med äldrenämndens och individ- och familjenämndens förslag från och med 1 februari 2017.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun är enligt socialtjänstlagen 5 kap. 10 § skyldig att erbjuda stöd för att underlätta för anhöriga. I Umeå kommun fungerar arvoderad anhörigvård som ett stöd som innebär att en anhörig (ex. familjemedlem eller god vän) väljs som utförare av hemtjänstinsats till en brukare med omsorgsbehov. Alla brukare med insatsen arvoderad anhörigvård är beviljade insats enligt socialtjänstlagen 4 kap. 1 § och betalar enligt hemtjänsttaxans nivå 2 (motsvarande 584 kr/månad) oavsett behovets omfattning. Om brukaren istället valt kommunal eller extern utförare är hemtjänsttaxans nivå 1-4 aktuella beroende på hur omfattande behovet är (motsvarande 293-994 kr/månad). Arvoderad anhörigvård förutsätter personlig omvårdnad och ska uppgå till 7-28 timmar/vecka, villkor som inte gäller hemtjänstinsats utförd av kommunal eller extern utförare. De personer som kombinerar arvoderad anhörigvård med hemtjänst omfattas av hemtjänsttaxans nivåer och betalar avgifter enligt den.

Att justera avgiften för insatsen arvoderad anhörigvård i likhet med hemtjänsttaxans nivåer skulle innebära att avgiften för insatsen är rättvisare och proportionerlig till insatsens storlek. Som det är utformat idag har vissa brukare en ekonomisk fördel av att en frivillig anhörig utför insatsen istället för kommunal eller extern utförare. Förändringen skulle även i hög utsträckning underlätta för hantering av ärenden i verksamhetsstödet Treserva, och frigöra tid från personal delaktig i ärendehantering.

Beslutsunderlag

Äldrenämndens protokollsutdrag

Individ- och familjenämndens protokollsutdrag

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2016/00919

Förslag till förändring av avgift för insatsen arvoderad anhörigvård

Beredningsansvariga

Petra Nylander, utredare

Sanna Stenlund, verksamhetschef utredning äldre

Anette Westin, enhetschef enheten för prevention

Förnamn, Efternamn

Befattning

Agneta Flumé

nämndssekreterare

§ 12

Diarienumr: KS-2016/00919

Förändring av avgift för arvoderad anhörigvård

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att hemtjänsttaxans nivåer ska tillämpas på insatsen arvoderad anhörigvård i enlighet med äldrenämndens och individ- och familjenämndens förslag från och med 1 februari 2017.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun är enligt socialtjänstlagen 5 kap. 10 § skyldig att erbjuda stöd för att underlätta för anhöriga. I Umeå kommun fungerar arvoderad anhörigvård som ett stöd som innebär att en anhörig (ex. familjemedlem eller god vän) väljs som utförare av hemtjänstinsats till en brukare med omsorgsbehov. Alla brukare med insatsen arvoderad anhörigvård är beviljade insats enligt socialtjänstlagen 4 kap. 1 § och betalar enligt hemtjänsttaxans nivå 2 (motsvarande 584 kr/månad) oavsett behovets omfattning. Om brukaren istället valt kommunal eller extern utförare är hemtjänsttaxans nivå 1-4 aktuella beroende på hur omfattande behovet är (motsvarande 293-994 kr/månad). Arvoderad anhörigvård förutsätter personlig omvårdnad och ska uppgå till 7-28 timmar/vecka, villkor som inte gäller hemtjänstinsats utförd av kommunal eller extern utförare. De personer som kombinerar arvoderad anhörigvård med hemtjänst omfattas av hemtjänsttaxans nivåer och betalar avgifter enligt den.

Att justera avgiften för insatsen arvoderad anhörigvård i likhet med hemtjänsttaxans nivåer skulle innebära att avgiften för insatsen är rättvisare och proportionerlig till insatsens storlek. Som det är utformat idag har vissa brukare en ekonomisk fördel av att en frivillig anhörig utför insatsen istället för kommunal eller extern utförare. Förändringen skulle även i hög utsträckning underlätta för hantering av ärenden i verksamhetsstödet Treserva, och frigöra tid från personal delaktig i ärendehantering.

Beslutsunderlag

Äldrenämndens protokollsutdrag
Individ- och familjenämndens protokollsutdrag

Umeå kommun
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag
2017-01-10

Förslag till förändring av avgift för insatsen arvoderad anhörigvård

Beredningsansvariga

Petra Nylander, utredare

Sanna Stenlund, verksamhetschef utredning äldre

Anette Westin, enhetschef enheten för prevention

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

§ 122

Diarienumr: ÄN-2016/00156

Förändring av avgift för arvoderad anhörigvård**Beslut**

Äldrenämnden föreslår till kommunstyrelsen att hemtjänsttaxans nivåer ska tillämpas på insatsen arvoderad anhörigvård från och med 1 februari.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun är enligt socialtjänstlagen 5 kap. 10 § skyldig att erbjuda stöd för att underlätta för anhöriga. I Umeå kommun fungerar arvoderad anhörigvård som ett stöd som innebär att en anhörig (ex. familjemedlem eller god vän) väljs som utförare av hemtjänstinsats till en brukare med omsorgsbehov. Alla brukare med insatsen arvoderad anhörigvård är beviljade insats enligt socialtjänstlagen 4 kap. 1 § och betalar enligt hemtjänsttaxans nivå 2 (motsvarande 584 kr/månad) oavsett behovets omfattning. Om brukaren istället valt kommunal eller extern utförare är hemtjänsttaxans nivå 1-4 aktuella beroende på hur omfattande behovet är (motsvarande 293-994 kr/månad). Arvoderad anhörigvård förutsätter personlig omvårdnad och ska uppgå till 7-28 timmar/vecka, villkor som inte gäller hemtjänstinsats utförd av kommunal eller extern utförare. De personer som kombinerar arvoderad anhörigvård med hemtjänst omfattas av hemtjänsttaxans nivåer och betalar avgifter enligt den.

Att justera avgiften för insatsen arvoderad anhörigvård i likhet med hemtjänsttaxans nivåer skulle innebära att avgiften för insatsen är rättvisare och proportionerlig till insatsens storlek. Som det är utformat idag har vissa brukare en ekonomisk fördel av att en frivillig anhörig utför insatsen istället för kommunal eller extern utförare. Förändringen skulle även i hög utsträckning underlätta för hantering av ärenden i verksamhetsstödet Treserva, och frigöra tid från personal delaktig i ärendehantering.

Kommunfullmäktige fattar alla slutgiltiga beslut om förändringar av avgifter inom Umeå kommun.

Beslutsunderlag

Förslag till förändring av avgift för insatsen arvoderad anhörigvård

Beredningsansvariga

Petra Nylander, utredare

Sanna Stenlund, verksamhetschef utredning äldre

Anette Westin, enhetschef enheten för prevention

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

2016-11-23

Förändring av avgift för insatsen arvoderad anhörigvård

Sammanfattning

I äldrenämndens uppdragsplan för 2016 fastställdes att en översyn av den ideella och arvoderade anhörigvården skulle genomföras. Översynen påbörjades i mars månad och i oktober beslutade äldrenämnden att godkänna översynen samt att uppdra till förvaltningen att arbeta vidare med ett antal rekommendationer. En av dessa rekommendationer innebar att ta fram ett förslag till avgiftsförändring för insatsen arvoderad anhörigvård. Den förändring som är aktuell innebär att justera avgiften för insatsen för arvoderad anhörigvård från en fast nivå till hemtjänsttaxans samtliga nivåer. Ytterligare en av de rekommendationer som förvaltningen uppdrogs att genomföra innebar att frigöra arbetstid till samtalsstöd för anhörigkonsulenter genom att lyfta bort vissa administrativa arbetsuppgifter. Detta förslag till avgiftsförändring är även en del i det pågående arbetet. Av de 166 brukare med insatsen arvoderad anhörigvård kommer 96 brukare enligt förslaget få höjd månadsavgift vid en justering av avgiften för insatsen arvoderad anhörigvård från nivå 2 till att även omfatta nivå 3 och nivå 4 på hemtjänsttaxan. 70 brukare kommer inte beröras av förändringen.

Lagstiftning och nuläge

Arvoderad anhörigvård är en biståndbedömd insats som beviljas enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen. Vid beviljad insats finns flera alternativ till hemtjänstutförare att välja i Umeå kommun, givet att de villkor som ställs för respektive val uppfylls; kommunal utförare, extern utförare samt arvoderad anhörigvård, om det finns en anhörig som vill utföra insatsen. För att beviljas arvoderad anhörigvård krävs även att brukarens omvårdnadsbehov är av personlig karaktär samt att omsorgsbehovet ska uppgå till 7-28 timmar/vecka. Om behovet överstiger 28 timmar i veckan kombineras olika insatser (exempelvis annan hemtjänstutförare) för att tillgodose behovet.

Kommunen ska enligt socialtjänstlagen 5 kap. 10 § *erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder*. En

anhörig (vanligen familjemedlem eller god vän) är inte enligt lag skyldig att ge omsorg till en närstående (brukaren), givet att de inte berörs av regleringar i enlighet äktenskapsbalken eller föräldrabalken. Arvoderad anhörigvård är ett stöd som kommunen erbjuder i detta syfte, tillsammans med andra insatser.

Avgiftsförändring för insatsen arvoderad anhörigvård

Brukare med kommunal eller extern hemtjänstutförare betalar i enlighet med de fyra nivåer som hemtjänsttaxan utgörs av. Avgiften bestäms av storleken på insatsen. Brukare med arvoderad anhörigvårdare som hemtjänstutförare betalar i nuläget alltid enligt nivå 2 på den nuvarande hemtjänsttaxan oberoende av insatsens omfattning. Att justera detta är betydelsefullt ur ett rättviseperspektiv. Brukare med insatsen arvoderad anhörigvård betalar en fast avgift för vad som i grunden är beslut om hemtjänstinsats enligt samma premisser. De brukare som inte har frivilliga anhöriga att tillgå betalar enligt taxan med kommunal eller extern hemtjänstutförare. Val av utförare av hemtjänstinsatsen bör inte bestämma avgiftsnivån, ej heller tillgången till anhöriga som vill utföra insatser. Därför föreslås en avgiftsförändring som innebär att brukare med insatsen arvoderad anhörigvård ska omfattas av hemtjänsttaxans alla nivåer istället för endast nivå 2.

Tabell 1. Hemtjänsttaxans nuvarande nivåer

Taxa	Avgift	Insatsens omfattning
Nivå 1	293 kr/månad	< 5 timmar/vecka
Nivå 2	584 kr/månad	5–9,99 timmar/vecka
Nivå 3	819 kr/månad	10–19,99 timmar/vecka
Nivå 4	994 kr/månad	20 timmar/vecka <

De brukare som har biståndsbeslut som är större än 10 timmar i veckan kommer enligt förslaget att få förändrad avgift. Observera att nivå 1 aldrig kan vara aktuell för insatsen arvoderad anhörigvård eftersom den avser insatser som understiger 5 timmar i veckan. Att förändra avgiftsnivån från nivå 2 till att omfatta även nivå 3 och 4 skulle frigöra mycket tid för

personal som är inblandad i ärendeprocessen. Med anledning av att nuvarande systemstödet Treserva inte är anpassat för insatsen arvoderad anhörigvård läggs mycket tid till administrativt arbete för de handläggare och anhörigkonsulenter som samarbetar i processen, från att ansökan om hemtjänstinsats inkommer, till att ärendet fördelats och verkställs. Inga praktiska svårigheter kommer uppstå som förändrar eller påverkar avgiftsförändringen för systemstöd eller verksamheter. Juridiskt sett finns inga hinder för att genomföra avgiftsförändringen, eftersom det blir ett nytt politiskt beslut. Nya avgiftsbeslut krävs till berörda brukare, vilket kommer ske genom successiva omprövningar.

Följder för brukare med insatsen arvoderad anhörigvård

Totalt finns 166 brukare med insatsen arvoderad anhörigvård, och av dessa är 45 brukare under 65 år och 121 brukare över 65.

Tabell 2. Brukare med insatsen arvoderad anhörigvård, alla åldrar

Antal brukare med insatsen arvoderad anhörigvård					
	Under 65		Över 65		Totalt
Juridiskt kön	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor och män
Totalt	22	23	58	63	166

Alla 166 kommer av olika anledningar inte beröras av förändringen. 70 brukare kommer att behålla sin nuvarande nivå, varav 42 brukare över 65 år och 6 brukare under 65 år som har kombinerade insatser med arvoderad anhörigvård och annan hemtjänstutförare. Dessa brukare betalar motsvarande avgiftsnivå utifrån summan av antal timmar arvoderad anhörigvård och hemtjänst och omfattas redan av hemtjänsttaxans nivåer. De kommer inte beröras av en avgiftsförändring då avgiften i nuläget är proportionerlig till beslutet. Kvarvarande brukare har beslut om arvoderad anhörigvård som innebär att insatsen är mindre än 10 timmar/vecka (fortsatt nivå 2).

Tabell 3. Brukare som inte berörs av avgiftsförändring

Antal brukare som inte berörs av avgiftsförändring					
	Under 65		Över 65		Totalt
Juridiskt kön	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor och män
Totalt	6	11	26	27	70

Förslaget medför att 96 brukare kommer att få förändrad avgiftsnivå eftersom den nuvarande avgiften i dagsläget inte är proportionerlig till antal beviljade timmar, varav 17 brukare under 65 år kommer få en ökning med 235kr/mån (till nivå 3) och 11 brukare under 65 som får en ökning med 410kr/mån (till nivå 4). Den genomsnittliga avgiftsökningen för personer under 65 år blir 303,75kr/mån. För brukare över 65 år får 37 personer höjd avgift med 235kr/mån (till nivå 3) och 31 brukare får en avgift som innebär en ökning med 410kr/mån (till nivå 4). Den genomsnittliga avgiftsökningen för personer över 65 år blir 314,8kr/mån.

Tabell 4. Brukare som berörs av en förändrad avgiftsnivå

Antal brukare som berörs av avgiftsförändring					
	Under 65		Över 65		Totalt
Juridiskt kön	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor och män
Nivå 3 (+235kr/mån)	8	9	16	21	54
Nivå 4 (+410kr/mån)	8	3	16	15	42
Totalt	16	12	32	36	96

Det är svårt att i förhand veta hur många av dessa brukare som eventuellt kan slå i avgiftstaket för insatser enligt socialtjänstlagen, som sedan 1 oktober är 1991 kr/mån. Det är inte osannolikt att ett antal brukare kan komma att göra det. För dessa brukare kan avgiftshöjningen bli mindre än beräkningen i tabell 4. Detsamma gäller brukare som kan behöva en avgiftsnivå som är anpassad utifrån betalningsförmåga.

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden föreslår till kommunstyrelsen att föreslå till kommunfullmäktige att hemtjänsttaxans nivåer ska tillämpas på insatsen arvoderad anhörigvård från och med 1 februari 2017.

Petra Nylander

Utredare

§ 211

Diarienumr: IFN-2016/00339

Förändring av avgift för arvoderad anhörigvård

Beslut

Individ- och familjenämnden föreslår till kommunstyrelsen att hemtjänsttaxans nivåer ska tillämpas på insatsen arvoderad anhörigvård från och med 1 februari.

Ärendebeskrivning

Umeå kommun är enligt socialtjänstlagen 5 kap. 10 § skyldig att erbjuda stöd för att underlätta för anhöriga. I Umeå kommun fungerar arvoderad anhörigvård som ett stöd som innebär att en anhörig (ex. familjemedlem eller god vän) väljs som utförare av hemtjänstinsats till en brukare med omsorgsbehov. Alla brukare med insatsen arvoderad anhörigvård är beviljade insats enligt socialtjänstlagen 4 kap. 1 § och betalar enligt hemtjänsttaxans nivå 2 (motsvarande 584 kr/månad) oavsett behovets omfattning. Om brukaren istället valt kommunal eller extern utförare är hemtjänsttaxans nivå 1-4 aktuella beroende på hur omfattande behovet är (motsvarande 293-994 kr/månad). Arvoderad anhörigvård förutsätter personlig omvårdnad och ska uppgå till 7-28 timmar/vecka, villkor som inte gäller hemtjänstinsats utförd av kommunal eller extern utförare. De personer som kombinerar arvoderad anhörigvård med hemtjänst omfattas av hemtjänsttaxans nivåer och betalar avgifter enligt den.

Att justera avgiften för insatsen arvoderad anhörigvård i likhet med hemtjänsttaxans nivåer skulle innebära att avgiften för insatsen är rättvisare och proportionerlig till insatsens storlek. Som det är utformat idag har vissa brukare en ekonomisk fördel av att en frivillig anhörig utför insatsen istället för kommunal eller extern utförare. Förändringen skulle även i hög utsträckning underlätta för hantering av ärenden i verksamhetsstödet Treserva, och frigöra tid från personal delaktig i ärendehantering.

Kommunfullmäktige fattar alla slutgiltiga beslut om förändringar av avgifter inom Umeå kommun.

Arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Andreas Lundgren (S) och Igor Jonsson (M) yrkar bifall till tjänsteskrivelsen.

Ulrika Edman (V) yrkar att ärendet ska gå utan eget yttrande till nämnd.

Propositionsordning

Ordförande ställer bifall mot avslag till Andreas Lundgrens (S) och Igor Jonssons (M) yrkande och finner att arbetsutskottet bifaller yrkandet.

Ordförande ställer bifall mot avslag till Ulrika Edmans (V) yrkande och finner att arbetsutskottet avslår yrkandet.

Arbetsutskottet har därmed beslutat att bifalla tjänsteskrivelsen.

Beslutsunderlag

Förslag till avgiftsförändring för insatsen arvoderad anhörigvård

Beredningsansvariga

Petra Nylander, utredare

Sanna Stenlund, verksamhetschef utredning äldre

Anette Westin, enhetschef enheten för prevention

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Diariennr: KS-2017/00012

KS - Anmälningssärenden jan 2017

Förslag till beslut

Anmälningssärendena föranleder inte några beslut.

Ärendebeskrivning

Delegationsanmälan

Gallringsbeslut och dokumenthanteringsplaner på delegation för 2016

Protokoll

Samordningsförbundet Umeåregionen 2016-10-27

Samordningsförbundet Umeåregionen 2016-11-25

NorrlandsOperan AB 2016-11-21

Sammanträdestider

Umeå kommuns Pensionärsråd (UPR) 2017

Förnamn, Efternamn
Befattning

Anna Holmstedt
nämndsekreterare

From: Agneta Flumé
Sent: den 27 december 2016 07:09
To: Anna Holmstedt
Subject: VB: Anmälan av tagna delegationsbeslut under 2016

Follow Up Flag: Följ upp
Flag Status: Flagged

Från: Niklas Ljungholm
Skickat: den 22 december 2016 15:06
Till: Agneta Flumé
Ämne: Anmälan av tagna delegationsbeslut under 2016

Hej Agneta,

jag kan redan nu lämna uppgifter om de beslut jag under 2016 har tagit i kraft av min delegation om att besluta om gallring och bevarande av allmänna handlingar i Umeå kommun (enligt KS beslut 2009-08-18, § 89). Hör här bara:

Dokumenthanteringsplan för Näringslivsservice (under KS) – 2016-01-15,
Dokumenthanteringsplan för Upphandlingsbyrån under Ekonomifunktionen – 2016-02-09,
Dokumenthanteringsplan för Förhandling och arbetsrätt under Personalfunktionen – 2016-03-23,
Gallringsbeslut för Umeå Energi AB:s IT-stöd Winbridge – 2016-03-29,
Dokumenthanteringsplan för Måltidsservice (under TN) – 2016-05-11,
Dokumenthanteringsplan för Fastighet (under TN) – 2016-06-03,
Dokumenthanteringsplan för Äldrenämnden – 2016-07-07,
Dokumenthanteringsplan för Konsumtion (under MHN) – 2016-09-19,
Dokumenthanteringsplan för Miljö- och hälsoskyddsnämnden exklusive Konsumtion – 2016-09-20,
Kommungemensam dokumenthanteringsplan för donationsstiftelser – 2016-11-01 och
Dokumenthanteringsplan för Färdtjänst (under TN) – 2016-12-22.

Samtliga beslut är tagna i samråd med berörda verksamheter och samlade under dnr KS-2016/00051.

Därutöver har jag varit delaktig och granskat kulturnämndens dokumenthanteringsplan, som fastställdes 2016-05-24 (§ 30) av kulturnämnden själv.

Mer än så har jag inte hunnit under året (även om flera andra är på gång, mer eller mindre långt gångna).

Och med detta får jag tillönska om en riktigt god jul!

M v h
Niklas

From: Agneta Flumé
Sent: den 3 januari 2017 07:15
To: Anna Holmstedt
Subject: VB: Tillägg till anmälningsärendet om dokumenthanteringsplaner tagna under 2016

Follow Up Flag: Följ upp
Flag Status: Flagged

Från: Niklas Ljungholm
Skickat: den 2 januari 2017 15:16
Till: Agneta Flumé
Ämne: Tillägg till anmälningsärendet om dokumenthanteringsplaner tagna under 2016

Hej,

tillägg för en dokumenthanteringsplan för Överförmyndarnämnden för Umeåregionen måste göras. Detta var en plan som facknämnden själv formellt tog (2016-04-06, § 21) i samråd med undertecknad.

M v h
Niklas

PROTOKOLL

Sammanträdesdatum

2016-10-27

KOMMUNLEDNINGSTABEN NÄMNSKANSLIET UMEÅ KOMMUN	
2016 -12- 0 6	
Dnr:	Dpt:
Aktbil:	Bil:

Samordningsförbundet Umeåregionen

Plats och tid Kommunhuset i Vindeln, klockan 09.00-15.00

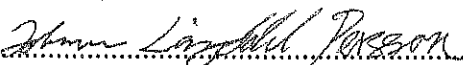
Beslutande

Peter Vigren	Umeå kommun, ordförande
Björn Norberg	Arbetsförmedlingen
Per Erik Björk	Försäkringskassan § 79-89
Ulf Björk	Västerbottens läns landsting
Mathias Haglund	Vindeln kommun

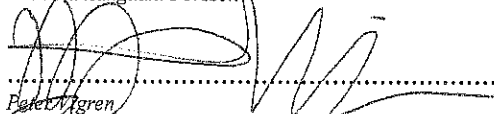
Övriga deltagare

Mikael Holmlund	Förbundschef
Madeleine Jakobsson	Nordmaling kommun
Kenneth Isaksson	Västerbottens läns landsting
Johanna Långdahl Persson	Administratör

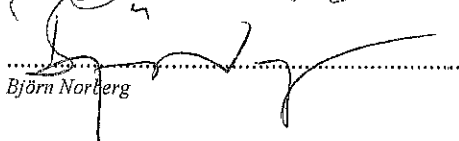
Sekreterare

.....
Johanna Långdahl Persson

Ordförande

.....
Peter Vigren

Justerare

.....
Björn Norberg

BEVIS

Justeringen har tillkännagivits genom anslag hos Västerbottens läns landsting samt Nordmaling, Vindeln, Umeå och Vännäs kommuner.

Samordningsförbundet Umeåregionen

Sammanträdesdatum: 2016-10-27 Justeringsdatum: 2016-11-25

Datum för anslags uppsättande: 2016-11-28 Datum för anslags nedtagande: 2016-12-19

Protokollet förvaras på Samordningsförbundets kansli.

Underskrift

Johanna Långdahl Persson

§ 79 Mötets öppnande

Ordförande förklarade mötet öppnat.

§ 80 Incheckning

Var och en runt bordet "checkade in", det vill säga utifrån egen vilja beskriva det personliga nuläget.

§ 81 Val av justerare

Björn Norberg utsågs att justera dagens protokoll.

§ 82 Föregående protokoll (Bilaga 1)

Föregående protokoll gicks igenom och lades till handlingarna.

§ 83 Godkännande av dagordning

Dagordningen godkändes med en tillagd punkt om ägarsamråd.

§ 84 Föregående beredningsgruppsmöte - Information

Mikael Holmlund rapporterade från föregående sammanträde för beredningsgruppen.

Styrelsen godkände rapporten.

§ 85 Debattartikel (Bilaga 2)

Peter Vigren redovisar förslag på en debattartikel. Styrelsen diskuterade förslaget och några förslag på ändringar togs upp. Ordförande fick i uppdrag att göra ändringarna och skicka ut förslaget på ytterligare en remissrunda till styrelsen.

§ 86 Vad säger propositionen om FINSAM

399 miljoner har tilldelats samordningsförbunden. V.44 kommer fördelningen till respektive förbund att meddelas från Försäkringskassan. Unga med aktivitetsersättning bör prioriteras samt sjukskrivna enligt propositionen.

Styrelsen godkände rapporten.

§ 87 Landstingets finansering av insatser

Mikael Holmlund rapporterade att Landstinget meddelat att de kommer att finansera sina tjänster i Steget vidare och Hikikomori.

§ 88 Läget på Ungdomstorget

Mikael Holmlund rapporterade att Försäkringskassan förnärvarande har svårigheter att prioritera sitt samordningsuppdrag för unga. Detta har föranlett att man inte har personal samlokaliserad på Ungdomstorget sedan den sista september.

Styrelsen diskuterade frågan och beslutade följande:

- Vi ska verka för att få upp frågan på dagordningen till ordförandekonferens som NNS anordnar den 26/1, där socialförsäkringsministern deltar. Mikael Holmlund får i uppdrag att förankra detta med NNS tjänsteman.
- Per-Erik Björk tar upp frågan med Mikael Boman som har ett centralt samverkansuppdrag på Försäkringskassan.
- Frågan ska vara en stående punkt på styrelsens dagordning.

§ 89 Verksamhetsplanering (Bilaga 3)

Mikael Holmlund gick igenom förslag på förändringar i verksamhetsplan samt förväntade äskanden.

Särskilt diskuterades Vuxenplattformen och överenskommelsen för förebyggande insatser.

Styrelsen diskuterade löpande föredragningen och kom med inspel. Baserat på diskussionen fick förbundschefen i uppdrag att ta fram en reviderad verksamhetsplan till nästa sammanträde.

§ 90 Övriga frågor

Ägarsamråd är inplanerat till den 26/1. Detta krockar med ordförandekonferensen, därför är det viktigt att vice ordförande deltar på ägarsamrådet.

§ 91 Utcheckning

Samtliga mötesdeltagare gav sin feedback på sammanträdet.

§ 92 Mötet avslutas

Ordförande förklarar mötet avslutat.

PROTOKOLL

Sammanträdesdatum

2016-11-25

KOMMUNLEDNINGSTABEN NÄMNSKANSLIET UMEÅ KOMMUN	
2016 -12- 27	
Dnr:	Dpl:
Aktbil:	Bil:

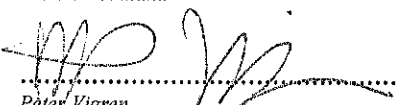
Samordningsförbundet Umeåregionen

Plats och tid Ungdomstorget, Sveagatan 8 i Umeå, klockan 08.15-12.00

Beslutande Peter Vigren Umeå kommun, ordförande
Carola Larsson Arbetsförmedlingen
Mikael Broman Försäkringskassan § 102-110
Ulf Björk Västerbottens läns landsting § 93-102
Johan Söderling Vännäs kommun
Kenneth Isaksson Västerbottens läns landsting § 103-110

Övriga deltagare Mikael Holmlund Förbundschef
Mathias Haglund Vindelns kommun
Kenneth Isaksson Västerbottens läns landsting § 93-102
Emma Anderbom Utredare
Karin Ahnqvist Robertsfors kommun adjungerad

Sekreterare
Mikael Holmlund

Ordförande
Peter Vigren

Justerare
Carola Larsson

BEVIS

Justeringen har tillkännagivits genom anslag hos Västerbottens läns landsting samt Nordmaling, Vindelns, Umeå och Vännäs kommuner.

Samordningsförbundet Umeåregionen

Sammanträdesdatum: 2016-11-25 Justeringsdatum: 2016-12-16

Datum för anslags uppsättande: 2016-12-19 Datum för anslags nedtagande: 2017-01-09

Protokollet förvaras på Samordningsförbundets kansli.

Underskrift
Mikael Holmlund

§ 93 Mötets öppnande

Ordförande förklarade mötet öppnat.

§ 94 Incheckning

Var och en runt bordet "checkade in", det vill säga utifrån egen vilja beskriva det personliga nuläget.

§ 95 Val av justerare

Carola Larsson utsågs att justera dagens protokoll.

§ 96 Föregående protokoll (Bilaga 1)

Föregående protokoll gicks igenom och lades till handlingarna.

§ 97 Godkännande av dagordning

Dagordningen godkändes med två tillagda punkter, ägarsamråd och jullunch.

§ 98 Föregående beredningsgruppssammanträde - Information

Mikael Holmlund rapporterade från föregående för beredningsgruppssammanträde.

Styrelsen godkände rapporten.

§ 99 Försäkringskassans riktlinjer för full kostnadstäckning/läget på UT

Mikael Holmlund föredrog den händelseutveckling som varit runt frågan om s.k. full kostnadstäckning för Försäkringskassans tjänstemän vid finansiering av samordningsförbund. Kort sammanfattat gick en skrivelse ut från Försäkringskassans ekonomidirektör. Skrivelsen innebar att Försäkringskassans skulle kräva 800 kr/timmen för sina externfinansierade tjänstemän. Frågan har varit upp i Nationella nätverket för samordningsförbund – NNS styrelse samt till ansvarig minister. Efter ett muntlig och

skriftlig dialog mellan Försäkringskassan, regeringskansliet och NNS har nu Försäkringskassan i en skrivelse beslutat att dra tillbaka sina anspråk. Dock ska man se över frågan står det i samma skrivelse.

Styrelsen diskuterade rapporten och konstaterade NNS viktiga funktion. Rapporten godkändes.

Under samma punkt rapporterade Mikael Holmlund om nuläget på Ungdomstorget gällande Försäkringskassans delaktighet i samverkan. Mikael rapporterade att den överenskommelse som beslutats i styrgruppen följts upp och det i stort fungerar. Överenskommelsen har uppdaterats med ett tillägg och det är att Försäkringskassan har ambitionen att hitta en ny form av samlokalisering när möjlighet ges.

Styrelsen diskuterade rapporten. Peter Vigren kommer att lyfta frågan på ordförandekonferensen i januari då socialförsäkringsministern deltar. Frågan ska vara en stående punkt på styrelsen dagordning.

§ 100 Landstingets finansiering av insatser

Mikael Holmlund berättade att den rapport han lämnat vid föregående styrelsesammanträde visat sig felaktig. Beskeden gällande egen finansiering av personal från landstinget i våra samverkansplattformar varierar från olika tjänstemän.

Styrelsen diskuterade rapporten. Inga beslut fattades.

§ 101 Rapport om förutsättningar att söka ESF-medel för kompetensutveckling av egen personal (Bilaga 2)

Emma Anderbom föredrog de nu kända förutsättningarna för att söka ESF medel för att bedriva kompetensutveckling av egen personal.

Styrelsen diskuterade frågan och gjorde några inspel som Emma tar med i sitt arbete. Frågan om ägarskap diskuterades.

Beslut: Styrelsen beslutar att Samordningsförbundet ska söka ESF medel för att äga och genomföra ett sektorsövergripande kompetensutvecklingsprojekt. Målgruppen är personalen i våra samverkansplattformar.

§ 102 Samverkansplattform för vuxna +25 (Bilaga 3)

Emma Anderbom presenterade Beredningsgruppens förslag till samverkansplattform för vuxna +25. Styrelsen diskuterade frågan.

Beslut:

- Vuxenplattformen som beskriven modell/ramstruktur antas med vissa tillägg (se nedan).
- Vuxenplattformen startas 1 okt 2017.
- Samordningsförbundet avsätter medel (441 tkr för 2017) för en Utvecklingsledare och uppdrar till beredningsgruppen att påbörja rekryteringen, skyndsamt. Mål tillsättning i april 2017.
- Vuxenplattformen antar namnet Vuxentorget.
- Steget Vidare läggs ned från 2017-09-30 – resurser överförs till plattformen.
- Förberedelse för arbetslivsinriktad rehabilitering - FFA avvecklas från och med 2016-12-31
- Matcha avvecklas från och med 2016-12-31

Resurssättning av vuxenplattformen:

- Ännu ej beslutad resursfördelning (rödmarkerad i förslag) hänskjuts till styrelsen.
- Samtliga organisationer rekommenderas att tillämpa ansökningsförfarande. Kompetensprofiler för Vuxenplattformen behöver tydliggöras inför ansökningsförfarande.
- Kommunikationsstrategi gentemot personal ännu oklar.

Fortsatt utredning kvartal 1 2017

- GKGI:s (AF/FK-samverkan) kopplat till Vuxenplattformen: behöver utredas ytterligare.
- Utflödet: behöver utredas ytterligare för att tydliggöras.
- Sociala redovisningen: bör avgränsas och fördjupas bland annat kring systemskäl/bakomliggande orsaker till utanförskap.

§ 103 Överenskommelsen plattform förebyggande insatser (Bilaga 4)

Mikael Holmlund fördrog förslaget samt Beredningsgruppens rekommendation till beslut. Beredningsgruppen rekommenderade styrelsen att avslå äskandet.

Beslut: Styrelsen beslutade att inte gå på Beredningsgruppens förslag. Ansökan bifölls varpå Samordningsförbundet avsätter 1 490 tkr för 2017, 1 605 tkr för 2018 och 1 620 tkr för 2019. Carola Larsson reserverade sig mot beslutet.

Beslutet är ett inriktningsbeslut där Samordningsförbundet kan komma att ompröva delar av beslutet inför varje nytt kalenderår. Detta utifrån hur verksamheten utvecklas samt hur huvudmännen fördelar medel till Samordningsförbundet.

De medel som avsatts från Samordningsförbundet får inte användas till sådant som åligger arbetsgivare i det ordinarie arbetet utan ska vara sådant som skapar mervärde.

§ 104 Beslut om insatser och budget (Bilaga 5)

Styrelsen tog under denna punkt alla ekonomiska beslut förutom de som är angivna under § 102-103.

De sammahållna insatserna (Mellansteget, Hikikomori och Våga växa) (Dnr 10-2015)

Beredningsgruppen rekommenderade styrelsen att bifalla äskandet.

Beslut: Styrelsen biföll äskandet med 950 tkr för 2017 och 1 000 tkr för 2017.

Beslutet är ett inriktningsbeslut där Samordningsförbundet kan komma att ompröva delar av beslutet inför varje nytt kalenderår. Detta utifrån hur verksamheten utvecklas samt hur huvudmännen fördelar medel till Samordningsförbundet.

Ungdomstorget (Dnr 8-2014)

Beredningsgruppen rekommenderade styrelsen att bifalla äskandet.

Beslut: Styrelsen biföll äskandet med 2 765 tkr för 2017.

Uppsökande verksamhet unga (Dnr 11-2015)

Beredningsgruppen rekommenderade styrelsen att bifalla äskandet.

Beslut: Styrelsen biföll äskandet med 250 tkr för 2017.

Steget vidare 2.0 (Dnr 8-2010)

Beredningsgruppen rekommenderade styrelsen att bifalla äskandet.

Beslut: Styrelsen biföll äskandet med 1 974 tkr för 1/1-30/9 2017.

Den gröna vägen (Dnr 19-2015)

Beredningsgruppen rekommenderade styrelsen att avslå äskandet.

Beslut: Styrelsen avslog äskandet.

Resurs för att utveckla NAFS (Dnr 1-2007)

Beredningsgruppen rekommenderade styrelsen att bifalla äskandet.

Beslut: Styrelsen biföll äskandet med 340 tkr för 2017.

Lokal samverkan i Vännäs (Dnr 7-2014), Vindeln (14-2015), Nordmaling (15-2015) och Robertsfors(30-2016)

Beredningsgruppen rekommenderade styrelsen att bifalla äskandet.

Beslut: Styrelsen biföll äskandet för respektive kommun med 380 tkr för 2017 och 390 tkr för 2018.

Detta motsvarar 75 % av lönen till en arbetskonsulent/koordinator. Övriga 25 % står kommunerna själva för.

Beslutet är ett inriktningsbeslut där Samordningsförbundet kan komma att ompröva delar av beslutet inför varje nytt kalenderår. Detta utifrån hur verksamheten utvecklas samt hur huvudmännen fördelar medel till Samordningsförbundet.

Övriga beslut

Styrelsen beslutar att i budget avsätta nedan angivna belopp för verksamhetsnära insatser.

Utredningsstöd till vuxenplattform/resurs för ESF ansökan	170 tkr
Social redovisning	70 tkr
Konferenser (NAFS)	50 tkr
Ledarskapsutveckling	150 tkr
KUR/uppföljning kransen	160 tkr
Studenter och övrig uppföljning	40 tkr
Information och marknadsföring	20 tkr

De frukostföreläsningar som bedrivits under 2015 och 2016 avvecklas.

§ 105 **Beslut om revideringar i verksamhetsplan och budget (Bilaga 6)**

Vid föregående sammanträde diskuterades verksamhetsplanen varpå några förändringar föreslogs. Mikael Holmlund gick igenom de förändringar som gjorts enligt de diskussionerna samt förslag på ny budget.

Beslut: Styrelsen beslutade att anta Verksamhetsplan och budget för åren 2017-2019.

§ 106 **Mötesplan 2017 (Bilaga 7)**

Beslut:

Fredag den 20 januari (Umeå)
Fredag den 24 februari 8-12 (Nordmaling)
Fredag den 21 april 8-12 (Umeå)
Fredag den 2 juni (Vännäs)
Fredag den 15 september (Umeå)
Fredag den 27 oktober (Robertsfors)
Torsdag den 30 november* (Umeå) Preliminär

§ 107 **Ägarsamråd**

Ägarsamråd kommer att hållas den 29 mars. De som kan delta anmäler detta till Mikael Holmlund.

§ 108 Jullunch

Styrelsen beslutar att avsluta året med en jullunch den 22 december. Mikael Holmlund fick i uppdrag att boka bord på lämplig restaurang.

§ 109 Utcheckning

Samtliga mötesdeltagare gav sin feedback på sammanträdet.

§ 110 Mötet avslutas

Ordförande förklarar mötet avslutat.

Org.nr 556529-6190

2016-11-21

KOMMUNLEDNINGSTABEN NÄMNSKANSLIET UMEÅ KOMMUN	
2016 -12- 13	
Dnr:	Dpt:
Aktbil:	Bil:

Tid: Måndagen den 21 november 2016 kl. 10.00-12.00.

Art: Styrelsemöte för NorrlandsOperan AB

Plats: NorrlandsOperans konferensrum plan 5, Umeå.

Närvarande:

Tjänstgörande ledamöter och ersättare:

Eva Andersson, ordförande (s)
Marie-Louise Rönmark, vice ordförande (s)
Jan-Olov Carlsson (v)
Ulf Degerman (s)
Per-Martin Jonasson (kd)
Solvig Jonsson (s)
Peter Sedlacek (l)
Kjerstin Widman (m)
Karl-Erik Törner (s)

Ej tjänstgörande ersättare:

Elsa Andersson Hedqvist (v)
Olle Edblom (c)
Margareta Ekesryd (l)
Liv Granbom (m)
Lena Näslund (s)
Kristofer Södermark (s)

Övriga: Kjell Englund, VD
Per Edlund, vVD
Linus Mattsson, SYMF
Stefan Sandgren, TF
Eivor Johansson, sekreterare

- §55. **Sammanträdet öppnas**
Ordföranden hälsar alla välkomna och förklarar mötet öppnat.
- §56. **Val av justerare**
Till justerare väljs Kjerstin Widman.
- §57. **Fastställande av föredragningslista**
Styrelsen fastställer föredragningslistan
- §58. **Föregående sammanträdesprotokoll**
Föregående sammanträdesprotokoll läggs till handlingarna.

Org.nr 556529-6190

2016-11-21

§59. Resultatprognos 2016. Revidering av budget 2017 samt prognos för 2018-2019.
Per Edlund redogör för resultatprognosen för år 2016. Prognosen pekar på ett positivt resultat tack vare lägre personalkostnader, traktamenten och resekostnader samt att produktionskostnaderna blev lägre än budget. Verksamheterna har agerat kostnadsmedvetet.

Den beräknade kostnadsökningen i samband med arbetsmiljöåtgärderna blir ca 2,8 – 3 Mkr. Diskussioner med ägarna och Umeå kommuns tidigare löfte att det inte ska drabba NorrlandsOperans ekonomi måste återupptas av styrelsen. Kostnaderna för arbetsmiljöåtgärderna är budgeterade fr.o.m. 2017.

Ägarnas anslagshöjning bygger på KPI vilket, i en personalintensiv verksamhet som NorrlandsOperan bedriver, inte täcker kostnadsökningar och lönerederingar. Ägarna har inlett dialog om förfaringssättet.

Budget för år 2017 visar på ett positivt resultat medan budgetprognoserna för år 2018-2019 pekar på ett underskott.

Resultatprognos för år 2016 samt budget för åren 2017-2019 biläggs protokollet. (Bilaga 1).

Styrelsen beslutar godkänna rapporten.

§60. Investeringsbudget
Per Edlund informerar om investeringsram på totalt 2 250 kkr. (f.å. 1 450 kkr.) för år 2017. Investeringarna finansieras med eget kapital samt att komplettering av inventarier för restaurangen och ny entré finansieras med hyresintäkt.

Investeringsbudgeten biläggs protokollet. (Bilaga 2).

Styrelsen beslutar att godkänna föreslagen investeringsram på 2 250 kkr. med 1 450 kkr. för år 2017.

§61. Redogörelse för bolagets avtalstrohet
Per Edlund informerar om bolagets inköpsrutiner och reviderat upphandlingsreglemente. Merparten av upphandlingarna görs genom direktupphandling. Upphandlingsbyrån kan vara behjälplig vid mer komplicerade upphandlingar.

Information om offentlig upphandling och LOU genomförs en gång/år med föreläsare från Upphandlingsbyrån. Nästa informationstillfälle onsdagen den 30/11 2016.

Avtal registreras fortlöpande i avtalsregister.

Styrelsen beslutar att godkänna informationen.

§62. Internkontrollplan för år 2017
Per Edlund redogör för förändrad riskbedömning och reviderat reglemente för internkontroll och internkontrollplan.

Internkontrollplan biläggs styrelseprotokollet. (Bilaga 3).

Styrelsen beslutar att godkänna internkontrollplan för år 2017.

§63. Plan för inre arbete, uppföljning
Kjell Englund redogör för det inre arbetet.

Org.nr 556529-6190

2016-11-21

Orkesterchestjänsten tillsätts med Elin Hellrönn som tf. orkesterchef t o m 30/6 2017, Gunilla Hägglund Sjöström tjänstgör 100 % som personalchef.

- Filmen Trevligt Folk visades för all personal den 16/11 som ett led i det pågående mångfaldsarbetet.
- Förbättringar av den fysiska arbetsmiljön genomförs i och med pågående ombyggnationer.
- Intern kommunikationsplan är på gång.
- Information från ledningsgruppens möten lämnas till all personal.
- Lönekriterier är en prioriterad arbetsuppgift för nye personalchefen.

Styrelsen är härmed informerad.

§64. Utvärdering av styrelsens och VD:s arbete 2015-2016

(bordlagd 2016-04-07)

Genomgång av sammanställda enkätsvar om styrelsens och VD:s arbete 2015/2016 görs.

Årlig utvärdering genomförs. Utskick av ny enkätundersökning görs inför nästa styrelsemöte den 24 februari 2017.

Styrelsen är härmed informerad.

§65 Bolagets mål och strategier för framtiden

NorrlandsOperans Visions och strategidokument tas fram utifrån ägardirektiv, policys och övriga styrdokument. Bolagets framtagna visionsdokument för åren 2016-2019 gäller.

Styrelsen har för avsikt under styrelsesammanträdet februari 2017 analysera och ev. prioritera utifrån ägardirektiven.

Styrelsen är härmed informerad.

§66. Nominering till Regional Musik i Sverige (RMS)

Styrelsen beslutar att godkänna nominering av Elisabet Ljungar till styrelsen för Regional Musik i Sverige RMS.

Punkten förklaras omedelbart justerad av styrelsen. (Bilaga 4).

§67. Rapporter

a) Information om personalfrågor

Personalchef Gunilla Hägglund Sjöström presenterar sig och berättar om arbetet med övergripande personalfrågor och chefsstöd.

Uppföljning av arbetsmiljöarbete, jämställdhetsarbete med bl.a. föreläsningar för all personal kring diskrimineringsgrunderna pågår, ny personalhandbok på gång, policys, rutiner och handlingsplaner uppdateras alt. tas fram nya.

Styrelsen tackar Per Edlund för hans insats i arbetet med personalfrågor parallellt med med arbetet som ekonomichef och vice VD.

Styrelsen beslutar att godkänna informationen.

Org.nr 556529-6190

2016-11-21

b) Produktioner

Kjell Englund informerar om ett urval av höstens föreställningar bl.a. andra året av Urban North, ett treårigt projekt om urban kultur, Tentacle Tribe, Graffiti-projektet med Saadia Hussain tillsammans med några elever från Midgårdsskolan, Missionären av Malin Hellqvist Sellén, Bolero med koreografi av Jeanette Langert mm. Nästa år bl.a. Cullbergbaletten och Akram Khan.

Orkestern genomförde konsert med Elim Chan ny chefsdirigenten och Alexander Kagan, ny konsertmästare den 17/11, kammarmusikserien Våra musiker i närbild ger konserter hösten 2016/våren 2017, årets julkonsert spelas den 15-16/12 m.m.

I den 49:e Jazzfestivlen deltog bl.a. Mats & Morgan band. Lennart Strömbäck tilldelades SR:s specialpris Jazzkatten.

MADE med Kristina Issa band och föreställningen Arabic Spring går även på turné. Föreställningarna Var blev ni av och En enkel biljett har turnerat i länet.

Operan Mahagonny fick bra kritik i pressen. Utförsäljningen av rekvisita mottogs mycket positivt. Sing-Along-opera där barn sjunger tillsammans med Norrlandsoperans barnkör, orkester, solist och dirigent från höstens operaproduktion blev populärt.

Vårens produktion musikalen Passion går även på turné i NMD-området. Hösten 2017 ges Faust och våren 2018 ges Orfeus & Euridike.

Vid utvärdering av säsongen 2015/2016 gjordes en sammanställning av priser och nomineringar mm som vi fått. (Bilaga 5).

Styrelsen beslutar att godkänna rapporten.

c) Ombyggnad av lokaler, arbetsmiljö

Akustikåtgärderna i konsertsalen har gett bra resultat, nytt golv i teatern och nytt förstärkt golv i Black Box, ny hydraulik i diket, fullvärdiga lingångar, godkänd svetsplats i monteringshallen, miljöanpassning av rekvisitas lokaler mm. Därutöver har kommunen byggt servicebryggor i taket för viss service i fastigheten.

Eftersom planerat entresolplan ovanför Baren fick avslag, planeras byggnation av nya lokaler för kostymavdelningen i samband med utbyggnad av restaurangen, flytt av entré och biljettkassa/reception.

Styrelsen beslutar att godkänna rapporten.

d) Restaurang och entré

Information om planerad utbyggnad av restaurangen i ett plan, flytt av entré och flytt av reception och biljettkassa till nuvarande Baren. Bygglovhandlingar har lämnats in. Planerad byggstart i början av februari 2017, arbetet beräknas vara klart i augusti/september 2017.

Styrelsen beslutar godkänna rapporten.

e) Övriga

Inga övriga frågor anmäldes.

§68.**Ad acta**

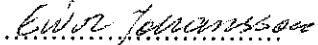
Ad acta läggs till handlingarna.

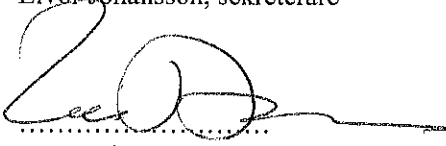
Org.nr 556529-6190

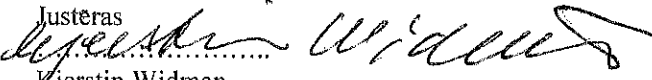
2016-11-21

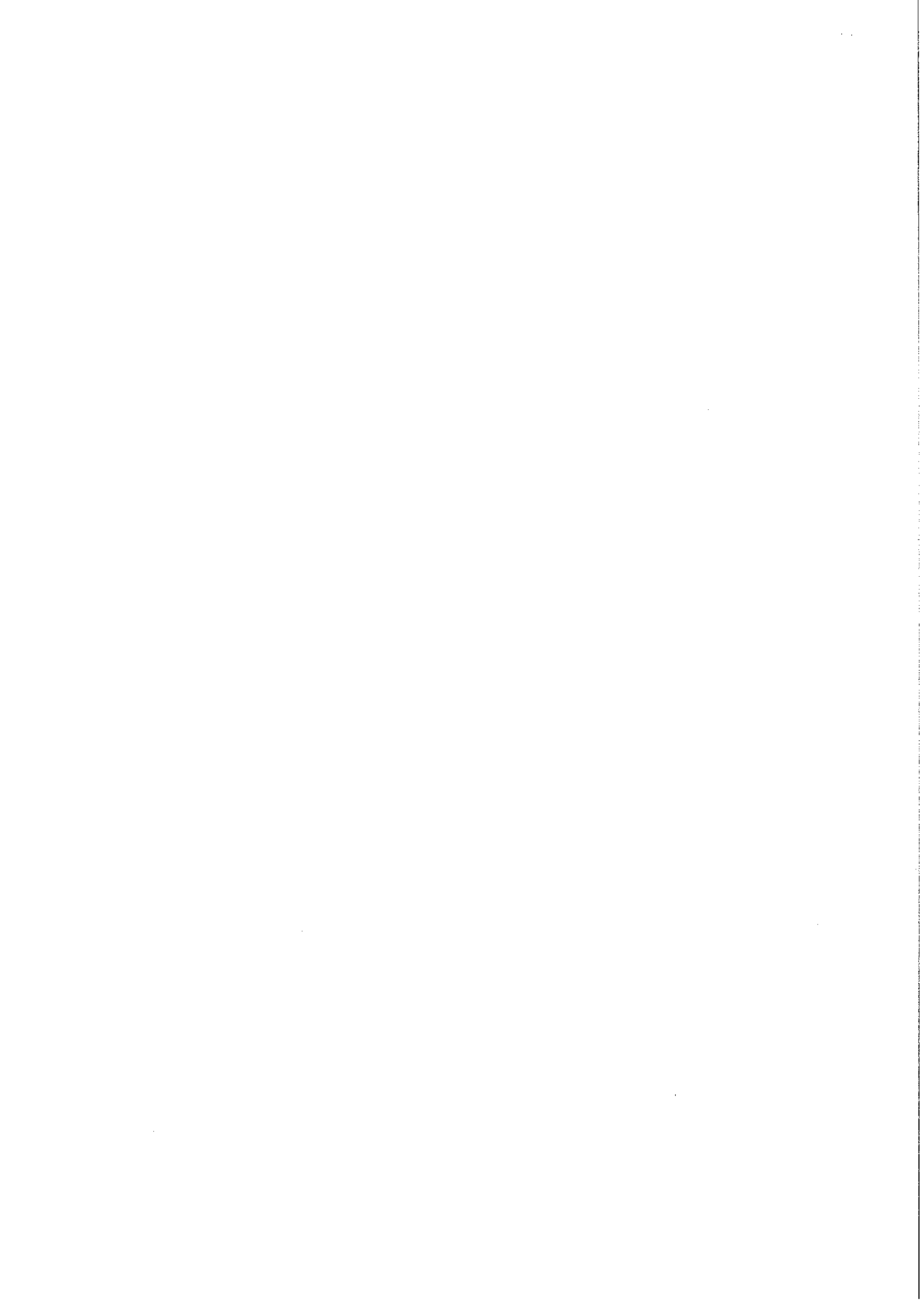
- § 69. **Övriga frågor**
Inga övriga frågor anmäldes.
- §70. **Datum för nästa sammanträde**
Styrelsen beslutar om nytt datum för nästa styrelsesammanträde fredagen den 24/2 2017 kl. 14.00 – 16.00.
- §71. **Avslutning**
Ordföranden tackar för dagens möte och sammanträdet avslutas.

Vid protokollet

Eivor Johansson, sekreterare

Eva Andersson, ordföranden

Justeras

Kerstin Widman

NorrlandsOperan AB

Resultatprognos 2016-12-31, budget 2017, samt budgetprognos 2018-2019.

Per Edlund v.vd Umeå den 13 november 2016

Intäkter (Mkr)	Resultat 2016 Prognos	Budget 2016 Reviderad 2016-04-19	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019
Statliga anslag, not 1	49,9	49,9	51,2	51,1	51,7
Umeå kommun, not 2	25,8	25,8	26,2	26,6	27,0
Region Västerbotten, not 3	22,6	22,6	22,9	23,3	23,6
Periodiserat ägartillskott	10,2	10,2	11,0	3,2	-
Övriga intäkter, not 4	1,4	0,8	1,2	1,5	1,0
Summa intäkter	109,9	109,3	112,5	105,7	103,3
Kostnader (Mkr)					
Prod.bu. kostnader	-20,5	-21,2	-20,6	-20,1	-20,1
Kvalitetsförstärkande insatser not 5	-0,8	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1
Personal, not 6	-57,4	-59,4	-63,2	-64,9	-65,8
Fastighet/lägenheter	-12,3	-12,4	-12,8	-13,0	-13,2
Hyreskostnad, arbetsmiljö, not 7	-	-	-2,9	-2,9	-2,9
Övriga kostnader	-6,7	-6,7	-7,2	-6,8	-6,9
Avskrivningar	-1,2	-1,2	-1,5	-1,7	-1,7
Summa kostnader	-98,9	-102,0	-109,3	-110,5	-111,7
Resultat före f.netto	+11,0	+7,3	+3,2	-4,8	-8,4
Finansiellt netto	+0,0	+0,0	+0,0	+0,0	+0,0
Resultat	+11,0	+7,3	+3,2	-4,8	-8,4

Not 1 För åren 2017-2019, statligt anslag uppräknade med 1,17%, Extra anslag till regionmusiken 1 Mkr för år 2017. För åren 2018-2019 800 kkr. NMD 3,0 Mkr för år 2017 och för åren 2018-2019 2,5 Mkr.

Not 2 För åren 2017-2019, Umeå kommun, anslag uppräknade med 1,6% (KPI för år 2017)

Not 3 För åren 2017-2019, Region Västerbotten, anslag uppräknade med 1,6% (KPI för år 2017).

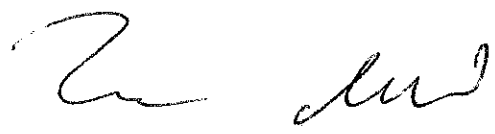
Not 4 För år 2017, sponsorintäkt 0,4 Mkr, återbetalning Fazer 0,2 Mkr, hyra restaurang (del av år 2017).

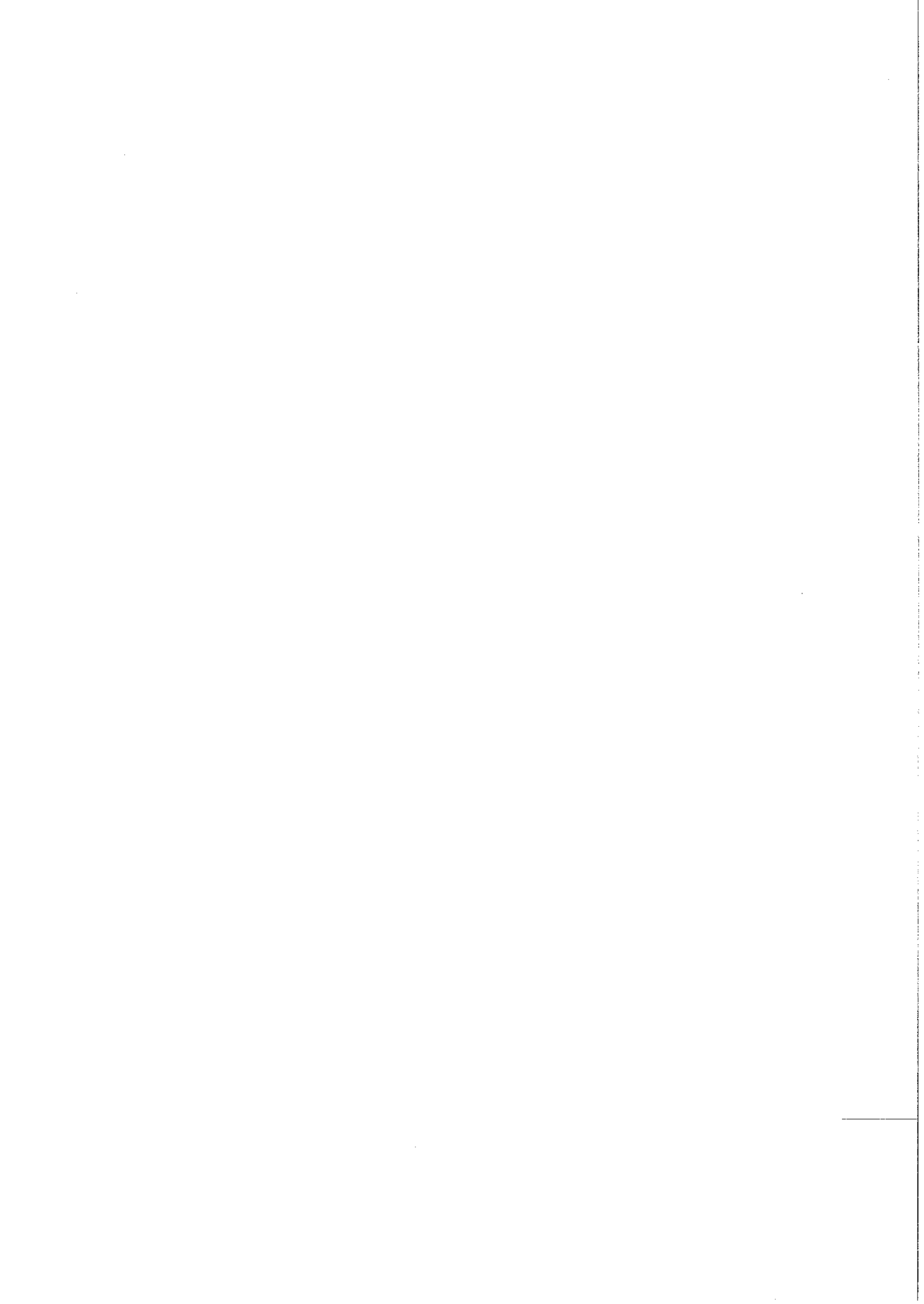
Not 5 Av Kulturrådet beslutade kvalitetsförstärkande insatser, 1,1 Mkr.

Not 6 Resultatprognosen för 2016 tyder på minskade personalkostnader jämfört med budget med anledning av ej tillsatta tjänster 2016 samt lägre traktamentes och resekostnader jämfört med budget. År 2016-2019 hänsyn tagit till minskad kostnad för pensionspremie, 1,1 Mkr samt ökad kostnad 2017 p.g.a. slopat schablonavdrag på arbetsgivaravgifter med 1,7 Mkr. (skatteverket har flyttat fram beslutat till att gälla fr.o.m. 2017).

Not 7 Prognos för ökad hyreskostnad med anledning av arbetsmiljöåtgärder i fastigheten.

Not 8 Ökade avskrivningar till följd av arbetsmiljöåtgärder i fastighet.

Umeå den 16 november 2016

Investeringsbudget år 2017.

En inventering och prioriteringsordning av investeringar har genomförts i bolaget.

Av inventeringen framgår bland annat behov av och komplettering av teknisk utrustning och maskiner inom teknik, uppgradering och komplettering av datorer, komplettering av kontorsmöbler, åtgärder för att förbättra inspicientplatsen, ny repetitionsflygel, digital fasadskylt, ny biljettkassa, kompletteringar i restaurangen, m.m.

Åtgärder för att förbättra arbetsmiljö- och säkerheten inom fastigheten, beslut Umeå kommun 22 september 2015 samt 2016-05-16 med totalt 56.945 kkr. Kapitalkostnaden för ombyggnad av lokaler finansieras av fastighetsägaren Umeå kommun och NorrlandsOperan (medtaget i budget 2017-2018 med 2,2 Mkr vardera åren). Den totala ombyggnadskostnaden inkluderar tillbyggnad av restaurang och ny entré med 11.000 kkr, kapitalkostnaden finansieras med hyresintäkt från restaurangrörelsen.

Arbetsmiljö- och säkerhetsåtgärderna i fastigheten påbörjades under våren 2016 och beräknas vara färdigställda och besiktade slutet av år 2016.

Tillbyggnad av restaurangen och ny entré beräknas påbörjas under januari/februari 2017.

Ledningen för NorrlandsOperan föreslår styrelsen att besluta om en investeringsram på totalt 2.250 kkr (f.å. 1.450 kkr) för år 2017. Investeringarna finansieras med eget kapital samt att komplettering av inventarier för restaurangen och ny entré finansieras med hyresintäkt.

Per Edlund

NO!

Internkontrollplan, NorrlandsOperan AB.

Per Edlund 2015-09-13

Bilaga 1

Rev. 2016-04-07, 2016-04-19

Risikfaktorer	När?	Kontrollansvarig	Granskningen utförs	Kontrollmetod	Rapportering till	Riskbedömning
Minskade anslag/bidrag	I samband med att ägarnas och statens budget presenteras	Administrativ chef	Vid respektive budgetbeslut, vanligtvis kring midsommar för kommun och februari/mars (innevarende budgetår) för region/stat	Konsekvensanalys	Styrelsen, presidium och ledningsgrupp. När: Vid varje beredning och inför styrelsemöten i februari, mars, september, december. Ågarsamråd i mars	Minskade eller oförändrade anslag/bidrag innebär konsekvenser för produktioner och övrig verksamhet. Risk: stor/mellan.
Besked om anslag/bidrag lämnas under pågående budgetperiod	I samband med att ägarnas och statens budget presenteras	Administrativ chef	Vid respektive budgetbeslut, vanligtvis kring midsommar för kommun och februari/mars (innevarende budgetår) för region/stat	Konsekvensanalys	VD, avdelningschefer, producenterna. Efter varje besked om budget	Flera av produktionerna är förbundna med avtal, oftast 3-4 år innan föreställning. Risk: stor/mellan
Arbetsmiljö	Skyddsronder	VD eller enligt delegationsordning	Löpande av skyddsombud, skyddsronder 1 ggr/år, skydds-kommitté	Systematiskt arbetsmiljöarbete enligt plan	Styrelsen, ordföranden och ledningsgrupp. Kontinuerligt	Verksadernas arbetsmiljö samt åtgärder i konsertsal mm. Risk: stor (Beslutade arbetsmiljöåtgärder för 30 Mkr tillägg 15,9 Mkr, TOT 45,9 Mkr)

Personalförsörjning	Vid rekrytering	HR- ansvarig	Löpande av HR-ansvarig	Årlig identifiering och kartläggning av bristyrken	VD, administrativ chef, avdelningschef, november	Rekrytering av vissa bristyrken inom teknik och konstnärliga yrken. Avstånd kan vara en bidragande faktor. Risk: mellan
Upphandling	Vid inköp	Administrativ chef/avdelningschef	Löpande av administrativ chef, avdelningschef	Stückprov, avtalsprogram, kontroll mot upphandlingsreglemente	Styrelsen november/december	Okunskap om LOU. Årlig utbildning enligt plan. Risk: liten
Attest och beslutsordning	Fakturakontroll, avtal, policyfrågor, budget, investeringar	VD	Löpande av administrativ chef, avdelningschef	Stückprov, kontroll mot attest- och beslutsordning	VD	Attest av "egna" kostnader och utbildningar. Risk: liten
Bisysla	Vid utvecklingsamtal	Administrativ chef/avdelningschef	Vid utvecklingsamtal, 1 ggr/år	Vid utvecklingsamtal samt kontroll mot bolagets regler beträffande bisysla	VD	Bisysla som kan rubba förtroendet för arbetstagarens opartiskhet i arbetet. Risk: liten
Allmänna handlingar, diarium	Vid varje tillfälle allmän handling anländer	VD	Vid varje tillfälle allmän handling anländer av registreringsansvarig	Stückprov	VD, vi varje styrelsemöte (Ad adacta)	Okunskap vad allmän handling är. Årlig utbildning enligt plan. Risk: mellan/liten
Ågardirektiv	Vid förnyade ågardirektiv	Regionfullmäktige, VD	Löpande	Vision och strategiplan från VD/LG Mål för avdelningarna	VD	Att målen inom avdelningarna ej följs upp. Risk: mellan/liten
Internkontroll, uppföljning	Löpande	VD	Löpande, sammanställning november	Uppföljning av internkontrollplan av resp. kontrollansvarig.	VD, ägarsamråd i febr/mars samt styrelsen i nov/dec	Att personalen inte har tillräcklig kunskap om riskfaktorerna. Risk: mellan/liten

Bilaga till protokoll fört vid sammanträde med NorrlandsOperans styrelse
den 21 november 2016 kl. 10.00.

Följande paragraf, §66 Nominering till Regional Musik i Sverige (RMS),
förklaras av styrelsen som omedelbart justerad.

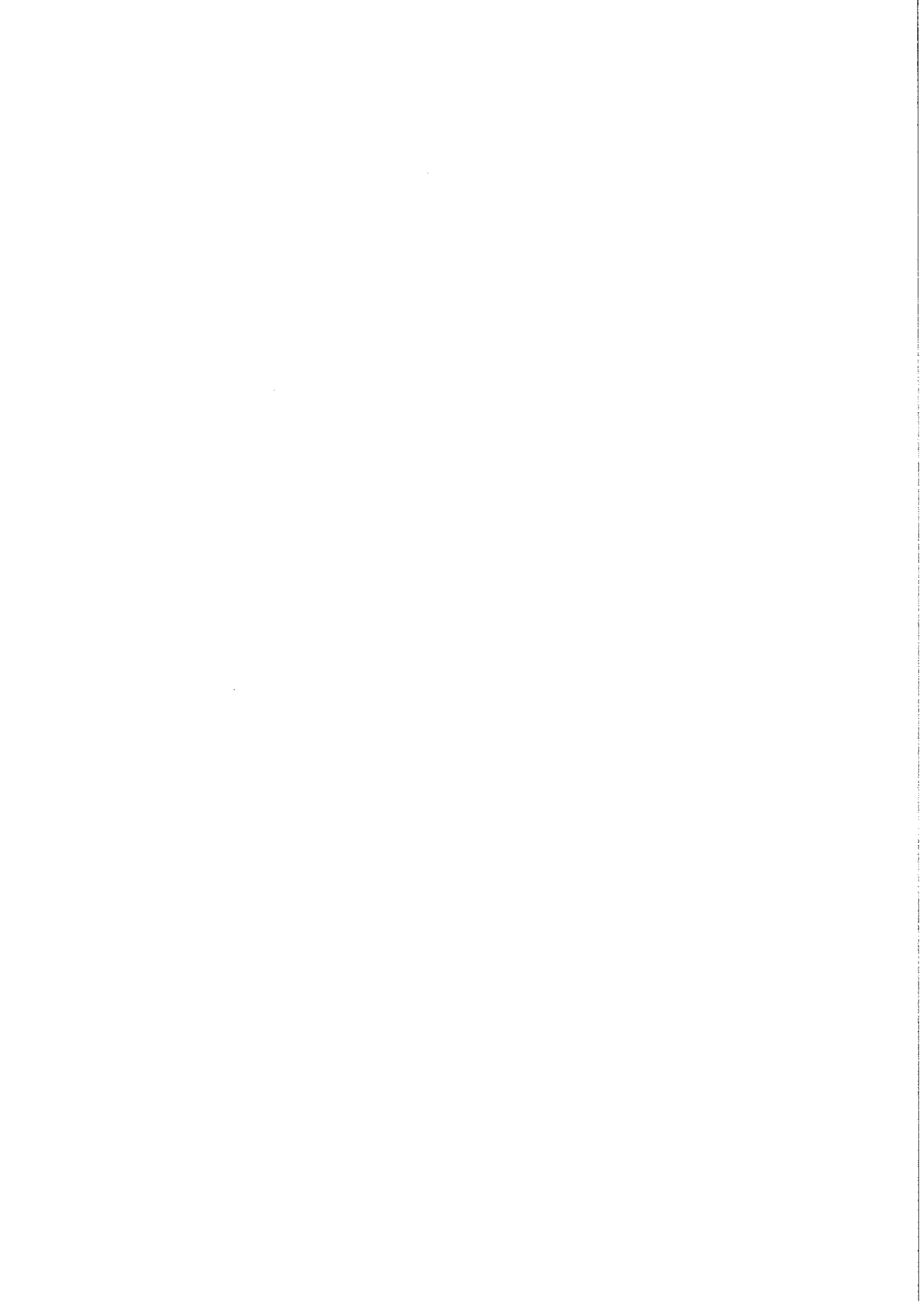
Styrelsen beslutar att godkänna nominering av Elisabet Ljungar till styrelsen för Regional
Musik i Sverige RMS.

Eva Andersson
Ordförande

Kerstin Widman
Justerare

Uppmärksammanden 2015 /2016 - Priser/ Nomineringar/ Tävlingar

DANS

Jeanette Langert – Jean
Svenska Teaterkritikers Förenings Danspris för 2015
MEDEA scenkonstpris i koreografi, 2016-10-26

Ian Kaler -- o.T.
Tyska Biennal Dance Platform 2016

Teresa Ondrova & Peter Savel - As long as holding hands
Czech Dance platform 2016
Aerowaves – Europeisk platform 2016

Helena Waldmann – Made in Bangladesh
German Theatre Prize THE FAUST 2015

OPERA

Blanche och Marie: Sändningar i Sveriges Television 19 & 20/9 2015 med totalt 35 000 tittare
(exkl. webb)
Elektra, Internationellt DVD släpp september 2015
Rigoletto sändes i live i Sveriges Radio 17/10. (+ 30 dagar på SR-webben).

Nomineringar

Tidskriften Operas Operapris 2015 tilldelades Ingela Brimberg för Elektra,
Mats Larsson Gothe för Blanche och Marie (2 av 5 nominerade från NO).

Priser:

Musikförläggarnas Pris 2015: Årets konstmusikpris - stor ensemble/opera – Mats Larsson Gothe –
Blanche och Marie (utdelning 6/11 2015)

Tävling

Internationella TV-festivalen Golden Prague 30/9-3/10 2015 Elektra & Blanche & Marie

MUSIK

Lennart Strömbäck tilldelades Sveriges Radios musikpris Jazzkattens specialpris för 2016. Han var
nominerad till Jazzkatten även år 2015.

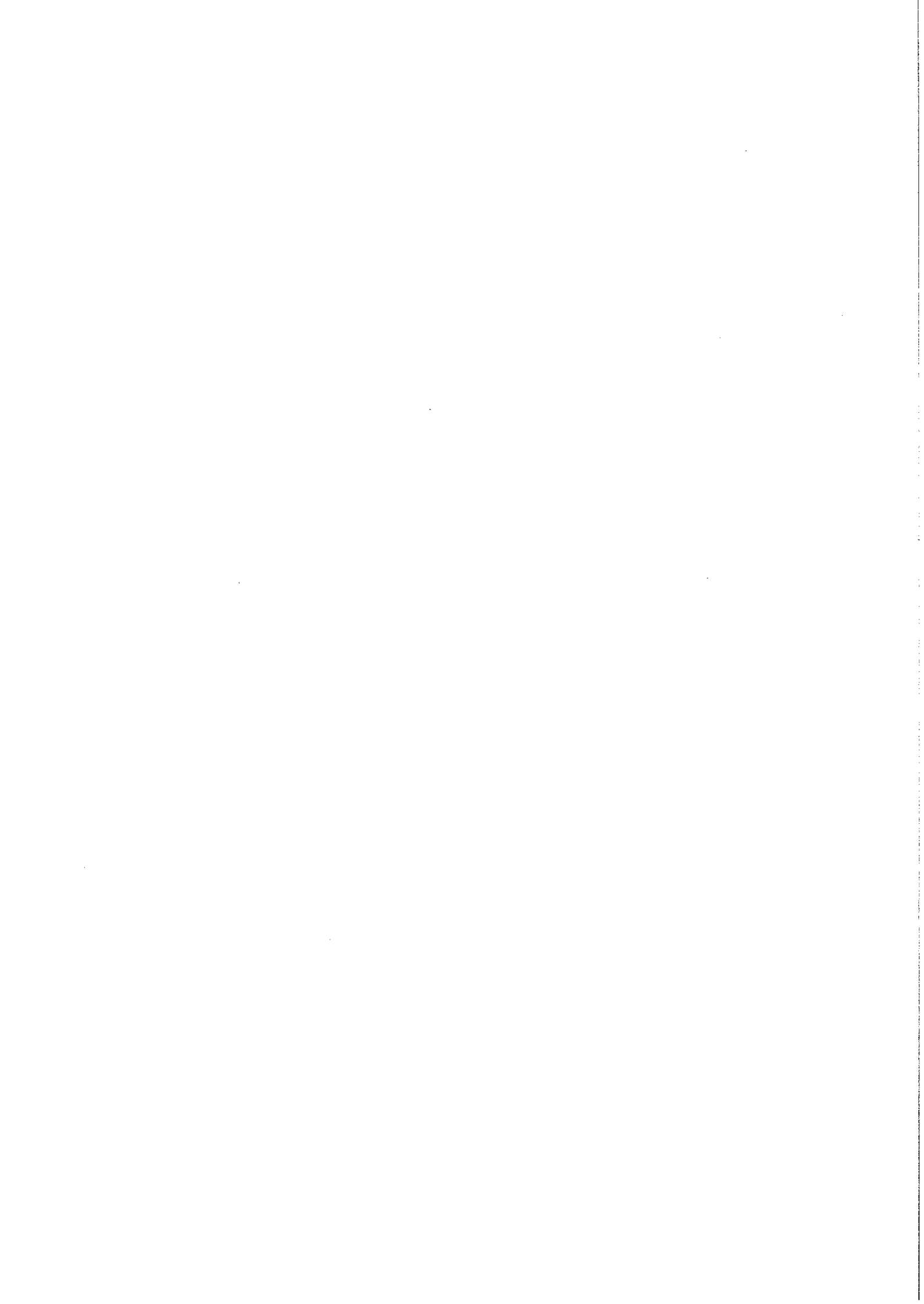
Musikförläggarnas Pris 2015: Katarina Leyman – Klarinettkonsert – nominerad till Årets
konstmusikpris i klassen stor ensemble/opera.

MARKNAD

NorrlandsOperan nominerades 2016 till Gyllene Hjulet som är sponsrings- och eventföreningens
tävlingen för bästa kommunikationsprojekt. NorrlandsOperan nominerades i kategorin Årets digitala
för kampanjen #NOWATER24.

Hösten 2016 nominerades NorrlandsOperan till utmärkelsen Årets marknadsförare av Umeå
marknadsförening. Priset delas ut vid Umeågalan.

Sammanträdestider för Umeå Kommuns Pensionärsråd (UPR) 2017

UPR sammanträde (fredagar kl. 09.00-12.00)	Mötesrum
17 februari	Maskrosen
7 april	Ordersalen
2 juni	Maskrosen
22 september	Maskrosen
3 november	Maskrosen
15 december	Maskrosen

UPR beredningsgrupp (fredagar 13.15–14.15)	Mötesrum
27 januari	Skogen
17 mars	Skogen
12 maj	Skogen
1 september	Skogen
13 oktober	Skogen
24 november	Skogen

Lokaler:

- Maskrosen, Storgatan 76
- Ordersalen, Ryttmästaren, Stadshuset
- Skogen, Norra flygeln, Stadshuset